

BULETINUL ȘTIINȚIFIC AL UNIVERSITĂȚII TEHNICE DE CONSTRUCȚII BUCUREȘTI

Universitatea Tehnică de Construcții București
Departamentul de limbi străine
și comunicare

SERIA:

LIMBI STRĂINE ȘI COMUNICARE

Volumul XVII Nr. 1/2024

COLEGIUL DE REDACȚIE / EDITORIAL BOARD

Redactor șef / Editor-in-Chief

Marina-Cristiana ROTARU, Universitatea Tehnică de Construcții București

Consiliul științific / Scientific Committee

Cecilia CONDEI, Universitatea din Craiova

Bernard DARBORD, Université Paris Ouest Nanterre La Défense

Sorin GĂDEANU, Universitatea Tehnică de Construcții București/Universität Wien

Tsvetelina HARAKCHIYSKA, Universitatea „Angel Kanchev” din Ruse

Wojciech KLEPUSZEWSKI, Politechnika Koszalińska

Zoia MANOLESCU, Arizona State University

Manuel MOREIRA DA SILVA, Instituto Superior de Contabilidade e Administração do Porto

Felix NICOLAU, Universitatea Tehnică de Construcții București, membru al Uniunii Scriitorilor din România

Ileana Alexandra ORLICH, Arizona State University

Alexandra ODDO, Université Paris Ouest Nanterre La Défense

Jean PEETERS, Université de Bretagne-Sud

Angela SOLCAN, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Redactori executivi permanenți / Permanent Executive Editors

Mălina GURGU

Oana-Luiza BARBU

Tehnoredactare, design și copertă / Desktop publishing, design and covers

Mălina GURGU

ISSN 2537 - 5040

ISSN-L 2068 - 8202

ADRESĂ / ADDRESS

Bd. Lacul Tei 124

020396 București, România

Tel. +40 21 242 54 32

Fax +40 21 242 07 81

e-mail: lsc@utcb.ro

**BULETINUL ȘTIINȚIFIC AL UNIVERSITĂȚII
TEHNICE DE CONSTRUCȚII BUCUREȘTI**

Seria:

**Limbi străine și
comunicare**

Vol. XVII

Nr. 1/2024

ISSN 2537 - 5040

ISSN-L 2068 - 8202

CONSPRESS

BUCUREȘTI

With respect to documents available in this journal neither UTCB nor any of its employees make any warranty, express or implied, or assume any legal liability or responsibility for the accuracy, completeness, or usefulness of any information, apparatus, product, or process disclosed. It should be clear that the views expressed in the present scientific journal belong to the contributors. Each contributor is responsible for the data, opinions and statements appearing in their contribution.

Reference herein to any specific commercial products, process, or service by trade name, trademark, manufacturer, or otherwise, does not necessarily constitute or imply its endorsement, recommendation, or favouring by the UTCB or by any of its employees.

CUPRINS – CONTENTS

ARTICOLE - ARTICLES

Yamam ABBASOVA

**Incursiune lingvistică: română, cehă, arabă
(Language investigation: Romanian, Czech, Arabic) 7**

Oana-Luiza BARBU

**Fostering RFL students' writing skills through storytelling
and blogging 28**

Ionuț BURCEA

**Particularități lingvistice în limba română vorbită în
Republica Moldova
(Linguistic peculiarities in the Romanian language
spoken in the Republic of Moldova) 41**

Lhian Kelsey K. HERNANDEZ

**Răspunsul arhitectural al României și al Filipinelor
la dinamica modernizării. Conservarea și restaurarea
structurilor tradiționale și culturale
(The architectural response of Romania and the Philippines
to the dynamics of modernization. Conservation and
restoration of traditional and cultural structures) 61**

Marinela-Doina NISTEA

**Activitățile extracurriculare – o componentă necesară în
integrarea studenților internaționali
(Extracurricular activities – a necessary component
in the integration of international students) 88**

Marina-Cristiana ROTARU

**Etymology used in translating technical terms. from fillet weld
back to Geoffrey Chaucer's file: a case study 99**

Valentina VICLEANU

**Faux pas in culinary television: how translation can boil
over the language 113**

ARTICOLE – ARTICLES

INCURSIUNE LINGVISTICĂ: ROMÂNĂ, CEHĂ, ARABĂ

(LANGUAGE INVESTIGATION: ROMANIAN, CZECH, ARABIC)

Yamam ABBASOVA

Abstract: Everyone says that power is money or high status and it is right in some way but there is something else way more powerful and that's knowledge. Speaking multiple languages and understanding people in their language is invaluable knowledge. Languages are how we connect with others, be it talking, writing, or even sign language. Languages are like a body system they change, develop, improve, and eventually die, just like ancient Greek, Coptic (old Egyptian language), and old Slavic. This research aims to be a language investigation and to discuss the origin and the evolution over the centuries of three languages - Romanian, Czech and Arabic - but also the lexical similarities amongst them.

Keywords: *Arabic; Czech; Romanian; grammar; alphabet; vocabulary*

Introducere

În această lucrare propun o prezentare comparativă a trei limbi de origini diferite – română, cehă și arabă – ultimele două fiind învățate în familie, iar prima, limba pe care am început să o învăț doar de un an și care îmi va fi limbă de studiu. Doresc să port cititorul într-o incursiune lingvistică în care să evidențiez că, în ciuda originilor și scrierilor distincte, diferitele perioade și contexte istorice au făcut ca aceste limbi să se întâlnească, mai ales la nivel lexical.

1. Originea limbilor

1.1. Limba română

Când discutăm despre limbi romanice, ne referim la acele limbi care au evoluat din latină și care fac parte dintr-un grup mai mare de limbi cunoscut sub numele de limbi indo-europene. Printre limbile de origine latină se numără româna, italiana, sarda, franceza, provensala, spaniola, catalana și portugheza. Interesant este că limba română provine din latina vulgară, adică populară, vorbită de soldații romani care au cucerit Dacia. Termenul „romanice” vine de la cuvântul latin „romanice”, folosit pentru a descrie modul de vorbire al romanilor. Acest termen se aplică limbilor care au evoluat din latina vorbită în timpul Imperiului Roman și au influențat alte limbi și culturi în Europa și în întreaga lume.

În cadrul grupului balcano-romanic, limba română ocupă un loc deosebit de important. Este singura limbă din această categorie care este încă în uz activ, în timp ce limba dalmată, celălalt membru al grupului, a fost absorbită în mare măsură de alte limbi, în special de limba croată.

Limba română este remarcabilă pentru că este una dintre cele mai directe descendente ale limbii latine. Această legătură lingvistică este fascinantă și importantă pentru înțelegerea evoluției limbilor romanice. În timp, româna a fost influențată și îmbogățită de diferite culturi și limbi cu care a intrat în contact, reflectând astfel o bogată moștenire lingvistică.

Așa cum am menționat anterior, este important să subliniem că limba română are origini latine. Dovezile istorice, cum ar fi inscripțiile romane, demonstrează că latina a fost predominantă în regiunile situate mai la nord de linia Jireček, o delimitare ipotetică între teritoriile vorbitoare predominant de latină și cele de limbă greacă din Peninsula Balcanică din cadrul Imperiului Otoman. După această perioadă, limba latină s-a diferențiat în două forme: latină clasică și latină vulgară.

Limba română este vorbită pe scară largă în sud-estul și estul Europei, fiind limba oficială în România și Republica Moldova. În plus, este vorbită și în comunitățile de români din Bulgaria, Serbia, Ungaria, Ucraina și în diaspora românească, prezentă pe toate continentele lumii. Actualmente există aproximativ 28 de milioane de vorbitori de limba română în întreaga lume, dintre care aproximativ 24 de milioane sunt vorbitori nativi.

În Europa, limba română se clasează pe locul 10 în ceea ce privește numărul de vorbitori din cele 24 de limbi oficiale din statele europene. În cadrul Uniunii Europene, unde se promovează multilingvismul și se protejează diversitatea lingvistică a Europei, limba română este una dintre cele 24 de limbi oficiale, ceea ce-i subliniază importanța și răspândirea în contextul european și global.

1.2. Limba cehă

Limba cehă își are originea în perioada VI-III î.Hr. dintr-o proto-limbă indo-europeană, care s-a împărțit în dialecte și apoi în proto-slavă. În timpul migrațiilor, slavii s-au împărțit într-o ramură estică și una vestică, din care s-a desprins ulterior ramura sudică.

Deși ceha nu este derivată din slava veche, cele două limbi sunt foarte asemănătoare. În secolul al IX-lea a început să se contureze o formă distinctă

de cehă. În secolul al VI-lea, slavii au adus pe teritoriul statului limba slavă veche, care era o limbă slavă de sud. Cu toate acestea, spre deosebire de proto-slavă, slavona veche era minim distinctă și avea un accent variabil la nivel de dialect.

Baza sa era dialectul bulgaro-macedonean, adus aici de misiunea lui Chiril și Metodiu în 863. La începutul secolului al IX-lea, Chiril și Metodiu au venit în Moravia Mare la cererea prințului Rastislav pentru a răspândi creștinismul. La acea vreme, pe teritoriul Cehiei nu exista scriere, așa că cei doi au introdus alfabetul glagolitic, un alfabet creat special pentru a transcrie limbile slave. Ei au stabilit slavona veche ca limbă liturgică a Bisericii Catolice și a devenit un instrument important pentru răspândirea creștinismului.

Jan Amos Komensky a fost un extraordinar educator, reformator al educației europene, filosof și teolog. În practica și teoria sa pedagogică a îmbinat ideile inovatoare și umaniste ale secolului al XVII-lea. Astăzi este considerat fondatorul pedagogiei moderne. După înfrângerea răscoalei boeme în bătălia de la Muntele Alb, ca membru al Unității protestante a Fraților, a trebuit să se ascundă în Boemia și a intrat în exil permanent în 1628. A trăit mai mulți ani la Leszno, Polonia, iar apoi s-a mutat la Amsterdam, unde a murit în noiembrie 1670. În viața sa a avut de-a face cu intoleranța religioasă, ceea ce l-a condus la exil. Opera sa cuprinde peste 200 de lucrări. Moștenirea lui Komensky este și astăzi importantă pentru limba cehă, iar unele dintre lucrările sale sunt predate în școli și universități.

Jan Hus este unul dintre primii puriști ai limbii. Este posibil ca el să fi scris un tratat de ortografie și fonetică cehă numit *De orthographia Bohemica*, cel mai vechi tratat cunoscut de fonetică a unei limbi europene. Înainte de epoca lui Hus, limba cehă folosea așa-numita ortografie de împrăștiere.

Josef Dobrovský a fost un om de știință ceh, filolog, istoric, fondator al studiilor slave. Influența lui Josef Dobrovský asupra limbii cehe este profundă și de mare impact. Dobrovský s-a născut în 1753, iar eforturile sale științifice și priceperea lingvistică au modelat fundamentele lingvisticii cehe. Opera sa principală, *Gramatika česká*, publicată în 1809, a marcat un moment crucial în istoria limbii și a oferit o analiză sistematică ce a pus bazele lingvisticii moderne. În plus față de gramatică, Dobrovský a jucat un rol important în renașterea națională cehă, pledând pentru utilizarea limbii cehe în literatură, educație și administrație.

Moștenirea sa rezistă ca o mărturie a strălucirii sale intelectuale și a angajamentului său neclintit față de dezvoltarea limbii materne, influențând generațiile ulterioare de lingviști, oameni de știință și scriitori. Dobrovský a studiat istoria timpurie. A scris în latină și germană, dar a fost mai apropiat de Boemia. Abia la sfârșitul vieții sale a scris câteva eseuri în limba cehă. Activitatea sa științifică a început în 1788. A demonstrat că un manuscris rar al Sfântului Marcu păstrat la Praga nu era originalul, ci o copie din secolul al IX-lea. A fost un apărător al libertății de gândire și al judecării științifice, dar și un critic neobosit. A considerat critica drept o chestiune publică necesară pentru cercetarea științifică și pentru îmbunătățirea condițiilor sociale.

În august 1789, Dobrovský a devenit Rector al Seminarului General de la Hradisko, lângă Olomouc, care asigură educația preoților. În ianuarie 1791, Dobrovský s-a întors la Praga. A fost poreclit „Abbatele Albastru”. La întâlnirea solemnă a Societății de Științe din Cehia, din 25 septembrie 1791, Dobrovský a ținut un discurs în care i-a reamintit împăratului Leopold al II-lea că slavii formau cea mai mare parte a imperiului său și că ar putea fi utili în apărarea domniei austriece. A contribuit la dezvoltarea limbii cehe, deși nu credea în aplicarea acesteia în literatură și știință. A stabilit reguli stricte de gramatică pentru crearea de cuvinte noi. A fost în contact cu oamenii de știință din multe țări europene.

Printre discipolii săi s-au numărat F. Palacký, V. Hanka etc. Deși Dobrovský nu împărtășea entuziasmul romantic al acesteia și nu credea prea mult în generația sa, totuși i-a sprijinit eforturile. Pentru îndrăzneala de a eticheta *Manuscrisul Zelenohorsky* drept un fals, lucrarea lui Dobrovsky a fost condamnată de patrioții cehi. Doar T. G. Masaryk a apreciat importanța lui Josef Dobrovský.

1.3 Limba arabă

Această secțiune examinează trecutul și rădăcinile limbii arabe. Araba are o istorie veche care se întinde pe sute de ani, începând din secolul al V-lea î.Hr. și are strămoși precum dialectele arabe de sud, arabă veche de nord și arabă veche. Este inclusă în familia limbilor semitice și folosește alfabetul arab, care este scris de la dreapta la stânga.

Limba arabă a fost influențată de alte limbi precum siriacă, aramaică, persană și greacă, ceea ce a contribuit la diversitatea și evoluția sa de-a lungul timpului.

În ciuda influențelor externe, araba a rămas fidelă identității sale unice și capacității sale de a comunica cu un ritm și un ton distinctiv.

Cele mai vechi texte cunoscute scrise în limba arabă au fost înscrise pe stâncă. Originea limbii arabe este esențială pentru înțelegerea modului în care s-a dezvoltat de-a lungul timpului, fiind o moștenire de la vechii arabi care au folosit limba arabă pentru a-și construi cultura și istoria.

Particularitatea limbii arabe este păstrarea ei în Coran, recitat în aceeași formă de sute de ani. În limba arabă, un singur cuvânt poate avea nenumărate înțelesuri doar pentru că a fost adăugat sau îndepărtat un punct. Toate acestea au dat limbii arabe un potențial enorm.

2. Formarea limbilor

2.1 Limba română

2.1.1 Scurt istoric

După războaiele dintre daci și romani, Dacia a fost cucerită de romani în anul 106 d.Hr. și a devenit o provincie romană. În Imperiul Roman, toată lumea folosea latina pentru a comunica. După cucerire, latina a fost folosită în Dacia de către administrația și armata romană. Dacii au început să vorbească latina în interacțiunile cu autoritățile și cu coloniștii romani, fiindcă era necesar pentru viața de zi cu zi. În timp, latina a devenit limba principală de comunicare în Dacia, iar populațiile locale au renunțat la limba lor maternă. Acest proces, numit romanizare, a avut loc în toate regiunile controlate de romani. Latina a suferit schimbări în timp și, după căderea Imperiului Roman, s-a dezvoltat în limbile romanice, inclusiv limba română.

În secolele următoare, latina a evoluat lent și a suferit transformări semnificative. În secolul al VIII-lea, limba română începe să se contureze după un lung proces de schimbare a latinei. Elementele care indică această evoluție sunt prezente în texte latinești încă din secolul al VI-lea, fiind din ce în ce mai evidente până în secolul al VIII-lea. Aceste texte nu mai sunt latine clasice, dar nici nu sunt încă limbi romanice definite, cum ar fi româna sau franceza. Într-o lucrare importantă, *Latina dunăreană*, I. Fischer a comparat această tranziție cu un tip de raționament logic antic, numit sorit, care explorează momentul în care firele de nisip devin o grămadă. Împăratul Carol cel Mare a observat că latina scrisă se schimbă și a inițiat o reformă. A adus un călugăr din Anglia, Alcuin, pentru a preda la mănăstirea Saint-Martin-de-Tours. Alcuin și alți călugări au curățat limba latină scrisă de confuzie. Această variantă,

numită latina medievală, a devenit limbajul oficial al bisericii și administrației în Evul Mediu. Conciliul de la Tours, în secolul al IX-lea, a recomandat traducerea predicilor într-o latină mai simplă pentru a fi mai ușor de înțeles.

Apoi avem substratul romanic și apoi latina îmbogățită. Înainte ca latina din Dacia să devină limba română, a primit influențe din cuvinte grecești vechi, mai ales în zona dunăreană. Aceste cuvinte, specifice latinei din această regiune, au fost ulterior integrate în limba română, făcându-se distincție de celelalte limbi romanice. Dintre aceste cuvinte, avem exemple ca „brotac”, „terci”, „jur”, „măcina”, „mesteacăn”, „papură”, „proaspăt”, „puțină”, „stup”, și „țurțur”.

Înainte de formarea limbii române în secolul al VIII-lea, diverse populații au trecut prin aceste regiuni, inclusiv vizigoții, un popor germanic. Despre ei se spune că au îngropat celebrul lor tezaur la venirea hunilor în 375 d.Hr. și au avut un episcop numit Wulfila, care a tradus prima Biblie într-o limbă germanică, deși, nu există cuvinte unanim acceptate ca fiind de origine germanică în limba română (Sala, 2007: „Latina îmbogățită”, par. 3).

Se consideră că perioada de formare a limbii române este cuprinsă între secolele al VI-lea – al VIII-lea, argumentul fiind faptul că vocabularul vechi slav nu mai suferă transformări fonetice la nivelul cuvintelor latinești moștenite. Lingviștii au realizat o periodizare a istoriei limbii române. Prima este **perioada românei cele mai vechi** (protoromâna), anterioară separării celor patru dialecte, care se presupune că s-a realizat în perioada cuprinsă de secolele al X-lea și al XII-lea. **Perioada secolelor al XIII-lea și al XVI-lea** este reprezentată de texte scrise în latină, maghiară sau slavonă, însă apar și cuvinte românești. **Perioada veche** cuprinde intervalul 1521 – 1780, de la scrierea celui mai vechi text original scris în limba română, *Scrisoarea lui Neacșu*, și anul apariției primei cărți de gramatică a limbii române tipărite, *Elementa linguae daco-romanae sive valahicae* scrisă de Samuel Micu și Gheorghe Șincai. Predomină textele religioase traduse din slavonă, scrise cu alfabet chirilic, dar se face loc și scrierilor literare originale. **Perioada premodernă** se desfășoară între 1780 – 1830, timp în care apar manuale școlare, lucrări în diferite domenii și primele lucrări de normare a limbii române. **Perioada modernă cuprinde anii 1830 – 1880**, o perioadă scurtă, dar care este martora unei diversificări stilistice și a unui avânt al literaturii originale. După anul 1880 începe **perioada contemporană**, când se desăvârșește procesul de modernizare a limbii și de unificare. **Perioada**

actuală, după 1989 este caracterizată de un fenomen accelerat al împrumutului, cu precădere din limba engleză (Pană Dindelegan, 2021: 36 – 38).

2.1.2. Alfabetul limbii române

A, Ă, Â, B, C, D, E, F, G, H, I, Î, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, Ș, T, Ț, U, V, W, X, Y, Z.

Din rândul de mai sus, se observă că din cele 31 de litere, 5 dintre ele („ă”, „â”, „î”, „ș”, „ț”) sunt forme modificate ale unor litere de bază („a”, „i”, „s”, „t”), la care este adăugat un semn diacritic (sus, o căciulă sau jos, o virguliță). Cele 31 de litere ale alfabetului sunt forme simple. Unele combinații ale acestor litere formează litere compuse, precum „ci”, „gi”, „ce”, „ge”, „chi”, „ghi”, „che”, „ghe”, care nu sunt enumerate explicit în alfabetul românesc. În plus, pentru a scrie neologisme, uneori se utilizează și litere străine, cum ar fi „ă”, „ö”, „ü”, „ć”. Alfabetul românesc derivă din alfabetul latin și a fost adaptat pentru limba română. Înainte de utilizarea lui, alte sisteme de scriere precum chirilicul sau glagoliticul erau folosite. Cu sprijinul Bisericii, în secolul al XVI-lea, s-a adoptat alfabetul latin pentru limba română. Au fost adăugate diacritice speciale pentru a marca sunetele specifice. Astfel, literele „ă”, „â”, „î”, „ș”, „ț” au fost introduse pentru a reda corect pronunția. Alfabetul românesc s-a adaptat pentru a reflecta particularitățile limbii române moderne.

Alfabetul latin devine oficial în 1860/1962, iar în 1881, ortografia română este reglementată de Academia Română, urmând principiul fonologic. Anterior, în perioada 1830 – 1862 s-a folosit un alfabet de tranziție (preponderent alfabet chirilic cu câteva litere din alfabetul latin), însă timp de secole (XVI-XIX) s-a folosit exclusiv alfabetul chirilic (Pană Dindelegan, 2021: 38).

2.2. Limba cehă

2.2.1. Scurt istoric

Limba cehă este o limbă vestică slavă strâns legată de slovacă, poloneză și limbile sorabe din estul Germaniei. Se vorbește în regiunile istorice ale Boemiei, Moraviei și Sileziei de sud-vest din Cehia, unde este limba oficială.

Ceha este scrisă în alfabetul latin. Cele mai vechi înregistrări în limbă sunt glosele care apar în texte latine și germane din secolul al XII-lea. Nu exista o limbă cehă standardizată în perioada Cehiei Vechi (secolul al XI-lea - secolul al XIV-lea), deși limba literară a devenit tot mai uniformă în perioada Cehiei de

Mijloc (secolul al XV-lea - secolul al XVI-lea), mai ales datorită inovațiilor aduse de reformatorul religios Jan Hus în ortografia cehă. Spre sfârșitul acestei perioade (în 1593), traducerea Bibliei în limba cehă a devenit standardul de utilizare.

Evoluția limbii cehe este ca o poveste încântătoare, plină de etape interesante și transformări uimitoare. **Începuturile** sale se regăsesc între secolul al X-lea - sfârșitul secolului al XIII-lea. În această perioadă timpurie, limba cehă era vorbită, dar încă nu era scrisă. Gândiți-vă la ea ca la copilăria limbii noastre, când vorbele erau transmise de la o generație la alta, dar nu erau încă scrise pe hârtie. **Primii pași în scris** se fac între secolele XIV – XV. Pe măsură ce oamenii au început să scrie mai mult, limba cehă a prins contur ca limbă literară. În documente și cărți, putem observa primele semne ale limbii cehe scrise. Jan Hus a avut un rol important în acest proces, contribuind la unificarea limbii. **Maturizarea** este evidentă în perioada cuprinsă de secolul al XVI-lea - sfârșitul secolului al XVIII-lea. În această perioadă, limba cehă a devenit mai sofisticată și mai rafinată. Oamenii au început să folosească ceha în lucrări științifice și literare. Chiar dacă au existat momente dificile din punct de vedere politic, limba cehă a continuat să evolueze. **Era modernă** începe de la renașterea națională până în prezent. În secolul al XIX-lea, a început o nouă eră pentru limba cehă. Oamenii au început să se concentreze mai mult pe limba lor și să îi redescopere importanța culturală. Astăzi, limba cehă continuă să se adapteze la schimbările lumii moderne, dar își păstrează în același timp farmecul și identitatea ei unică (Gebauer, 2007).

2.2.2. Alfabetul limbii cehe

A, Á, B, C, Č, D, Ď, E, É, Ě, F, G, H, CH, I, Í, J, K, L, M, N, Ň, O, Ó, P, Q, R, Ř, S, Š, T, Ť, U, Ú, Ů, V, W, X, Y, Ý, Z, Ž.

Alfabetul ceh a cunoscut o dezvoltare considerabilă de-a lungul secolelor. Baza este formată din literele alfabetului latin, extins treptat cu alte caractere. Poate că cele mai semnificative schimbări au avut loc în secolul al XV-lea, când Jan Hus a introdus primele semne diacritice, numite „nabodeníčka”, care erau virgule și puncte deasupra literelor. Forma finală a alfabetului ceh nu a prins contur decât după alte câteva reforme în secolul al XIX-lea.

Alfabetul are 42 de litere, cele 26 de litere principale sunt aceleași ca și în latină, pentru restul este vorba doar de aceeași literă cu adaosuri speciale. În cehă, scriem cu preponderență în cursiv, conectând literele fără întrerupere.

Fascinant este faptul că, indiferent de litera cu care începi, fie că este „a” sau „ž”, toate literele pot fi conectate fără probleme. La fel ca alte limbi latine, ceha are atât litere majuscule, cât și minuscule, fiecare cu forma sa distinctă. Acest stil de scriere se numește „psací písmo” și este predat în școli încă din clasa întâi. Deși generațiile mai în vârstă încă îl folosesc în mod obișnuit, utilizarea sa a scăzut, în special în afara mediilor educaționale. În ultimii ani, școlile au introdus un nou stil de scriere, similar celui tradițional, dar cu câteva modificări menite să îl facă mai ușor de învățat și de folosit de către copii.

2.3. Limba arabă

2.3.1. Scurt istoric

Putem spune că istoria limbii arabe nu s-a schimbat prea mult, dacă ne referim la limbajul formal. Vechii arabi și-au lăsat amprenta asupra poeziei într-un mod care ne uimește și astăzi. Limba arabă are peste 12 milioane de cuvinte, nu se repetă și toate sunt folosite. Ca în orice altă limbă există cuvântul de bază și apoi sunt cele specifice, iar acest lucru este aplicat în limba arabă. Există un cuvânt care descrie perfect lucrul, situația, vremea, sentimentul. Pentru orice ai nevoie, vei găsi cuvântul potrivit.

Limba în arabă „اللغة” vine de la verbul „لَعَوَ ” care înseamnă a scrie și a vorbi, iar limba în terminologie reprezintă setul de litere care alcătuiesc cuvintele, vocabularul, verbele și construcțiile verbale care sunt utilizate ca mijloc de comunicare între oameni prin vorbire și scriere, în timp ce araba este o referire la arabii care vorbeau această limbă. Limba arabă, conform consensului specialiștilor în lingvistică și arheologie, derivă din originea semitică împreună cu alte limbi precum siriaca, caldeea și ebraica, iar toate aceste limbi sunt caracterizate de o mare similitudine între vocabularul lor, de exemplu: Cuvântul „shamshu” în siriacă, precum și cuvântul „shemesh” în ebraică și „shamsha” în caldeeană înseamnă toate cuvântul „shams” în arabă. Limba arabă constă din două limbi principale, din care s-au ramificat restul dialectelor arabe: limba arabă hamiri (limba din sudul Yemenului, apropiată de limba abisină) și limba arabă mudarran (limba din nordul Yemenului).

Dezvoltarea limbii arabe poate fi împărțită în cinci etape: araba veche (sau proto-arabă), araba timpurie, araba clasică, araba medie și araba modernă. Dovezile care au supraviețuit din prima perioadă (aproximativ din secolul al VII-lea î.Hr. până în secolul al III-lea d.Hr.) sunt foarte puține și conțin puține informații despre structura limbii. S-au făcut speculații cu privire la prezența unei forme timpurii de arabă în inscripțiile care au fost găsite în Arabia Centrală

și care datează din secolul al VI-lea î.Hr., dar cea mai veche dovadă a existenței limbii arabe ca limbă distinctă pare să se afle într-o inscripție care a fost datată în secolul I d.Hr. (Aboelez, 2016: 176).

Limba arabă contemporană se referă la limba arabă clasică folosită de arabi în trecut în organizarea poeziei antice, cum ar fi „maalakat”, limba în care a fost revelat Sfântul Coran și în care au fost scrise literatura arabă, Sunnah profetică, Sfântul Coran și cărți de știință, invenții și descoperiri în timpul vremurilor prospere ale califatului arab. Cu toate acestea, din cauza colonizării, a dezintegrării unității arabe și a amestecului arabilor cu alte etnii, cum ar fi perșii, romanii și indienii, limba arabă a început să se amestece cu limbile acestor popoare și a început melodia în vorbire, adică pronunțarea cuvântului în contradicție cu limba clasică, care a fost numită ulterior limbă colocvială, limbă „mahkama” sau dialecte locale ale fiecărei țări din marea lume arabă. Cei interesați de limba arabă clasică încearcă să îi restabilească prestigiul și statutul prin: răspândirea educației și transformarea limbii arabe clasice în limba principală de învățare în citire și scriere; activarea rolului consiliilor lingvistice arabe și urgentarea lecturii în arabă clasică în diverse domenii; adoptarea limbii arabe clasice ca mijloc de comunicare în toate mediile guvernamentale audio, vizuale și tipărite.

2.3.2 Alfabetul limbii arabe

أ ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ي

Și iată-l aici cu transcrierea fonetică corespunzătoare:

Alif, Bā', Tā', Thā', Jīm, Ḥā', Khā', Dāl, Dhāl, Rā', Zayn, Sīn, Shin, Šād, Ḍād, Ṭā', Ḍā', 'Ayn, Ghayn, Fā', Qāf, Kāf, Lām, Mīm, Nūn, Hā', Wāw, Yā'.

La începuturile literelor arabe, acestea erau scrise fără semne, adică fără puncte deasupra sau dedesubt. Prin urmare, cititorul trebuia să se bazeze pe inteligența sa și pe context pentru a face diferența între litere precum „baa” („ب”) „ta'a” („ت”) și „tha'a” („ث”). Savanții antici și moderni au depus eforturi pentru a dezvolta și organiza literele arabe, aranjându-le în funcție de forma lor în ceea ce este cunoscut sub numele de ordine alfabetică. De asemenea, le-au aranjat în funcție de ieșirile lor în ceea ce se numește ordinea fonetică. În ceea ce privește modul de scriere în limba arabă, acesta este mult mai diferit, una dintre principalele diferențe în modul de scriere este că unele litere

nu pot fi conectate. Depinde întotdeauna de litera în sine și de litera de după sau de dinaintea ei.

3. Influențele lexicale

Lexicologia este o știință care se concentrează pe cuvinte și modul în care sunt folosite într-o limbă. Altfel spus, analizează vocabularul unei limbi și modul în care oamenii îl utilizează. În timp ce alte aspecte ale limbii, cum ar fi gramatica sau fonetica, sunt importante, vocabularul este foarte bogat și reflectă detaliile lumii înconjurătoare. În lexicologie, oamenii studiază cuvintele și modul în care se combină ele pentru a forma sensuri. Asta înseamnă că nu doar învață cuvinte izolate, ci și modul în care acestea interacționează pentru a crea sensuri mai complexe.

De exemplu, cuvinte simple pot fi combinate pentru a forma fraze și propoziții, care la rândul lor pot fi parte a unui text mai mare. Când studiază cuvintele, oamenii analizează și componentele lor mai mici, cum ar fi sunetele sau părțile care adaugă sens (morfemele). Toate aceste aspecte sunt interconectate cu alte aspecte ale limbii, precum gramatica sau sintaxa. Cuvintele sunt considerate unități fundamentale în lexicologie, deoarece sunt elementele de bază ale limbii care poartă sens și structură gramaticală.

3.1 Limba română

Când spunem „influențe lexicale”, ne referim la cuvintele și expresiile din alte limbi care au ajuns să fie folosite în limba română. Acestea sunt ca niște „împrumuturi” lingvistice, adăugate după ce româna s-a conturat ca limbă cu identitate proprie.

Limbile s-au influențat reciproc de-a lungul timpului și continuă să o facă, iar acum vom explora mai în detaliu modul în care româna a fost influențată de alte limbi prin cuvinte și expresii.

Conform lui Grigore Brâncuș (2005: 70-81) limba română a fost influențată în mod semnificativ de limbile slavă, maghiară, turcă și greacă. Limba slavă a exercitat cea mai puternică influență asupra limbii române din cauza utilizării slavonei pe parcursul mai multor secole, în calitate de limbă oficială în administrație, diplomatie și, mai ales, în practicile religioase. Astfel, cuvintele de origine slavă au pătruns în limba română atât prin intermediul vorbirii populare, cât și prin cel al limbii literare. Unele dintre aceste cuvinte s-au pierdut în timp, devenind arhaisme, în timp ce altele sunt încă folosite astăzi,

acoperind o gamă variată de semantici. Printre acestea se numără termeni legați de corpul uman, denumiri de animale, relații interumane, unelte, elemente ale naturii, termeni religioși, noțiuni abstracte, nume proprii, toponime, verbe, adjective, și sufixe. În total, aceste cuvinte de origine slavă alcătuiesc aproximativ 20% din vocabularul fundamental al limbii române.

Împrumuturile grecești au fost înregistrate în diferite perioade istorice: influența greacă veche, bizantină și neogreacă. Aceste influențe au adus cu sine un număr semnificativ de cuvinte în limba română, care acoperă diverse domenii semantice. De exemplu, unele cuvinte de origine greacă sunt folosite în relațiile interumane, în terminologia bisericească sau în noțiuni abstracte. Potrivit academicianului Alexandru Graur, influența greacă reprezintă peste 1% din vocabularul fundamental al limbii române.

Influența maghiară în limba română este rezultatul conviețuirii românilor și maghiarilor în Transilvania, care a dus la o influență reciprocă în sfera lingvistică. Aceasta s-a tradus într-o serie de cuvinte împrumutate din limba maghiară, care sunt folosite atât în graiurile transilvănene, cât și pe întreg teritoriul României. Cu toate acestea, influența maghiară reprezintă doar puțin peste 2% din vocabularul fundamental al limbii române.

Influența turcă ocupă locul trei în ceea ce privește importanța în limba română vorbită, având o contribuție semnificativă la vocabularul acesteia, în special în domeniul alimentației. Aceste cuvinte au pătruns în limba română în special în perioadele în care Țara Românească și Moldova s-au aflat sub dominația Imperiului Otoman. Deși mulți termeni turci au căzut în desuetudine după înlăturarea dominației otomane, un număr semnificativ de cuvinte turcești este încă folosit în limba română, contribuind la diversitatea și bogăția lexicală a acesteia. Astăzi, aceste cuvinte turcești reprezintă aproximativ 3,62% din vocabularul fundamental al limbii române.

Continui cu influențele moderne, în care împrumuturile lexicale din limbile franceză, italiană, germană, engleză și latină savantă și-au făcut simțită prezența. Aceste influențe s-au manifestat în diferite perioade istorice și în diverse domenii semantice, de la vocabularul comun la terminologia specifică din domenii precum sportul, economia, tehnologia, și multe altele. Astăzi, engleza exercită cea mai puternică influență asupra vocabularului românesc, în special în contextul globalizării și al schimburilor culturale moderne.

3.2 Limba cehă

De-a lungul istoriei sale, limba cehă a suferit diverse influențe care i-au modelat caracteristicile unice în cadrul familiei de limbi slave. O influență semnificativă datează din secolul al IX-lea, când Chiril și Metodiu au introdus slavona veche bisericească în regiune. Această limbă străveche a lăsat o amprentă distinctă asupra cehului, îmbogățindu-i vocabularul și patrimoniul lingvistic.

Alena Fidlerova (2013) analizează influențele altor limbi asupra limbii cehe și constată că latina, care a servit ca limbă paneuropeană de învățare, a jucat, de asemenea, un rol fundamental în modelarea limbii cehe. Influența sa se manifestă în diverse domenii și contribuie la dezvoltarea intelectuală a cehului.

Dominația Imperiului Habsburgic și a Imperiului Austro-Ungar a influențat ceha și a introdus în limbă cuvinte și elemente lingvistice germane. Acest schimb cultural a lăsat un impact de durată asupra vocabularului și sintaxei cehe. În Republica Cehă, limba germană era limba de stat. Influențele geopolitice au afectat limba în funcție de cine se afla la putere.

Engleza a contribuit, de asemenea, la dezvoltarea limbii cehe. Recent, expresii englezești au fost încorporate în cehă, aceste împrumuturi îmbogățind lexicul ceh și reflectând natura dinamică a dezvoltării limbii. Amestecul acestor influențe lingvistice diverse a modelat în esență ceha într-o limbă distinctă și cu multiple fațete, care își arată bogata moștenire istorică și culturală în cadrul complexului lingvistic slav. Influența limbii engleze asupra limbii cehe este un subiect interesant. Importanța crescândă a limbii engleze și impactul acesteia asupra limbii cehe au fost discutate în diverse studii. Iată câteva aspecte ale acestei influențe:

Ceha a adoptat multe cuvinte și expresii englezești. Unele sunt pozitive (de exemplu, termeni tehnici), în timp ce altele pot fi percepute ca fiind negative (înlocuirea inutilă a echivalentului ceh). Cercetările arată că vorbitorii cehi au grade diferite de înțelegere a expresiilor englezești. Unii sunt capabili să le folosească, în timp ce alții pot avea dificultăți. Cehul se adaptează la influențele englezești, fie că este vorba de gramatică, vocabular sau pronunție. În general, engleza are o influență asupra cehului, fie ea pozitivă sau negativă. Acesta este un fenomen natural într-o lume globalizată în care engleza joacă rolul de limbă globală (Mičunková, 2013).

3.3 Limba arabă

Fiecare limbă a fost influențată de o altă limbă de-a lungul secolelor și același lucru s-a întâmplat și cu limba arabă, deși impactul acestor influențe asupra limbii este mai mic. Araba vulgară este cea care a fost influențată de franceză, engleză, spaniolă și altele, în funcție de țara despre care vorbim.

De exemplu, limba arabă vorbită în Liban a fost influențată de franceză, dar cea vorbită în Egipt a fost influențată de engleză. Ca să fie și mai complicat, fiecare țară are dialectul ei, iar fiecare oraș din țara respectivă are și el dialectul lui, așa că, practic, există sute de moduri diferite de a vorbi limba arabă.

Putem da ca alt exemplu „Bilad Al-Sham”, care sunt aceste țări: Siria, Palestina, Liban, Iordania și regiuni din Turcia. Aceste țări se pot înțelege între ele în araba populară în proporție de 90%-95%, dar locuitorii acestor țări vor avea dificultăți de înțelegere a limbii arabe atunci când călătoresc în Algeria, Tunisia sau Maroc, sau invers, din cauza diferenței de dialect. Poate dacă am încerca și am fi atenți am înțelege mai puțin de 50% din cauza influenței majore exercitate de franceză sau de alte limbi și a împrumuturilor pe care le-au luat. Dacă însă vorbim în araba modernă standard („fusha”), care nu a fost influențată deloc în toți acești ani, fiecare arab o va înțelege, este limba Coranului și o înțelegem indiferent de loc și timp. Limba arabă a avut o influență profundă și extinsă asupra multor limbi din lumea islamică și dincolo de aceasta. În perioada medievală, araba a servit nu doar ca limbă de comunicare, ci și ca limbă de cunoaștere și cultură.

Kees Versteegh (2001) analizează contactul lingvistic dintre limba arabă și alte limbi și identifică o serie de schimburi care au avut loc la nivel semantic și chiar fonetic între acestea.

Influența arabă asupra limbilor islamice și asiatice:

- a. Persană: În limba persană, există un număr semnificativ de cuvinte de origine arabă, rezultat al interacțiunilor culturale și istorice intense dintre lumea arabă și persană, mai ales în perioada dinastiei Samanide și în timpul Califatului Abbasid.
- b. Swahili: Swahili, o limbă vorbită pe coasta estică a Africii, a absorbit multe cuvinte arabe, având în vedere legăturile comerciale strânse dintre comercianții arabi și regiunile de coastă.

- c. Urdu și Hindi: Urdu, limba principală în Pakistan, și Hindi, limba predominantă în India, au un număr semnificativ de împrumuturi din arabă, datorită influenței Islamului și a culturii persane în subcontinentul indian. În special, vocabularul Urdu are multe cuvinte de origine arabă.
- d. Turcă: Limba turcă a preluat un număr mare de cuvinte arabe, în special în perioada Imperiului Otoman, când araba era limba științei și a religiei.
- e. Malay și indoneziană: Deși limbile malaeză și indoneziană au împrumutat multe cuvinte din arabă, aceste cuvinte sunt adesea specializate pentru contextul religios, cum ar fi termenii legați de Islam.

Influența arabă asupra limbilor europene:

- f. Spaniolă: În urma stăpânirii maure a Peninsulei Iberice (711-1492), limba spaniolă a preluat multe cuvinte arabe, mai ales în domeniile științei, matematicii și arhitecturii. De exemplu, cuvinte precum „álgebra” (algebră) și „azúcar” (zahăr) provin din arabă.
- g. Portugheză: Limba portugheză, similar cu spaniola, a preluat un număr considerabil de cuvinte arabe, reflectând influența culturală și comercială a maurilor în regiune.
- h. Alte limbi europene: Limbile europene au împrumutat și ele cuvinte arabe, mai ales prin intermediul spaniolei și al latinei medievale. Termeni științifici, matematici și medicali precum „alcool” și „sifon” au rădăcini arabe. Astfel, limba arabă a jucat un rol esențial în răspândirea cunoștințelor și a culturii, influențând profund atât limbile din lumea islamică, cât și pe cele europene. În domeniul literaturii, arabii au jucat un rol crucial în transmiterea în Europa a numeroase legende, povești și fabule din India și Persia. Chiar și Dante a fost influențat de surse arabe pentru structura și detaliile din *Divina Comedie*. Există și teorii care sugerează că trubadurii au fost inspirați de tradițiile arabo-islamice, atât în tematică, cât și în crearea formelor de poezie rimată, în special în regiunea Provence.

Influența arabă în literatura europeană:

- a. Provența și trubadurii: Influența arabă a fost resimțită puternic în Provence, unde trubadurii au fost inspirați de temele și formele poetice arabe. Aceștia au adoptat motive și stiluri lirice de la poezii arabi, dând naștere unor noi forme de poezie în limbile romanice.
- b. Sicilia și Școala siciliană: În Sicilia, la curtea lui Frederic al II-lea, s-a format Școala siciliană, un important moment în literatura italiană. Poezii de aici scriau în limba italiană și se inspirau adesea din poezia arabă. Aceasta a fost o zonă de întâlnire culturală, unde influențele arabe au contribuit la dezvoltarea literaturii italiene timpurii.
- c. Romanceroul spaniol: Primul mare monument literar al Spaniei, „Romanceroul” păstrează amintirea prezenței musulmanilor în țară. Ciclul romanelor maure din această colecție este, probabil, bazat pe texte arabe. Atmosfera, motivele, sentimentele și stilul acestor romane reflectă puternic influența arabo-islamică. Influența arabă a fost esențială în dezvoltarea literaturii europene, contribuind la îmbogățirea culturii și a expresiei literare în diferite regiuni.

4. Convergențe lexicale

Convergențele lexicale sunt inevitabile, pentru că fiecare limbă a fost influențată de alta de-a lungul timpului. Așa cum am menționat, există cuvinte care sunt asemănătoare între ele în aceste limbi, dacă nu identice. Am vorbit despre origini, istorie, alfabet și lingvistică lexicală. În această parte voi încerca să identific câteva asemănări și deosebiri la nivel lexical între limbi și, din moment ce am comparat trei limbi, fiecare limbă va fi comparată cu cealaltă și în final toate trei împreună.

Limba cehă provine din vechea slavă și este limbă slavă, iar limba română este influențată de limbile slave, deci există asemănări între ele la nivelul vocabularului.

În Tabelul 1 am identificat o serie de cuvinte similare ca formă și ca sens. Aceste cuvinte, de origine slavă, au suferit modificări fonetice și ortografice în funcție de particularitățile fiecărei limbi.

Limba română	Limba cehă
veveriță	veverka
lopată	lopata
clește	kleště
morcov	mrkev
prag	práh
sanie	sáně
tricou	tričko
poștă	pošta
spital	špitál
școala	škola
șase	šest

Tabel 1. Cuvinte similare română-cehă, cu același sens

În Tabelul 2 sunt înscrise o serie de cuvinte tot de origine slavă, similare ca formă și pronunție, însă cu un sens fie ușor diferit, fie complet diferit. Modificările semantice pot fi explicate și de contextul în care acestea au fost receptate pentru prima dată, sensul propriu fiind asociat astfel primului context.

Limba română	Limba cehă
obraz (față)	obraz (imagine)
nevastă (soție)	nevěsta (mireasă)
tuna (pește)	tuna (ton, 1000kg)
cină (mâncare)	čina (china)
iesle	jesle (creșă)
uși	uši (ureche)

Tabel 2. Cuvinte similare română-cehă, cu sens diferit (parțial sau total)

În timpul Imperiului Otoman, limba turcă a avut un impact asupra limbii române. Însă, la rândul ei, limba turcă a fost influențată de limba araba. Astfel, influența limbii arabe asupra limbii române s-a produs printr-o limbă intermediară. În Tabelul 3 am identificat o serie de cuvinte cu sens asemănător și cu pronunție asemănătoare, adaptate însă fonetic și ortografic la particularitățile limbii române.

Limba română	Limba arabă
chibrit	كبريت (kibrit)
canapea	كناياة (kanabaya)
săpun	صابون (sabun)
perdea	برداية (burdaya)
ibric	ابريق (ibriq)
papagal	بيغاء (babaqa-a)
alcool	الكحول (kuhul)
lămâie	ليمون (leimun)
cifră	الشيفرة (şifra)
zahăr	سكر (sukar)
coton	قطن (kutun)

Tabel 3. Cuvinte similare română-arabă, cu același sens

Foarte interesant este faptul că, în ciuda contextelor istorice diferite și a distanțelor geografice, am putut identifica în cele trei limbi cuvinte similare ca sens și pronunție. La fel de interesant este modul în care acestea s-au adaptat ortografic și fonetic la particularitățile fiecăreia dintre ele, Tabelul 4 fiind revelator în acest sens.

Limba arabă	Limba cehă	Limba română
(roboot) روبات	robot	robot
(kahwa) قهوة	kafe	cafea
(a-ssabt) السبت	sobota	sâmbătă
(doktoor) دكتور	doktor	doctor
(shay) شاي	čaj	ceai
(jidar) جدار	zed'	zid

(shambo)الشامبو	šampon	șampo
-----------------	--------	-------

Tabel 4. Cuvinte similare arabă-cehă-română

Limba engleză, o limbă globală, este astăzi limba din care se preiau cele mai multe împrumuturi, cu precădere din domeniul tehnic și digital. În contextul globalizării și al dezvoltării tehnologiei și a mijloacelor de comunicare, pătrunderea limbii engleze în viața noastră a devenit inevitabilă. În Tabelul 5 am identificat cuvinte similare în cele patru limbi, cu sens și pronunție asemănătoare, adaptate fonetic și ortografic.

Limba engleză	Limba arabă	Limba cehă	Limba română
television	تلفزيون (telfizion)	televize	televizor
technology	تكنولوجيا (tecknolo) (gia)	technologie	tehnologie
telephone	تلفون (telifoon)	telefon	telefon
taxi	تاكسي (taksi)	taxi/ taxík	taxi
neutron	نيوترون (niutron)	neutron	neutron
pajamas	بيجاما (bijama)	pyžamo	pijama
salad	سلطة (salata)	salát	salată
vanilla	فانيليا (fanilya)	vanilka	vanilia

Tabel 5. Cuvinte similare engleză- arabă-cehă-română

Concluzii

Limba română se distinge în cadrul familiei de limbi romanice datorită istoricului și a caracteristicilor lingvistice unice. Amestecul său de rădăcini latine și diverse influențe externe a modelat fonologia, gramatica și vocabularul său distinct. Servind ca o piatră de temelie a patrimoniului cultural al României și al Republicii Moldova, limba română rămâne un subiect de mare interes academic și mândrie națională.

Cu o structură complexă și o istorie adânc înrădăcinată, limba cehă transcende simpla comunicare, întruchipând o reflectare vibrantă a culturii și moștenirii cehe. Rezistând la fazele de germanizare, modernizare și globalizare, a evoluat odată cu viața cehă. Fie că sunteți lingvist, explorator sau pur și simplu

pasionat de acest domeniu, limba cehă oferă o perspectivă captivantă asupra complexității interacțiunii umane și a identității culturale.

Araba nu este doar o limbă. Este o tapiserie vibrantă țesută cu firele civilizației umane. În cadrul modelelor sale complicate, veți găsi forme de artă bogate, discuții științifice provocatoare și texte religioase profunde. Complexitatea și utilizarea sa pe scară largă fac din ea un subiect captivant pentru lingviști și un actor cheie în politica globală. Pe măsură ce pășim mai departe în secolul al XXI-lea, importanța limbii arabe este pe cale să crească, consolidându-și locul ca limbă de o imensă importanță istorică și contemporană pe scena globală.

Diferențele dintre limbile cehă, arabă și română sunt multiple. Totuși, cea principală sau cea mai vizibilă este modul de scriere. În cehă și română se scrie de la stânga la dreapta și ambele limbi folosesc litere latine. În limba arabă scriem de la dreapta la stânga folosind literele arabe. Alfabetul ceh are 42 de litere, cele 26 de litere principale sunt aceleași ca în latină, restul reprezentând aceeași literă cu un semn diacritic special. În ceea ce privește limba română are 31 de litere și din nou aceleași 26 de litere sunt din latină și restul sunt speciale. Și limba arabă? Are 28 de litere, nu sunt luate din latină și are un mod special de scriere, în funcție de locul unde este scrisă și ce literă este înainte sau după ea.

Lucrarea de față a arătat, totodată, frumusețea interacțiunilor între popoare, fie directe, fie indirecte. Limba, un organism viu, se îmbogățește și se adaptează permanent la nevoile contemporaneității. Convergențele lexicale identificate în această lucrare sunt dovada acestui proces prin care omul caută permanent să dea un nume obiectelor și situațiilor din viața lui, găsind, uneori, ceea ce caută, în limbile altor popoare. Adaptările fonetice și ortografice observabile sunt și ele deosebit de importante pentru a înțelege mai bine particularitățile limbilor analizate mai sus. Acesta nu este sfârșitul incursiunii noastre lingvistice. Este doar începutul unor explorări mai nuanțate a interacțiunilor dintre limbi de origini diferite de-a lungul timpului.

Bibliografie

Aboelezz, M. (2016). A History of the Arabic Language and the Origin of Non-dominant Varieties of Arabic. In R. Muhr et al. (Eds.). *Pluricentric*

- Languages Across Continents: Features and usage* (pp. 175-187). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Brâncuș, G. (2005). *Introducere în istoria limbii române*. București: Editura Fundației România de Mâine.
- Encyclopaedia Britannica. (f. d.) Czech language. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/art/Czech-literature>.
- Encyclopaedia Britannica. (f. d.) Czech language West slavic language. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/topic/Czech-language>.
- Encyclopaedia Britannica. (f. d.) John Amos Comenius czech educator. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/biography/John-Amos-Comenius>.
- Fidlerova, A. et al. (2013). *Dějiny češtiny*. Consultat la adresa <https://ucjtk.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/57/2015/11/D%C4%9Bjiny-%C4%8De%C5%A1tiny.pdf>.
- Gebauer, J. (2007). *Historická mluvnice jazyka českého, Vol. I, III.1, III.2, IV*. 2nd ed. Praga: Academia.
- Mičunková, K. (2013). English influence on the Czech language - a positive or negative phenomenon?. *Theses.cz*. Consultat la adresa <https://theses.cz/id/emjzme/>.
- Sala, M. (coord.). (2001). *Enciclopedia limbii române*. București: Editura Universul Enciclopedic.
- Sala, M. (2007). Cum și când a apărut limba română. *Historia, nr. 62*. Consultat la adresa <https://historia.ro/sectiune/general/cum-si-cand-a-aparut-limba-romana-569853.html>.
- Pană Dindelegan, G. (2021). *O gramatică a limbii române altfel*. București: Universul Enciclopedic.
- Versteegh, K. (2001). Linguistic Contacts between Arabic and Other Languages. *Arabica. Linguistique Arabe: Sociolinguistique et Histoire de la Langue, 48(4)*. 470-508.

About the author

Yamam ABBASOVA is a graduate student of the Preparatory Year of Romanian language at the Technical University of Civil Engineering Bucharest, class of 2024, and from October 2024 will pursue bachelor's studies in translation and interpretation at the Technical University of Civil Engineering Bucharest.

E-mail: yamamabbas52@gmail.com

FOSTERING RFL¹ STUDENTS' WRITING SKILLS THROUGH STORYTELLING AND BLOGGING

Oana-Luiza BARBU

Abstract: Learning a new language implies the acquisition of three main skills according to the Common European Framework of Reference for Languages, among them being also the writing skills. Storytelling and blogging are among the innovative methods used by educators to develop them because of their accessibility and amenity within the younger generation. Taking into consideration the importance of the writing skill in the overall success of the learner to master a foreign language, the present study aims to explore the advantages in using storytelling and blogging in developing writing competences with students engaged in a one-year long program of learning Romanian as a second language.

Keywords: *storytelling, blogging, writing, foreign language, Romanian*

Introduction

Today's teachers and students enjoy plenty of opportunities in the teaching-learning process and mainly because of the generally free access to technology. According to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), learning a new language implies the acquisition of three main skills, namely: comprehension, speaking and writing.

The guidelines of CEFR shaped the Romanian language preparatory year, a short, one-year university study program offered by accredited public or private universities in Romania. It has the structure of a regular university year, divided into two semesters. The program ends by a final examination.

According to the Romanian Ministry of Education standards, the minimum language level the students need to reach at the end of the program is B1, in line with CEFR's requirements.

The curriculum of this language program includes:

---

¹ Romanian as a Foreign Language.

- a. practical courses: phonetics, vocabulary, grammar; oral and written communication; comprehension of written and oral texts; writing (all courses unfold in both semesters);
- b. specialized language courses, in different fields, according to the choice of the student: humanities, social sciences, engineering sciences, biological and biomedical sciences, mathematics and natural sciences (these courses unfold in the second semester);
- c. courses with a cultural approach: Romanian identity (offered during the first semester) and Romanian culture and civilization (offered during the second semester).

One of the practical courses unfolding over the two semesters is the writing course. When it comes to writing skills, storytelling and blogging are among the innovative methods used by educators to develop them thanks to their popularity with the younger generation.

Considering the importance of the writing skill in the overall success of the learner to master a foreign language, the present study aims to explore the ways through which we can integrate storytelling and blogging in the teaching process of Romanian as a foreign language. At the same time, we will try to emphasize the advantages of using these innovative methods in developing students' writing competences.

1. Writing skills according to the Common European Framework of Reference for Languages

The most widely used framework for language proficiency in Europe is the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). It does not impose standardized tests but proposes descriptors for each language level.

The CEFR considers three major competencies to be developed during the process of teaching and learning a foreign language, namely understanding (listening and reading), speaking (spoken interaction and spoken production) and writing.

The scale proposed by CEFR has three levels, from A1 (beginner) to C2 (mastery) and identifies three types of users according to their level: basic user, independent user, proficient user.

The proposed CEFR grid helps language-teaching practitioners to create coherent curricula and relevant tests. Moreover, in the context of increasing student mobility, it helps higher education institutions to compare language competencies in a uniform way.

One of the competencies specified by CEFR and included in the curriculum of the preparatory year is the writing competency. Writing is an integral skill of successful second language learning. However, when it comes to the definition, a brief review of the literature will show us a lack of consensus. For instance, in one of her works, Vivian Zamel sees the writing competency as a "non-linear, exploratory, and generative process whereby writers discover and reformulate their ideas as they attempt to approximate meaning" (1983: 165). Theodore Klein, however, focuses on the ability of expressing ideas through symbols so to give meaning and content understandable to readers (1985: 11). Mertin Nystrad (1989) perceived the writing competency as the learner's capacity of elaborating texts on the assumption that they can answer through their writing to the expectations and the reading and comprehension abilities of their readers.

More recent studies emphasize the complexity of this skill. David Nunan defines writing as "an extremely complex cognitive activity in which the writer is required to demonstrate control of variables simultaneously. At the sentence level, these include control of content, format, sentence structure, vocabulary, spelling and letter formation. Beyond the sentence, the writer must be able to structure and integrate information into cohesive and coherent paragraph and text" (2003:18). Ghazi Ghaith underlines also the fact that the purpose of writing is to produce and deliver content, but also to make sure that the final product is also a representation of oneself (2002: 263).

In our course, during the first semester, we aim to form A1-A2 competencies, described by CEFR as the ability of the learner to write simple postcards, filling in different kinds of forms, writing messages, but also short personal presentations, brief letters or invitations. In the second semester, we aim to further develop the writing competencies to B1-B2 level, where the students can write descriptions of personal experiences and impressions, but also essays, reports and extended letters.

Writing competencies are very complex because they require a lot from the learner. At the same time, they offer them the possibility to apply grammar

rules, to enrich their vocabulary and to practice the rules of spelling and punctuation. They also help them practice phrasing and sentence construction to the point of getting closer to the native way of expressing, but they contribute nevertheless enhancing the coherence and to delivering more clear and cohesive messages. By practicing different kinds of texts, the students learn how to follow a particular structure, specific to each of them.

Mastering writing skills has other advantages on the learners, since they develop their imagination in writing fiction, enhance their critical thinking skills, helps them recollect their past memories and provides them with more confidence once they learn how to convey a message in a more eloquent and concise manner.

2. Storytelling and blogging as means of enhancing writing skills

The Romanian language preparatory year is probably the most heterogeneous university programme because it regroups international students with different backgrounds from all perspectives: linguistic, cultural, religious, academic, age etc. Therefore, we have to adapt our teaching methods and materials in order to be suitable to all, despite such differences.

When it comes to teaching writing skills, Rao suggests that the teacher should „always adopt simple, useful and needful materials for the learners that create more interest among them. Moreover, the teachers should simplify the complex topics and present them in their classrooms” (2019: 200). Among the techniques he identifies as most effective, we mention: sentence writing, brainstorming, games, writing short paragraphs, sequencing, note-making, essay writing, story writing, report writing (Rao, 2019: 201). Teaching writing skills may be approached from different perspectives, but what Hyland (2002) proposes, seems to be the most appropriate: product/text-oriented, process/writer-oriented, reader/genre-oriented. The complexity of the task, both for educators and for learners derives from the fact that all three approaches are needed so that the writing skills be properly mastered.

Like languages, teaching methods change as technology develops. For the new generations, the teaching-learning process must be dynamic and inevitably include digital teaching aids and materials. Surprisingly, however, while teaching, we have found that students, although digitally adept at sending short messages, creating interesting video clips, have problems in writing their

work in Word, Power Point or similar programs. Thus, we considered that on top of the traditional ways of forming writing skills, introducing storytelling and blogging in our course is an answer to their need for digitalization and creativity, but also a means to enhance their digital skills beyond the ones developed during the interactions on social media platforms.

2.1. Storytelling

Storytelling has many definitions, but overall, implies describing “ideas, beliefs and personal experiences through stories or narratives that evoke powerful emotions and insights”, as Olivier Serrat (2010: 10) explains it.

Although engaging and attractive to the students, storytelling is a complex method. First, it requires attention to the **narrative**, focusing of the cause-effect relation, characters, sequence and plot, a well-defined time and space. Furthermore, the **perspective** requires cognition and emotion, encoding and decoding abilities to convey the message properly. **Interactivity** is also important, because the writer needs to think about ways to engage the reader, and at the same time to consider the **medium** through which they will deliver their message, either through physical objects (books), or through different digital channels (Lugmayr et al., 2017: 15710).

At first sight, storytelling seems more suitable to be included as a teaching-learning method in the second semester, when students are better equipped linguistically. However, we have taken the challenge to test it also in the first semester.

During the course *Writing and composition* of the first semester (A1-A2), the students enrolled in the Preparatory year were asked to imagine they are migrating birds and to describe their flight path. More precisely, they were asked to write a short text in which to provide general information about themselves and the reasons for which they have chosen Romania as a study destination.

We have gathered all their contributions in a small volume called *Migrating birds. The Flight* (first volume), arranged in a book format in Canva app. The volume contains the contribution of 19 students from Morocco, Syria, Albania, Honduras, Lebanon, Guatemala, Haiti, Mexico, Turkey, Pakistan, Afghanistan, Iran, attending the preparatory year course in the academic year 2021 – 2022.

Fig 1. Migrating birds. The Flight (Vol. I). Cover

Below, as examples, we have randomly selected the contributions of students Leonardo Morales, from Mexico and Ayesha Rai, from Pakistan.

Fig 2. Migrating birds. The Flight (Vol. I). Excerpts

The texts are short, and none of them exceeds more than one A4 format page. The phrasing is simple, the vocabulary is basic, covering mostly information about age, country, nationality, academic background, weather. The purpose of this volume was to give the students the possibility to share information about themselves while at the same time practicing the knowledge studied during the first semester.

During the course *Writing and composition* of the second semester (B1-B2), the same students were asked to imagine they were migrating birds who finally made their nest. More precisely, they had to imagine how their life would look like in 10 years and to describe it. We have gathered their contributions in a second volume, called *Migrating birds. The Nest (vol. 2)*.

Fig 3. Migrating birds. The Nest (Vol. II). Cover

In this second volume, their texts are longer, more complex both in terms of vocabulary, grammar and phrasing, showing a visible progress in their writing skills. Below, there are two randomly selected texts belonging to students Rami Tarabolsi, from Syria, and Andy Frestner, from Haiti.

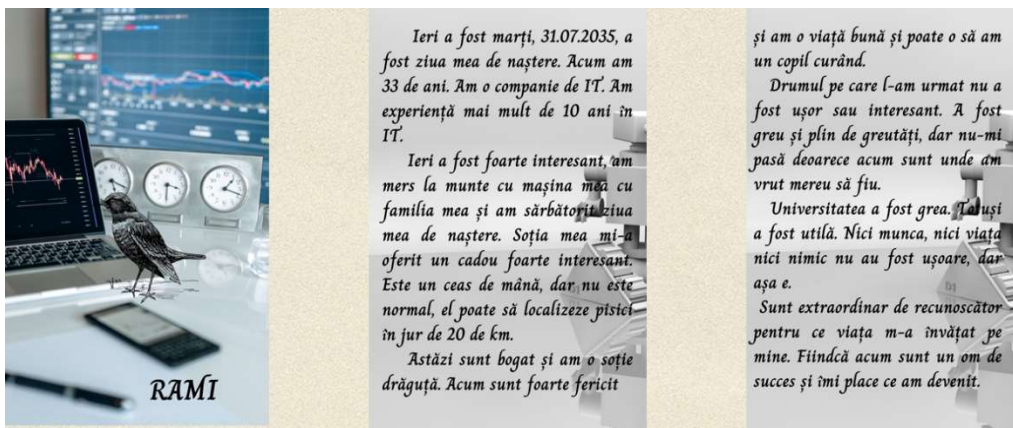

Fig 4. Migrating birds. The Nest (Vol. II). Excerpt 1

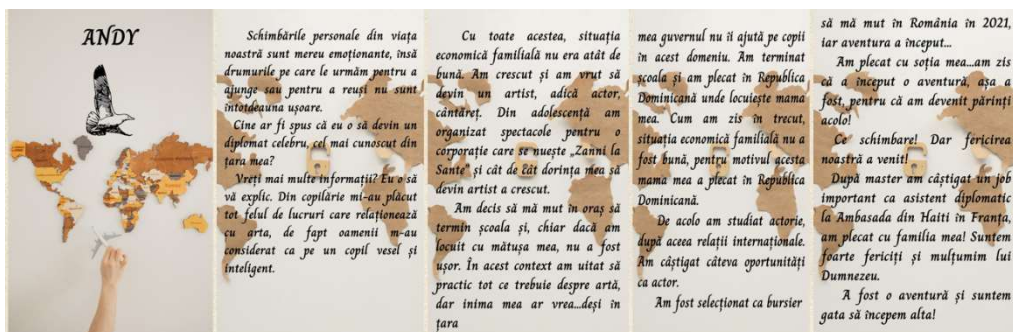

Fig 5. Migrating birds. The Nest (Vol. II). Excerpt 2

We have recreated the project with another group of students, their contributions being gathered in another small book called *Bright future*, where they have recalled their journey from the first days of courses, their impressions about Romania and Romanians, the emotions about the first exam session, about the professors and colleagues but also about the challenges of studying abroad.

We have identified many advantages in using storytelling during the course of writing. This method helps students to practice and improve grammar and vocabulary, it helps them communicate complex messages in a simple way, it inspires imagination and motivates action, while helping connect people and ideas. At the same time, storytelling allows students to articulate their emotions and enhances the potential for developing their linguistic knowledge. We have found that storytelling is one of the best ways to transform abstract concepts into concrete tools to express their own ideas. At the same time, gathering their contributions into small volumes (unpublished), helped us connect the students and their ideas, as well as helped them know each other better. By using this technique during both semesters, we have given coherence to the teaching-learning process, while following the progress of the students from a level to another. The resulting materials can be used also as teaching materials for other courses, such as comprehension of the written texts.

2.2. Blogging

Another technique that we have introduced in the course of writing is blogging, which answers directly to the need of students for digitalization. The study conducted by Blackstone (2007) shows that students generally perceive blogging as a positive school activity, as they feel motivated by the access others may have to their texts and vice versa. Among the roles of technology in teaching a foreign language, we can identify the organization, input, output and interaction, feedback and collaboration (Frank et al., 2008: 1).

Blogging has been defined differently, depending on the field of study. As a term, it is a relatively recent entry in the dictionary, dating back to the early 2000s, with the spread of access to technology and the Internet. If at first it was seen as an isolated practice, today it has become a means of communication used in almost all fields, including education.

From a strictly functional point of view, a blog can be defined as “frequently updated webpages with a series of archived posts, typically in reverse-chronological order” (Nardi et al., 2004: 222). Seen from the perspective of language teaching and learning, blogging is defined as a way to “help students explore and assimilate new ideas, create links between familiar and the unfamiliar, mull over possibilities, and explain them to others...” (Lowe, 2004: 152).

Given the benefits of this technique, in 2022 we created a blog on Wordpress platform called *Student Journal*, which serves as a tool in the process of teaching and learning, specifically during the course of writing. Using diverse sections, the students have the opportunity to practice writing on a subject of their choice. The texts have different degrees of complexity, since the blog is open to students during the entire year. Before publishing the text, a teacher corrects it and gives direct feedback to the student.

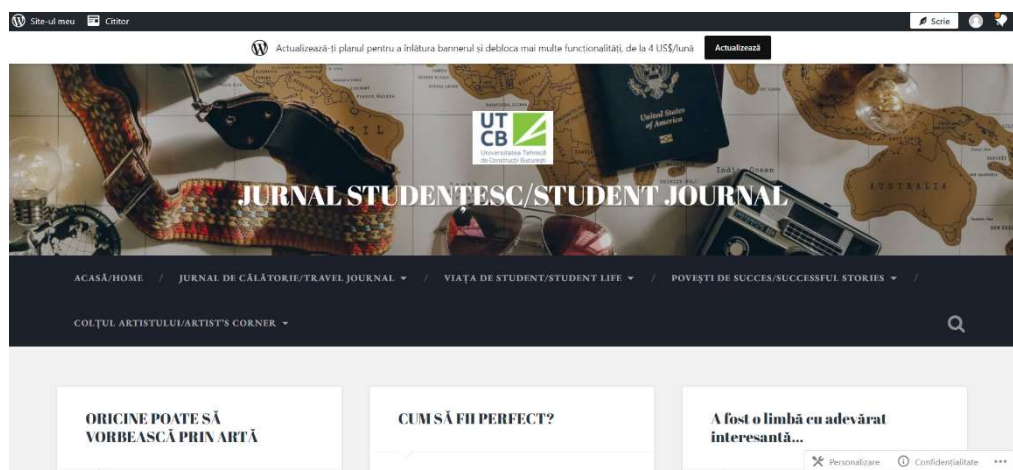

Fig 6. Student Journal Blog

One of the most attractive sections for the students is *Travel Journal*, where they share their experiences following the visit of different areas of Romania. Some of the contributions recall the way a student experienced her first winter in Romania, while others shared their impressions about Sinaia or the Contemporary Art Museum in Bucharest.

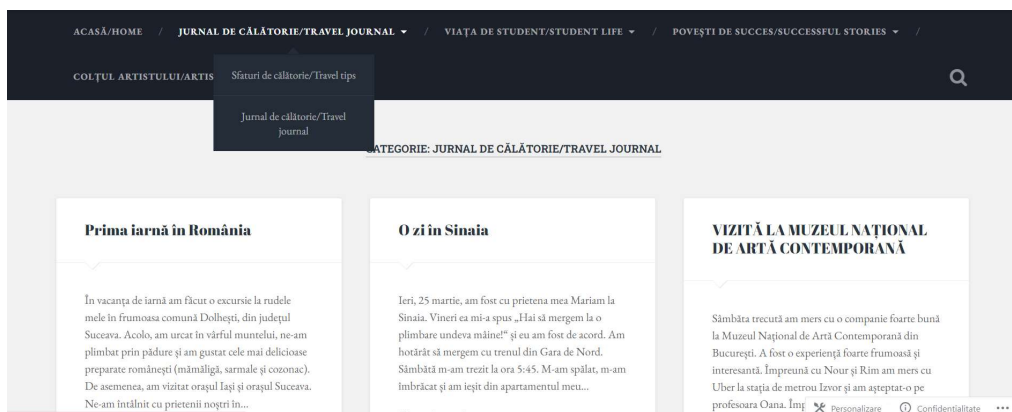

Fig 7. Student Journal Blog/Travel Journal

Another section of the blog gives learners the opportunity to share with the readers (colleagues, teachers, etc.) their experiences as international students in Romania. These subsections (“Homesick” and “Culture shock”) allow them to give shape to some of their innermost thoughts that are shared by other students who have chosen to study away from home. Thus, beyond the purely pragmatic purpose of practising the language, links can be forged between students through shared experiences. Some of the texts in this section mention the impressions of a student fascinated by people smiling to each other in the streets, as well as the impressions attending to a Romanian wedding for the first time.

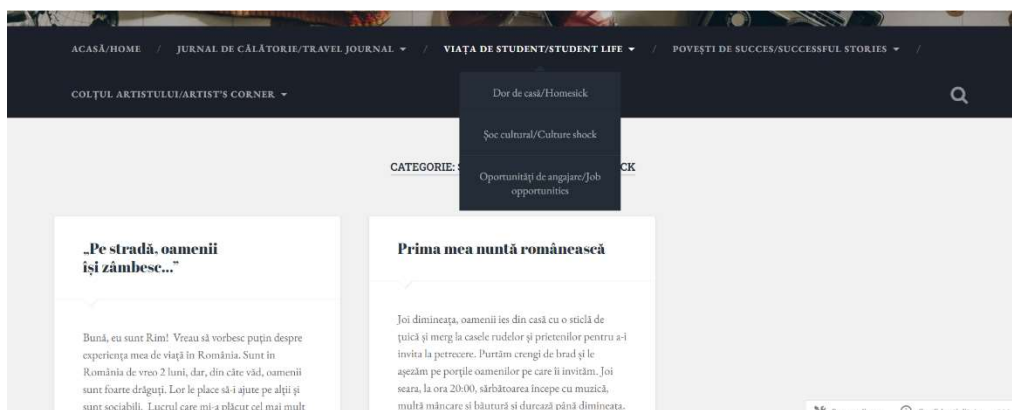

Fig 8. Student Journal Blog/Student life

Another section of the blog, “Artist’s corner”, aims at revealing the hidden talents of our students. It is a space where they can share with our community their artwork (photos, drawings, paintings, poems, novels, etc.). This is the

perfect environment for students to display their talents, feel the appreciation of others and connect with people with similar hobbies. It is also a way for teachers to get to know their students better, which can be beneficial to teaching.

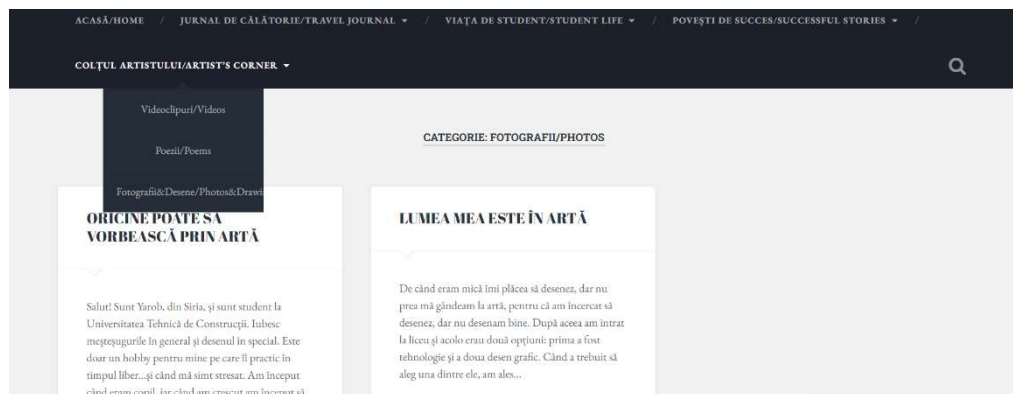

Fig 9. Student Journal Blog/Artist's corner

We like to keep in touch with our former students, therefore we have envisioned a section called "Alumni" so they can share their experience after. These texts help learners to overcome their fears, realizing that others have faced the same emotions and challenges, but that in the end, hard work and perseverance helped them to continue their journey. For teachers, it is a way to learn about the graduates' subsequent journey, but also to be informed about their progress in using Romanian.

Fig 10. Student Journal Blog/Alumni

The benefits of students contributing to the blog are numerous. First, the freedom of choosing the topic they like. It also gives them the opportunity to

practice and improve their vocabulary and grammar knowledge. Seeing their contribution published and read by others motivates them more and increases participation. In addition, they become more careful in planning their texts and correcting the errors before submitting their work. The professors offer constant feedback and correction for each text, which helps students become aware of its mistakes.

The emotional benefits are equally important, as blogging creates a sense of community. It also facilitates interaction between students who might not otherwise have the opportunity to connect. At the same time, teachers have the opportunity to get to know their students better, which certainly benefits the teaching by adapting their discourse, methods and even teaching materials. Of course, this latter aspect is more relevant for smaller groups of learners, where teacher-student interaction is more frequent and easier.

Nor should we ignore the intercultural competences that reading these texts develops, for both students and teachers, as they come to understand the different cultural profile of their colleagues, their traditions, customs, their mindset.

There are multiple ways of integrating storytelling and blogging into the teaching process. So far, we have used it as an incentive for final grading, but depending on the group of students and the flexibility of the curriculum, it may be a means of verifying progress or even a tool for the final evaluation.

Conclusions

Writing is a necessary skill for students' success in learning. This skill has to be acquired by students as it is an academic success predictor and a basic requirement for participation in social life. However, most students are facing a lot of challenges while trying to acquire this skill since writing involves essential, constructive, and complicated processes.

In teaching writing in RFL classroom, blogging and storytelling proved to be two very attractive methods with the potential of enhancing students writing skills, since they encourage creativity, offer them more freedom to organize their ideas, to choose their topic and the possibility of strengthening their knowledge in terms of vocabulary and grammar. They can be integrated into the teaching-learning process either as a way for final evaluation, a mid-term evaluation to check the progress, or just as an incentive for the final grading.

Bibliography

- Blackstone, B., Spiri, J., Naganuma, N. (2007). Blogs in English language teaching and learning: Pedagogical uses and student responses. *Reflections on English Language Teaching*, 6(2), 1–20.
- Common European Framework of Reference for Languages. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>.
- Frank, V., Golonka, E., Bowles, A., Becker, E., Freynick, S. & Richardson, D. (2008). *Optimal foreign language learning: The role of technology*. College Park, MD: Center for Advanced Study of Language at the University of Maryland.
- Ghaith, G.M. (2002). The Relationship between Cooperative Learning, Perception of Social Support, and Academic Achievement. *System*, 30, 263–273.
- Hyland, K. (2002). *Teaching and researching writing*. London: Longman.
- Klein, T.J. (1985). Educating and an Educated Person. *Educational Theory*, vol. 35, issue 4, 437-743.
- Lowe, C. (2004). *Moving to the public: Weblogs in the writing classroom. Into the Blogosphere*. Retrieved from http://Blog.lib.umn.edu/blogosphere/moving_to_public_pf.html.
- Lugmayr, A. et al. (2017). Serious storytelling – a first definition and review. *Multimed Tools Appl*, no. 76, 15707 -15733.
- Nardie, B., Schiano, D.J., Gumbrecht, M. (2004). Blogging as social activity, or, would you let 900 million people read your diary? *Proceedings of the 2004 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work*, Chicago, 222–231.
- Nunan, D. (2003). *Practical English Language Practice*. Mc Graw-Hill Company: Singapore.
- Nystrand, M. (1989) Social-Interactive Model of Writing. *Written Communication*, 6(1), 66-85.
- Rao, S.P. (2019). Effective teaching of writing skills to the English language learners. *International Journal of English Language, Literature and Translation Studies*, vol. 6, issue 4, pp. 196 – 205.
- Serrat, O. (2010). *Storytelling*. Washington, DC: Asian Development Bank. Retrieved from <https://www.adb.org/publications/storytelling>.
- Zamel, V. (1983). Composing Processes of Advanced ESL Students: Six Case Studies. *Tesol Quarterly*, 17, 165-187.

About the author

Oana-Luiza BARBU, Ph.D., is a teaching assistant at the Faculty of Engineering in Foreign Languages, Technical University of Civil Engineering Bucharest, Romania where she teaches Romanian as a foreign language.

E-mail: oana.luiza.barbu@utcb.ro

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE ÎN LIMBA ROMÂNĂ VORBITĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

(LINGUISTIC PECULIARITIES IN THE ROMANIAN LANGUAGE SPOKEN IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA)

Ionuț BURCEA

Abstract: In the present article, I propose to capture the particularities of the Romanian language spoken in the Republic of Moldova regarding the use of discursive markers. The explanation is done by referring to a series of sociolinguistic factors: linguistic contact, bilingualism, pragmatic borrowing, linguistic interference at the level of discursive markers, etc. The working method aims at the pragmatic, discursive, semantic and syntactic analysis of discursive markers. The corpus was made up of examples of oral conversations encountered in the audiovisual space or in the social media networks, being chosen according to the degree of orality and spontaneity. The oral conversations were selected following the audio-viewing of some TV, radio shows or podcasts from the Republic of Moldova, in the period 2019-2022, in which various situations of informal and formal interaction were debated, in which bilingual speakers participated, with ages approximately between 18 and 60 years. The stated purpose of this research is to identify the discourse markers used in speech, both by bilingual and monolingual speakers, as well as the frequency of choosing Russian discourse markers over Romanian discourse markers.

Keywords: *lexical borrowings; Romanian language; regional lexical structures; dominant language; native language*

Introducere

Limba română scrisă și vorbită în spațiul dintre Prut și Nistru, despre care se spune adesea că funcționează în condiții „anormale” (Berejan, 2007), prezintă o serie de interferențe cu limba rusă la toate nivelurile. Aceste interferențe sunt rezultatul contactului lingvistic îndelungat, respectiv al bilingvismului unilateral, în cadrul căruia limba rusă a jucat întotdeauna rolul limbii dominante. Astăzi, când perioada de dominație politică, economică, culturală și ideologică exercitată și prin intermediul limbii ruse a luat sfârșit, limba română, deși are statut de limbă oficială, fiind vorbită de către majoritatea populației, continuă să cedeze teren în fața limbii ruse, deoarece, la nivel conștient sau inconștient, vorbitorii bilingvi încă o mai percep ca pe o limbă de prestigiu. După mai bine de două decenii de când a încetat să beneficieze de statut de limbă oficială, înscriindu-se alături de ucraineană, găgăuză și bulgară în rândul limbilor minoritare, limba rusă continuă să se bucure de statutul de limbă a comunicării interetnice, fiind utilizată în toate domeniile publice:

administrație, mass-media, învățământ. Prin urmare, impactul limbii ruse asupra limbii române este covârșitor, deoarece a exercitat o serie de influențe fonologice, lexicale și gramaticale, afectând atât vorbirea bilingvilor, cât și cea a monolingvilor (Condrea, 2001: 30).

Începând cu anii '70 ai secolului trecut, au fost efectuate numeroase studii cu privire la graiul moldovenesc și la abaterile de ordin lexical, morfo-sintactic, fonetic și ortografic de la varietatea literară a limbii române (Avram, 1992; Coșeriu, 1994; Brâncuș, 1994; Corlăteanu, 1995, Condrea, 2001; Bochmann și Dumbravă, 2002; Berejan, 2007; Ciobanu, 2009; Mătcaș, 2011), care au drept obiectiv principal normarea și cultivarea limbii, poziționarea graiului moldovenesc alături de celelalte graiuri din cadrul limbii române, corelarea noțiunilor de limbă – grai – dialect, elucidarea cu privire la contextul istoric și la identitatea lingvistică etc. Puține cercetări însă s-au orientat către aspectele pragmatico-discursive ale limbii vorbite, mai ales către acelea care vizează uzul marcătorilor discursivi fără să se raporteze la criteriile normative ale limbii standard.

În acest articol nu ne propunem să prezentăm și să stigmatizăm abaterile de la normă – împrumuturi, calcuri de diverse feluri, arhaisme și diverse inovații – care abundă în conversațiile orale, spontane sau mediate electronic, dar cu un grad înalt de oralitate și spontaneitate, ci să descriem situația limbii române așa cum este ea, în conformitate cu contextul istoric, politic, social și cultural, pentru a înțelege mai bine mecanismele care determină aceste variații. Așadar, ne propunem, în cele ce urmează, să prezentăm cadrul sociolingvistic în care se înscrie dimensiunea interacțională privind uzul marcătorilor discursivi, efectele contactului lingvistic asupra inventarului și distribuției marcătorilor în vorbire, precum și motivația vorbitorilor bilingvi sau monolingvi de a opta pentru un anumit marcator discursiv atunci când sistemul de marcare discursivă al limbii conține atât marcatorul românesc, cât și corespondentul său rusesc.

1. Aspecte sociolingvistice

1.1 Contactul lingvistic

Contactul lingvistic a existat din cele mai vechi timpuri, jucând un rol important în evoluția lingvistică a limbilor de pe glob. Contactul dintre limbi se manifestă în regiunile de graniță, fie între limbi diferite ca origine, fie între limbi din aceeași familie și determină evoluția lingvistică a colectivităților umane care au intrat în contact (Sala, 1997: 9-10).

Contactul între limbi și efectele acestui fenomen asupra limbilor vizate pot fi favorizate de diverși factori lingvistici și extralingvistici. Dintre factorii extralingvistici cei mai importanți sunt: distribuția geografică a limbilor, contextul istoric, migrația populației dintr-o comunitate lingvistică în alta, superioritatea economică, politică sau culturală etc. (Lewis, 1972: 9-12). De factorii extralingvistici depinde statutul egal sau inegal al limbilor aflate în contact (Sala, 1997: 34). În comunitățile bilingve una dintre cele două limbi ocupă o poziție dominantă, ceea ce contribuie la influența ei asupra celeilalte, un bun exemplu poate fi dat de limbile națiunilor din fosta URSS.

Factorii lingvistici includ gradul de asemănare între limbi precum și nivelul de standardizare a limbilor aflate în contact (Lewis, 1972: 13). Astfel, acele variante ale limbii care nu au fost supuse unui proces de standardizare în cadrul comunității în care s-au dezvoltat opun mai puțină rezistență atunci când, din motive sociopolitice, intră în contact cu o altă limbă dominantă.

Contactul lingvistic poate fi direct sau indirect (Lewis, 1972: 31). Contactul indirect reprezintă un contact superficial manifestat pe teritorii diferite prin intermediul relațiilor culturale, economice și politice. În cazul contactului indirect, una dintre limbi este de circulație universală și își exercită influența asupra limbii cu care intră în contact la nivelul lexicului și al sintaxei, atingând anumite stiluri ale limbii literare, publicistic sau științific, neavând urmări asupra sistemului în ansamblu (Lewis, 1972: 3).

Atunci când două sau mai multe comunități lingvistice conviețuiesc pe același teritoriu, pe o perioadă determinată se poate vorbi de contact direct între limbi. Ca urmare a contactului direct apare bilingvismul, care este responsabil de fenomenele de interferență (abateri de la normele ambelor limbi) prin introducerea unor elemente străine în domeniile superior structurate ale limbii – fonologie, lexic, sintaxă și morfologie (Lewis, 1972: 32-33) și de code-switching. Code-switchingul reprezintă abilitatea bilingvilor de a alterna fără efort între cele două limbi (Bullock și Toribio, 2009: 1). Schimbările de cod se pot manifesta fie prin inserări de cuvinte sau de secvențe de discurs dintr-o limbă în alta (Bullock și Toribio, 2009: 2), fie numai prin inserția unor secvențe de discurs (Baetens Beardsmore, 1986: 49).

1.2 Bilingvismul

Fiind un fenomen extrem de răspândit în întreaga lume, bilingvismul ocupă un loc aparte în sociolingvistică. Referitor la definirea fenomenului, există mai

multe accepții care nu satisfac pe deplin conceptul, dar care se completează reciproc. Cea mai celebră afirmație care a stârnit numeroase controverse aparține lui Bloomfield (1953). Conform autorului, bilingvismul presupune achiziția pe cale naturală a două limbi și cunoașterea lor în egală măsură – engl. „the native-like control of two languages” (Bloomfield, citat de Baetens Beardsmore, 1986: 1; Mackey 1962: 555). Acestei accepții i-au fost aduse numeroase contraargumente din simplul motiv că bilingvismul simetric (engl. „balanced”) care presupune stăpânirea de către vorbitorul bilingv a celor două limbi așa cum le stăpânesc doi vorbitori monolingvi nu există sau dacă există reprezintă cazuri extrem de rare (Baetens Beardsmore, 1986: 9). Alte definiții date bilingvismului pun accentul pe uzul alternativ a două sau mai multe limbi de către unul și același individ (Weinreich, citat de Hornby, 1977: 3; Mackey, 1962: 555).

În *The description of bilingualism*, Mackey (1962: 556) abordează fenomenul bilingvismului luând în considerare mai multe criterii, cum ar fi: gradul de cunoaștere a celor două limbi, rolul fiecărei limbi în societate, alternanța – când și în ce condiții bilingvul alternează între cele două limbi, interferențele între limbi – în ce măsură o limbă o influențează pe alta. Astfel, gradul de cunoaștere a două limbi poate varia de la un individ la altul. Cele patru abilități lingvistice – scris, citit, vorbit și înțeles – nu pot fi stăpânite în mod egal la toate nivelurile celor două limbi. Un bilingv poate avea un vocabular bogat, dar o pronunție proastă sau poate să vorbească cu un accent perfect și, în același timp, cu deficiențe gramaticale.

Gradul de cunoaștere a fiecărei limbi depinde de rolul pe care acestea îl joacă în viața bilingvului. Rolurile sau funcțiile pot fi externe sau interne. Funcțiile externe sunt determinate de ariile de contact ale bilingvului cu limba sau limbile, de exemplu: familia, școala, comunitatea, mass-media etc., de durată, de frecvență și de presiune (care poate fi politică, economică, administrativă, istorică, religioasă, demografică etc.). Funcțiile interne includ uzul non-comunicativ al limbii, adică limba în care gândește bilingvul și aptitudinile sale intrinsece: vârstă, sex, memorie, inteligență, atitudine lingvistică și motivație.

Alternanța de la o limbă la alta depinde de funcțiile interne și externe precum și de gradul de cunoaștere a celor două limbi. Un individ va opta să se exprime în limba pe care o cunoaște cel mai bine, însă de multe ori alternanța este influențată și de situația de comunicare, de profilul lingvistic al indivizilor angajați într-o discuție, de subiectul discutat etc. Un bilingv poate prezenta

dificultăți în exprimare într-un anumit domeniu în limba pe care o cunoaște mai bine, datorită faptului ca și-a achiziționat cunoștințele din domeniul respectiv prin intermediul limbii a doua.

Alternanțele lingvistice declanșează mecanismul de interferență între cele două limbi. Mackey distinge între interferență lingvistică și împrumut lingvistic, întrucât, în termeni saussurieni, împrumutul este o trăsătură a limbii fr. „langue”, iar interferența este o trăsătură a vorbirii fr. „parole” (1962: 569). Interferența lingvistică reprezintă exprimarea într-o limbă a unei trăsături care aparține altei limbi. Interferențele lingvistice pot avea loc la nivel cultural, semantic, lexical, sintactic, gramatical, fonetic, fonologic și grafic.

În literatura de specialitate se disting mai multe tipuri de bilingvism. O primă disociere se face între bilingvismul social și bilingvismul individual. Bilingvismul social vizează aspectul social al limbii și nu aspectul pur lingvistic, chiar dacă acestea pot converge uneori. Investigatorul bilingvismului social caută să înțeleagă ce forțe lingvistice acționează într-o comunitate, cum acestea interrelaționează și cum își exercită influența factorii politici, economici, educaționali, culturali asupra limbii (Baetens Beardsmore, 1989: 4). În cadrul bilingvismului social se pornește de la premisa că diferențele sociale sunt legate de aspectul limbii, iar limba joacă un rol important în distribuția diferențială a valorilor sociale pozitive și negative (Kjolseth, citat de Baetens Beardsmore, 1989: 4). La rândul lor, aspectele sociale alcătuiesc informația de fond menită să explice procesele istorice și sociale care au condus la apariția bilingvismului.

În cadrul bilingvismului social se disting trei tipuri de bilingvism: orizontal – când două limbi diferite se bucură de statut egal, oficial în cadrul unui grup; vertical – când două varietăți ale aceleiași limbi, standard și non-standard, coexistă în același individ (diglosie); diagonal – când vorbitorii unei comunități vorbesc o varietate non-standard a unei limbi și o varietate standard a altei limbi care nu este înrudită genetic cu prima (Kjolseth, citat de Baetens Beardsmore, 1989: 5).

Disocierea între tipurile de bilingvism individual se face prin raportare la gradul de cunoaștere a celor două limbi: ambilingvism, termen propus de Halliday și McKinston și Stevens pentru a descrie situația în care o persoană este capabilă să folosească, în mod egal, amândouă limbile în toate sferile de activitate, fără a manifesta interferențe de la o limbă la alta (Kjolseth, citat de Baetens

Beardsmore, 1989: 7), alți termeni propuși pentru a desemna acest tip de bilingvism sunt: equilingvism, bilingvism simetric. Cele mai frecvente cazuri sunt de semilingvism sau bilingvism asimetric care se manifestă atunci când o persoană nu poate folosi în mod adecvat limba 2, întrucât nu o stăpânește la fel de bine ca pe limba 1 sau când, în urma achiziției limbii 2, individul pierde parțial controlul asupra limbii 1.

Prin raportare la natura circumstanțelor în care cele două limbi sunt achiziționate se poate vorbi de un bilingvism primar sau natural – atunci când o persoană achiziționează cele două limbi în familie sau prin emigrarea într-o altă societate, fiind obligat să învețe limba comunității respective fără instruire specială – și de bilingvism secundar, când limba a doua este achiziționată pe calea instruirii (Kjolseth, citat de Baetens Beardsmore, 1989: 8). În cadrul bilingvismului primar și secundar se distinge între bilingvism timpuriu (engl. „early bilingualism”) – atunci când amândouă limbile sunt achiziționate până la vârsta de 3 ani, după unii cercetători, sau până la 10 ani, după alți cercetători – și bilingvism târziu (engl. „late bilingualism”), când limba a doua este învățată după vârsta de 3, respectiv 10 ani (Haugen, citat de Baesten Beardsmore, 1986: 28).

Alte tipuri de bilingvism sunt: bilingvismul receptiv sau pasiv – atunci când un individ este capabil să înțeleagă limba a doua în forma ei scrisă sau vorbită, dar nu o vorbește; bilingvismul productiv care descrie abilitățile egale sau inegale ale bilingvului de a vorbi, scrie, citi și înțelege cel puțin două limbi; bilingvismul subtractiv care are loc atunci când două entități lingvistice și culturale se află în conflict, situație specifică societăților în care atributele socioculturale ale unei limbi sunt valorificate în detrimentul celeilalte etc (pentru mai multe tipuri de bilingvism vezi Baetens Beardsmore, 1986).

1.3 Fenomene de interferență lingvistică

Contactul direct între două limbi are drept efect apariția bilingvismului (Sala, 1997: 32), iar în cadrul bilingvismului apar abateri de la normele ambelor limbi, fenomene pe care Uriel Weinreich le numește interferențe (Weinreich citat de Sala, 1997: 32; Weinreich 1974: 1). Prin interferență, autorul are în vedere orice tip de transfer realizat între două sau mai multe limbi în urma contactului lingvistic: împrumutul parțial sau împrumutul lexical propriu-zis, code-switchingul sau code-mixingul, calcurile lingvistice de orice tip, convergența lingvistică etc. (Poplack, 2004: 589). Pentru interferență, de cele mai multe ori, este preferat termenul transfer, care înseamnă adopția de către o limbă a

unor elemente sau trăsături din altă limbă (Roumaine, 2004: 49; Heath, 2001: 434).

1.3.1 Code-switchingul

Code-switchingul reprezintă una dintre cele mai frecvente manifestări lingvistice care au loc în urma interferențelor dintre două limbi într-o societate în care predomină bilingvismul. Code-switchingul ca fenomen lingvistic este descris în mai multe feluri, în funcție de diversele preocupări și de perspectivele variate de analiză. Code-switchingul se referă la: „juxtapunerea elementelor a două limbi sau dialecte” (McCormick, 2001: 447); „juxtapunerea, în cadrul aceluiași schimb de secvențe, a unor fragmente de vorbire care aparțin la două sisteme gramaticale diferite” (Gumperz, 1982: 59); „abilitatea bilingvilor de a alterna fără efort între cele două limbi” (Poplack, 1980: 583; Bullock și Toribio, 2009: 1); „alternarea între două limbi în cadrul aceluiași discurs, enunț sau constituent” (Poplack, 1980: 583).

Dacă un vorbitor monolingv, care cunoaște mai multe limbi, e capabil să alterneze între ele în contexte diferite (un context pentru fiecare limbă), bilingvul alternează în același context, discurs sau, de cele mai multe ori, în același enunț (Poplack, 1980: 583; Bullock și Toribio, 2009: 2). Manifestarea lingvistică a code-switchingului poate varia de la inserții de particule sau cuvinte într-un enunț (engl. „tag-switching” sau „emblematic switching”, „intra-sentential code-switching”) până la secvențe mai mari de discurs (engl. „inter-sentential code-switching” sau „extra-sentential switching”). Dintre elementele inserate la nivel frastic (engl. „intra-sentential”) pot fi enumerate următoarele categorii sintactice: determinanți, substantive, grupuri nominale cu subiect, grupuri nominale cu obiect, verbe, grupuri verbale, propoziții subordonate, adjective predicative, adverbe, grupuri adjectivale, grupuri adverbiale, grupuri prepoziționale, conjuncții, iar la nivel transfrastic (engl. „inter-sentential”) sunt inserate fraze, expresii idiomatice, interjecții, expresii fatice (engl. „fillers”), expresiile de tip tag (Poplack, 1980: 602). Code-switchingul poate fi inserat oriunde în enunț, după oricare constituent, numai dacă acești constituenți sunt morfeme libere, atașate altor constituenți (The Free Morpheme Constraint) și juxtapunerea elementelor nu încalcă regulile sintactice ale niciunei limbi (The Equivalence Constraint) (Poplack, 1980: 585-586).

Code-switchingul a fost studiat din numeroase perspective. Perspectiva structuralistă analizează schimbarea de coduri raportată la structura limbii,

vizând toate nivelurile ei: lexical, fonetic, morfologic, sintactic și semantic. Perspectiva psiholingvistică investighează mecanismele motivaționale cognitive care condiționează schimbările de cod (Matras, 2000). În cadrul perspectivei formaliste, Myers-Scotton propune modelul Matrix Language Frame, conform căruia, în vorbirea bilingvilor, există o limbă matrice (engl. „Matrix L”), responsabilă de structura morfosintactică a enunțului și o limbă încorporată (engl. „Embedded L”) (Myers-Scotton și Jake, 2009: 337). Perspectiva sociolingvistică analizează code-switchingul prin raportare la așa-numitele cadre sociale (engl. „social frameworks”) aplicate la cele două niveluri: macro și micro. La nivel macro, alternarea între limbi este tratată ca fiind un comportament al întregii comunități, condiționat de anumite contexte și norme sociale. Nivelul micro vizează motivația individuală pentru code-switching, funcțiile lui discursive, precum și rolul pe care îl joacă în construcția identității individului (Bullock și Toribio, 2009: 16).

Dintre toate formele de ocurență a interferenței la nivel lexical, numai code-switchingul s-a specializat pentru vorbirea orală, informală (Gumperz, 1982: 64). Selecția lingvistică a elementelor alternate se realizează mecanic. De cele mai multe ori, bilingvii alternează în mod inconștient deoarece normele sociale care guvernează selecția sunt internalizate (engl. „internalized”) așa cum sunt regulile gramaticale ale unei limbi (Gumperz, 1982: 61). Bilingvul va alterna între limbi într-o conversație ai cărei participanți împărtășesc același background sociolingvistic (Gumperz, 1982: 68; Auer, 2001: 443). Deși gradul de bilingvism al participanților diferă de la un vorbitor la altul și deși, într-o conversație, participanții nu alternează între cele două limbi în mod egal, mecanismul de producere și de comprehensiune a conversației în sine nu are de suferit. Competența pragmatică (comunicativă sau socială, cum mai este numită) vizează cunoașterea condițiilor și a modului de utilizare adecvată a limbii. Competența comunicativă a indivizilor îi integrează pe aceștia în societate nu doar ca membri care vorbesc, ci și ca membri care comunică (Hymes, citat de Chambers, 2008: 12). Orice varietate a limbii are un rol distinct în cadrul repertoriului lingvistic local, deoarece există un raport de unu la unu între uzul limbii și contextul social (Gumperz, 1982: 61). Astfel, din punct de vedere sociopragmatic, schimbările de cod se produc cu scopul de a desemna apartenența etnică la un anumit grup și solidaritatea cu acesta (Gardner-Chloros, 2009: 98-99), cu scopul de a umple anumite goluri lingvistice (linguistic gaps) sau de a atinge anumite obiective discursive, de exemplu marcarea unui contrast sau a unei emfaze, inițierea unei conversații,

negocierea limbajului, reluarea sau reformularea unei idei, organizarea secvențelor de discurs etc. (Gafaranga, 2009: 120, 125).

Într-o conversație bilingvă, vorbitorii se înțeleg reciproc, pentru că există un set de coduri și de principii de interpretare la care aceștia au acces. Analizând code-switchingul în conversațiile bilingve, Gumperz (1982) observă că schimbarea de coduri funcționează asemenea unor semnale de contextualizare („contextualization cues”), cum ar fi: marchează un citat sau direcționează mesajul către un anumit destinatar, îi apropie sau îi distanțează pe vorbitori, subliniază un mesaj etc. Semnalele de contextualizare pot fi orice trăsătură formală a mesajului care contribuie la semnalizarea presupuzițiilor contextuale. Conform autorului, semnalele de contextualizare sunt mijloacele prin care vorbitorul indică, iar ascultătorul interpretează felul în care conținutul semantic urmează să fie descifrat și cum relaționează secvențele de discurs între ele (Gumperz, 1982: 131).

1.3.2 Împrumutul

Atunci când un grup de indivizi, indigeni sau imigranți, achiziționează și folosesc o altă limbă, aceștia introduc, voluntar sau involuntar, în interacțiunea lor cu indivizii care aparțin aceluiași grup, elementele lexicale din limba a doua. Aceste elemente sunt, într-o primă fază a contactului lingvistic, „împrumuturi parțiale”/„de ocazie” (nonce borrowings) (Weinreich, citat de Sankoff, 2008: 483; Poplack, Sankoff și Miller, citat de Poplack, 2004: 590) care devin, în urma unui proces târziu de adaptare și integrare, împrumuturi lexicale propriu-zise.

Împrumuturile lexicale sunt acele cuvinte sau expresii care, inserate într-o limbă, sunt încorporate în sistemul gramatical și lexical, preluând caracteristicile morfologice și fonologice ale acesteia (Gumperz, 1982: 66; Haugen, citat de Roumaine, 2004: 51, Poplack, 2004: 590).

Potrivit lui Andersen (2014), atunci când două limbi se află în contact, are loc un fenomen de interferență numit împrumutul pragmatic, ce are în vedere transferul unor elemente lexicale dintr-o limbă în alta împreună cu trăsăturile pragmatice și discursive specifice limbii respective.

Împrumutul pragmatic însă este ulterior fenomenului de code-switching, fenomen care, potrivit unor autori (Maschler, 2000; Torres și Potowski, 2008; Goss și Salmons, 2000), declanșează procesul de adaptare al unui element străin în limba gazdă.

1.3.3 Interferențe lingvistice la nivelul marcatorelor discursivi

Transferul marcatorelor discursivi dintr-o limbă în alta a stârnit interesul mai multor cercetători preocupați de problema limbilor în contact și de efectele bilingvismului asupra clasei marcatorelor discursivi (Maschler, 1994, 2000, 2009; Goss și Salmons, 2000; Matras, 2000, Torres și Potowski, 2008; Andersen, 2014). Autorii citați au încercat să ofere o explicație fenomenului de interferență pragmatică și discursivă între două limbi aflate în contact, observând trăsăturile care descriu clasa marcatorelor discursivi: statutul propozițional periferic, opționalitatea sintactică, conținutul semantic abstract, caracterul polifuncțional, precum și gradul înalt de oralitate facilitează adaptarea marcatorelor discursivi atunci când sunt transferați dintr-o limbă în alta.

Termenii folosiți pentru a descrie interferența la nivelul marcatorelor discursivi variază între code-switching (Maschler, 1994, 2000, 2009; de Rooij, 2000), tag-switching (Poplack, 1980; Bullock și Toribio, 2009), emblematic (code) switching (Goss și Salmons, 2000), împrumut (Torres și Potowski, 2008; Matras, 1998, 2000) și împrumut pragmatic (Andersen, 2014).

Maschler (2000(b): 530) analizează evoluția marcatorelor discursivi în conversația bilingvă după modelul gramaticalizării propus de Auer (1998). Conform modelului, transferul mărcilor dintr-o limbă în alta reprezintă un proces continuu de alternanță alcătuit din trei etape: code-switchingul ce are în vedere juxtapunerea ad hoc dintre două limbi percepută de vorbitori ca fiind un eveniment local cu înțeles; amestecul lingvistic (engl. „language mixing”) care se referă la faptul că vorbitorii percep juxtapunerea limbilor nu în sensul ei local, ci în sens global; și lecte sudate care reprezintă un fenomen de alternanță lingvistică ce constă în diminuarea variației și în intensificarea regulilor structurale nonvariabile. Așadar, code-switchingul folosit ca strategie discursivă în vederea marcării unui contrast, declanșează procesul de gramaticalizare, care va culmina cu inserția marcatorelui în sistemul limbii fără ca acesta să mai fie perceput ca element străin (Maschler, 2000(a): 441).

În aceeași ordine de idei, Emily Goss și Joseph Salmons (2000), analizând marcatorele discursive engleze în dialectele germane vorbite în S.U.A., sugerează existența a patru etape caracteristice interferențelor între cele două sisteme de marcare discursivă: (1) uzul exclusiv al marcatorelor germani; (2) inserția marcatorelor discursivi prin intermediul fenomenului de code-switching („emblematic code-switching”); (3) amândouă sistemele coexistă, cu frecvența

dominantă a marcatorelor englezi; (4) substituția totală a sistemului de marcare discursivă german de către sistemul englez, marcatoreii englezi fac parte din sistemul gramatical german (Goss și Salmons, 2000: 481).

Tag-switchingul este caracteristic vorbitorilor bilingvi cu abilități limitate în limba B și este definit prin inserția expresiilor uzuale, de tipul: eng. so, well, you know, I mean; (Bullock și Toribio, 2009: 4). Poplack (1980: 589) observă că dintre toate tipurile de code-switching (engl. „intra-sentential switching”, „inter-sentential switching”, „tag-switching/emblematic switching”), cel mai frecvent e tag-switching-ul, pentru că tag-urile sunt constituenți liberi din punct de vedere sintactic și aceștia pot fi integrați oriunde în enunț.

Torres și Potowski (2008) apelează la termenul împrumut pentru a explica inserția marcatorelor dintr-o limbă în alta, observând că bilingvismul simetric reprezintă o condiție importantă, preliminară pentru împrumutul cuvintelor funcționale, cum sunt, de exemplu, marcatoreii discursivi. În urma unui contact intens între două limbi, mai exact între sistemele marcatorelor discursivi la care vorbitorii bilingvi au acces, pot rezulta trei situații: (1) cele două seturi de mărci vor coexista; (2) marcatoreii similari din fiecare limbă vor achiziționa semnificații diferite; (3) marcatoreii dintr-o limbă îi vor înlocui pe cei din altă limbă (Torres și Potowski, 2008: 264).

Matras (2000), de exemplu, consideră că efortul de procesare cognitivă este redus în mod inconștient de către vorbitorii bilingvi, deoarece selecția marcatoreului împrumutat în timpul conversației se produce în mod automat. Conform autorului, selecția marcatorelor constă într-un proces mental complex prin care locutorul procesează ce a spus deja, planifică ce urmează să spună, anticipează și gestionează reacțiile interlocutorului, selectând marcatoreul optim care ar direcționa interlocutorul în procesul său de interpretare (Matras, 2000: 517). Tendința naturală a bilingvilor este să reducă efortul mental necesar monitorizării și direcționării reacțiilor interlocutorului, prin urmare bilingvul va uni cele două sisteme de marcare discursivă în unul singur, acesta fiind alcătuit atât din marcatore locali, cât și din marcatore împrumutați, de unde vorbitorul va selecta marcatoreul corespunzător intențiilor și strategiilor sale comunicative. Faptul că de cele mai multe ori vorbitorul selectează în mod inconștient marcatoreul împrumutat poate fi explicat de rolul limbii sursă într-o societate, care de cele mai multe ori este limbă de prestigiu sau limbă dominantă pragmatic (Matras, 2000: 521).

Andersen (2014: 17) introduce conceptul de împrumut pragmatic care are în vedere transferul trăsăturilor pragmatice și discursive dintr-o limbă în alta atunci când acestea se află în contact. Potrivit autorului, „elementele împrumutate pragmatic” denotă indicații referitoare la atitudinile vorbitorului, la tipul de acte de vorbire performate, la structura discursului, la relațiile dintre vorbitor și interlocutor etc. (Andersen, 2014: 18). Analizând marcatorii discursivi împrumutați, autorul observă existența mai multor grade de adaptare pragmatică.

În opinia lui Andersen (2014: 21) împrumutul pragmatic ar trebui separat de code-switching și împrumutul lexical, întrucât fenomenele de code-switching au loc sincron și vizează competența vorbitorilor bilingvi de a alterna fără efort între cele două limbi.

2. Contextul istoric

2.1 Dominația țaristă

Graiul moldovenesc vorbit pe ambele maluri ale Prutului a fost scindat în două areale lingvistice la est și la vest de Prut; mai întâi, odată cu anexarea părții estice, numită Basarabia, la Imperiul Țarist în 1812 până în martie 1918 și, mai târziu, începând cu anul 1940 până în 1991 (cu o pauză de trei ani: 1941-1944, perioadă în care revine la administrația românească din stânga Prutului), când Basarabia devine Republică Sovietică Socialistă Moldovenească în cadrul Uniunii Sovietice (Ertfurt, 2007; Berejan, 2007; Cimpoeșu, 2010). Separarea geografică, politică, administrativă și, mai târziu, demografică a ținutului dintre Prut și Nistru a determinat în plan lingvistic izolarea de ansamblul limbii române a graiului moldovenesc vorbit pe acest teritoriu, care s-a „dezvoltat spontan, fără a se cizela, a se perfecționa și fără a beneficia eficient de îmbogățirea resurselor expresive din perioada clasicismului lingvistic și literar român” (Corlăteanu, citat de Berejan et al., 2007: 41).

După anexarea Basarabiei¹ de către Imperiul Țarist este adoptat și introdus Regulamentul Organic (1818), prin care limba moldovenească² este declarată limbă de stat alături de limba rusă, care urma să-i ia treptat locul în administrație, învățământ și biserică. Astfel, în 1828 este adoptat un nou regulament, prin intermediul căruia limba rusă devine limba oficială a administrației publice (Nistor, 1991: 189); în 1867 limba moldovenească este scoasă din școlile administrate de zemstvele rusești, iar din școlile bisericesti este înlocuită cu limba rusă începând cu 1873, când este interzisă și oficierea serviciului religios în limba maternă (Nistor, 1991: 253).

Deși s-a încercat înlocuirea totală a limbii române din toate sferile domeniului public printr-un intens proces de rusificare, aceasta s-a conservat în mediul rural, colocvial, fiind supusă treptat unor transformări fonologice, lexicale și gramaticale ca urmare a contactului lingvistic inevitabil cu limba rusă vorbită în mediul urban. Dacă în perioada țaristă localnicii încă se mai împotriveau rusificării în masă refuzând să-și dea copiii la școlile rusești, în perioada sovietică, în condițiile în care numai vorbitorii limbii ruse aveau privilegiul de a ocupa posturi de conducere în toate domeniile, limba rusă devine limbă de prestigiu, o poartă de acces către o viață mai bună (Berejan, 2007: 169).

2.2 Crearea RASSM și a limbii moldovenești

Înființarea Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești (RASSM) are loc în 1924, prin unirea unor raioane situate în dreapta Nistrului, de la granița cu Basarabia. Se dorea ca prin intermediul acestui teritoriu populat de români, ucraineni și ruși să se faciliteze pătrunderea propagandei sovietice în Basarabia și de aici în tot regatul Românesc. Astfel, odată cu formarea republicii sovietice au început și cercetările pentru descoperirea unui dialect care să servească

---

¹ Încheierea războiului ruso-turc din 1806-1812 prin Tratatul de Pace de la București a avut drept consecință majoră cedarea de către Imperiul Otoman a teritoriului de la Est de Prut – parte componentă a Principatului Moldovei – Imperiului Țarist. Denumirea istorică Basarabia era cunoscută pe atunci în Europa ca aparținând părții sudice a Ținutului Moldovenesc, mai exact a fost dată teritoriului de la malurile Dunării și ale Mării Negre, teritoriu numit de turci Bugeac. Din 1812 Basarabia devine denumirea oficială a teritoriului delimitat de cele două râuri, Prut și Nistru, la vest și la est, la nord, de cetatea Hotinului, iar la sud, de Marea Neagră (Nistor, 1991: 24-25).

² Glotonimul român/românesc a fost menținut în uz cam până pe la 1830 datorită unor cărți tipărite în această perioadă: *Carte de rugăciuni* tipărită în „românește în exarhiceasca tipografie a Basarabiei pentru bisericile și preoții moldoveni”, 1816; *Ceaslovul*. Pe *Noul și Vechiul Testament*, editat în 1819 la Sankt Petersburg, pe care era indicat „tălmăcire românească”; *Gramatica rusască și românească* a lui Ștefan Margela apărută la Sankt Petersburg în 1827 (Semcinski, citat de Berejan et al., 2007: 134).

drept mijloc de informare a maselor și de educare a lor în spirit socialist (Bochmann și Dumbravă, 2002; King, 2005).

Pentru a crea un dialect cât mai îndepărtat de limba română, au fost elaborate dicționare³, gramatici care introduceau în limba literară cuvinte din graiul viu al localnicilor, împrumuturi și calcuri din limba rusă. Se urmărea un singur scop, crearea unei națiuni moldovenești pe un teritoriu care nu a aparținut niciodată statului român, dintr-o populație, care deși românofobă, s-a aflat sporadic în contact cu cultura românească (Bochmann și Dumbravă, 2002: 22; King, 2005: 62-68).

În acea perioadă, alfabetul chirilic, avea un rol lingvistic și politic semnificativ în diferențierea limbii române din dreapta și stânga Nistrului, cu toate acestea, la ordinul autorităților moscovite, a fost înlocuit cu alfabetul latin, tot din motive politice. Era favorizată astfel extinderea influenței sovietice pe celălalt mal al Nistrului, în Basarabia unită cu România (King, 2005: 81). Astfel, erau introduse în limba literară elemente din graiul viu al populației, se evitau neologismele, care intraseră deja în limba română pe la mijlocul secolului al XIX-lea, din motivul că aveau un caracter burghez (King, 2005: 63). Din titlurile gramaticilor și ale dicționarelor⁴ apărute în acea perioadă rezultă ca s-a încercat și o transliterare a limbii vorbite. Totodată, numeroase împrumuturi din limba rusă, precum și calcuri după model rusesc au contribuit la îmbogățirea lexicului, coexistând o perioadă cu elemente lexicale corespondente ca mai apoi să le înlocuiască.

O limbă moldovenească, care să translitereze elementele graiului local, nu s-a impus. La începutul anului 1938, politica latinizării s-a sfârșit brusc, fiind percepută ca pe o eroare în procesul de constituire a unei națiuni (King, 2005: 83). Lingviștii implicați în acest proiect au fost declarați dușmani ai poporului, iar lucrărilor lor interzise. Experimentul politic, care a avut drept scop crearea unei limbi noi, a eșuat, însă consecințele acestui experiment se mai resimt și astăzi, în condițiile în care majoritatea locuitorilor dintre Prut și Nistru nu au

---

³ Buciușanu, G: (1925) *Gramatica limbii moldovenești*, (1926) *Slovar moldovo-rusesc*, (1926) *Slovar ruso-moldovenesc*, Chior, P.I. (1930) *Cuvîntelnic ruso-moldovenesc*, (1929) *Dispri ortografia lingii moldovinești*, Madan, L: (1929) *Gramatica moldoviniască*, (1936) *Gramatica limbii moldovenești: fonetica, morfologia și sintaxa*.

⁴ Chior, P.I. (1930) *Cuvîntelnic ruso-moldovenesc*, (1929) *Dispri ortografia lingii moldovinești*, Madan, L: (1929) *Gramatica moldoviniască*.

conștiința limbii pe care o vorbesc, unii afirmând că vorbesc o limbă moldovenească diferită de limba română.

2.3 Consecințele proiectului lingvistic

Limba română dintre Prut și Nistru a continuat să se numească limbă moldovenească și în perioada Moldovei Socialiste (1944-1989), într-un context politic, social, cultural și lingvistic de rusificare. Aceste condiții au favorizat dezvoltarea unui conflict lingvistic pe fundalul bilingvismului, conflict care mai există și astăzi.

Anul 1989, an în care Republica Moldova s-a proclamat independentă, a găsit limba română de aici într-un stadiu înapoiat față de limba română din România. Limba română din Republica Moldova, spre deosebire de limba română din România, nu a cunoscut un context social, politic și cultural favorabil dezvoltării. Dacă în secolul al XIX –lea, în Principatele Române, se depun eforturi pentru a omogeniza și instituționaliza limba română, în Basarabia anexată la Imperiul Țarist, limba română este marginalizată, fiind înlocuită, treptat, în domeniile sociale, inclusiv în biserică, de către limba rusă. Limba română s-a conservat în domeniul vieții sătești, mai ales în familie (Colesnic-Codreanca, 2003: 16-18). După anexarea Basarabiei la Imperiul Rus, dar și în perioada în care aceasta a existat ca parte componentă a Uniunii Sovietice, numărul migranților ruși a crescut considerabil, sporind și numărul populației de la orașe. Procentul populației sătești deși a suportat o oarecare scădere, a rămas majoritar, fapt care a favorizat stabilizarea românei în forma ei dialectală (Bochmann și Dumbravă, 2002: 18). Până în prezent, generațiile de vorbitori români cu vârste ce depășesc 40 de ani, care au fost școliți după sistemul sovietic, în limba rusă, percep cele două limbi românești ca fiind distincte.

Conform studiilor realizate în ultima perioadă asupra limbii române vorbite în Republica Moldova, pot fi distinse trei aspecte care individualizează limba română dintre Prut și Nistru: a) cuvinte vechi proprii începutului de dezvoltare a limbii române; b) cuvinte specifice datorate influenței limbii ruse; c) cuvinte cu sensuri speciale datorate fie influenței limbii ruse, fie izolării graiului (vezi Marin et al., 2000: 106). Așadar, contactul lingvistic cu limba rusă care a durat aproximativ două secole a separat graiul moldovenesc vorbit în stânga Prutului de ansamblul limbii române, creând o varietate a limbii bogată în regionalisme, cuvinte sau expresii învechite în raport cu stadiul actual al limbii, cu rusisme și calcuri după model rusesc, cu structuri gramaticale improprii etc. (Avram, 1992; Pavel, 2008; Corlăteanu, 2005).

3. Marcatori discursivi în limba română vorbită în Republica Moldova

Fiind o clasă eterogenă de elemente nemarcate morfo-sintactic sau lexico-semantic, clasa marcatorelor discursive are un caracter dinamic, deschis, inovator și este primul domeniu din limbă care suportă schimbări de inventar și distribuție atunci când limba respectivă intră în contact cu o altă limbă. Schimbările de cod și interferențele dintr-o limbă în alta ca urmări directe ale bilingvismului sunt responsabile de particularitățile unei limbi în raport cu norma.

Influența limbii ruse asupra limbii române vorbite în arealul de est al Prutului se reflectă și la nivelul marcatorelor discursive, pe de o parte, prin împrumuturi pragmatice propriu-zise sau prin calchierea totală sau parțială a unor expresii rusești, iar pe de altă parte prin conservarea și răspândirea în uz a unor construcții românești cu caracter regional și învechit în raport cu varietatea standard a limbii române.

Limba rusă reprezintă sursa pentru numeroase tipuri de marcatori discursivi întâlniți cu precădere în conversația spontană. Cei mai numeroși sunt marcatorele de modalizare, prin intermediul cărora locutorul își exprimă atitudinea sa evaluativă sau cognitivă față de conținutul propozițional sau față de o anumită stare de lucruri din lumea reală. Amintim aici marcatorele de evaluare pozitivă: „prikolina”⁵, „klasna”, „kruta”, „narmalina” (cf. rus. „прикольно”, „классно”, „круто, нормально”; ro. (primii trei au același sens) „amuzant, fain, grozav”, „normal”)⁶ și de evaluare negativă: „ujăs” cu var. „ujasna”, „kapeț” cu var. „pipeț” (cf. rus. „ужас”, „ужасно”, „капец”, „пипец”; ro. (toți au același sens) „groaznic, teribil”); marcatorele epistemice de certitudine: „canecina”, „iasna”, „samo saboi” (cf. rus. „конечно”, „ясно”, „само собой”; ro. „desigur, firește”, „clar, evident”, „se înțelege de la sine”) și de incertitudine: „pahodu”, „vrode” cu var. „vrode bî”, „pamoemu” cu var. „pamoemu” (cf. rus. „походу”, „вроде”, „вроде бы”, „по-моему”; ro. „parcă”,

---

⁵ Marcatorele împrumutate sunt dați aici în varianta transcrisă fonetic, așa cum sunt articulați de către vorbitorii din Republica Moldova, și adaptați la sistemul ortografic al limbii, conform exemplurilor din corpusul electronic, unde nu am găsit nici un marcator scris cu alfabet chirilic. Între paranteze sunt dați marcatorele discursive așa cum apar în limba rusă și traducerea lor în limba română.

⁶ Traducerea românească nu surprinde în totalitate valorile semantice și pragmatice ale marcatorelor împrumutate, datorită contextelor variate în care aceștia apar. Dificultatea de a traduce marcatorele dintr-o limbă în alta reprezintă o trăsătură general valabilă indiferent de limba din/în care se efectuează traducerea (vezi Aijmer și Simon-Vandenberg, 2006, 2011).

„aşa se pare”, „în opinia mea”); marcatorul evidențial „tipa” (cf. rus. „типа”; ro. „gen, de genul; cică, se pare”) etc.

Un alt grup de marcatori împrumutați alcătuiesc subclasa marcatorilor de structurare discursivă, de exemplu: marcatorul de rezumare „caroce” cu var. „karoce” (cf. rus. „кароче”; ro. „pe scurt”); marcatorii de încheiere a conversației: „harașo”, „ladna”, „vsio” (cf. rus. „ладно”, „хорошо”, „все”; ro. (primii doi au același sens) „bine”, „gata”); de schimbare a subiectului conversației: „kstati” cu var. „cstati” (cf. rus. „кстати”; ro. „apropo”). Tot din subclasa marcatorilor de structurare discursivă fac parte și marcatorii de dezvoltare a conversației unde intră o serie de marcatori cu valori argumentative, cum ar fi: „prosta” (cf. rus. „проста”; ro. „simplu”) – marcator de justificare; „tembolee” cu var. „temboli”, „vopșe” cu var. „vapșe” (cf. rus. „тем более”; „вообще”; ro. „mai ales”, „mai mult”) – marcator de intensificare; „zato” (cf. rus. „зато”; ro. „în schimb”) – marcator de contrast; „vsioravno” cu var. „vsio ravno” și „paliubomu” cu var. „po liubomu” (cf. rus. „всё равно”, „по любому”; ro. (au același sens) „oricum”) – marcatori de concesie etc.

Pe lângă acestea se adaugă formulele de salut: „privet” cu var. „privetik” (cf. rus. „привет”, „приветик”; ro. „bună, salut”), „paka”, „davai” (cf. rus. „пока”, „давай”; ro. „ra, pe curând”); de mulțumire: „spasiba” cu var. „pasiba” (cf. rus. „спасибо”, „пасибо”; ro. „mulțumesc, mulțumiri”).

Pe lângă împrumuturile pragmatice din limba rusă, clasa marcatorilor discursivi din limba română vorbită în Republica Moldova cuprinde și o serie de elemente lingvistice calchiate după model rusesc: marcatorul de atitudine dacă ceva – calc parțial după rus. „если что” / „yesli chto” (ro. „dacă ce”) contaminat cu expresia din română dacă e ceva; marcatorul evidențial clar lucru – calc total după rus. „ясное дело” / „yasnoye delo”; marcator al interacțiunii nu cum – calc parțial după rus. „ну как” / „nu kak” (ro. (poate fi folosit în enunțuri interogative sau poate iniția un răspuns) „cum e?”, „cum să fie!”), unde un element din limba sursă este păstrat, iar celălalt tradus în română.

Un alt aspect interesant legat de particularitățile marcatorilor discursivi ai graiului moldovenesc îl reprezintă frecvența ridicată în uz a unor construcții lexicale cu caracter regional sau învechit, formate pe teren românesc prin aglutinare: „mătincă”, „psinică”, „deamu”, „dapu”, „dapu cum” sau prin elipsa

exoforică a unei acțiuni provizorii: până când ca rezultat al desemantizării părților componente (vezi și Mărgărit et. al., 2000).

Concluzii

Marcatorii discursivi din limba română vorbită în Republica Moldova prezintă o serie de particularități în raport cu sistemul de marcare discursivă al românei standard. În acest studiu am propus spre analiză construcții lexicale cu valori discursive care au fost împrumutate din limba rusă în urma contactului direct cu aceasta, calcuri parțiale sau totale după modelul rusesc și structuri lexicale regionale, care au un caracter învechit în raport cu limba standard, dar care s-au păstrat în româna vorbită în Republica Moldova, ca rezultat al izolării treptate ale acesteia de evoluția normelor limbii standard. Pe de altă parte, am încercat să explic motivația vorbitorilor (bilingvi sau monolingvi) din Republica Moldova de a comuta între cele două sisteme de marcare discursivă disponibile, al limbii române și al limbii ruse, în contextul social dat.

În urma acestei analize rezultă că marcatorii discursivi introduși în limbă prin code-switching coexistă o perioadă cu marcatorii locali, luându-le treptat locul, instalându-se în limbă ca împrumuturi. În acest sens, marcatorii discursivi reprezintă împrumuturi pragmatice, întrucât nu se copiază doar forma, ci și conținutul semantic de tip procedural. Cu alte cuvinte, sunt transferate și funcțiile pragmatice ale marcatorilor discursivi din limba sursă.

Un marcator împrumutat își poate păstra trăsăturile formale, semantice și funcționale din limba sursă sau se poate adapta la sistemul limbii gazdă. Așadar, împrumutul lexical presupune copierea parțială a conținutului semantic a cuvântului din limba sursă, prin adaptare „post hoc”, fiind supus unor extinderi sau schimbări semantice.

Astfel, marcatorii discursivi dintr-o limbă pătrund în altă limbă prin intermediul code-switching-ului emblematic și se stabilesc ca împrumuturi, înlocuind treptat marcatorii nativi.

Bibliografie

Aijmer, K., Foolen, A. și Simon-Vandenberg, A.M. (2006). Pragmatic markers in translation: a methodological proposal. In K. Fischer (ed.). *Approaches to Discourse Particles*. (pp. 101-114). Amsterdam: Elsevier.

- Aijmer, K. și Simon-Vandenberg, A.M. (2011). Pragmatic markers. In J. Zienkowski et al. *Discursive Pragmatics*. (223 – 247). Amsterdam: John Benjamins.
- Andersen, G. (1998). The Pragmatic Marker Like from a Relevance Theoretic Perspective. In A. Jucker și Y. Ziv. *Discourse Markers: Descriptions and Theory*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Andersen, G. și Fretheim, T. (2000). *Pragmatic Markers and Propositional Attitude*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Andersen, G. (2001). *Pragmatic Markers and Sociolinguistic Variation: A Relevance-Theoretic Approach to the Language of Adolescents*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Andersen, G. (2014). Pragmatic borrowing. *Journal of Pragmatics*, 67, 17-33.
- Appel, R. și Muysken, P. (1987). *Language Contact and Bilingualism*. London: Edward Arnold.
- Avram, M. (1992). Considerații asupra limbii române în Republica Moldova. *Limba română*, XLI(5,) 250 – 260.
- Baetens Beardsmore, H. (1986). *Bilingualism: Basic Principles*. Clevedon, UK: Tieto Ltd.
- Berejan, S., Ciobanu, A. și Mățaș, N. (ed.). (2007). *Limba română este patria mea. Studii. Comunicări. Documente*. Chișinău: Casa Limbii Române.
- Brâncuș, G. (1994). Vitalitatea limbii române. *Limba Română* 5-6 (17-18), 28-33.
- Bochmann, K. și Dumbravă, V. (ed.). (2002). *Limba română vorbită în Moldova istorică*. Leipzig: Leipziger Universitätsverlag.
- Bullok, B.E. și Toribio, A.J. (2009). *The Cambridge Handbook of Linguistic Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Butuc, P. (2011). *Studii de gramatică și istorie a limbii române literare*. Chișinău: Tipografia Centrală.
- Cimpoșu, D. (2010). *Republica Moldova, între România și Rusia: 1989-2009*. Chișinău: Serebia.
- Ciobanu, A. (2009). *Reflecții lingvistice*. Chișinău, Academia de Științe a Moldovei.
- Corlăteanu, N. (1995). Româna literară în Republica Moldova: Istorie și actualitate. *Limba Română*, 4(22), 10-19.
- Coșeriu, E. (1994). Latinitatea orientală. *Limba Română*, 3(15), 10-25.
- Dascălu Jinga, L. (2001). *Melodia vorbirii în limba română*. București: Univers Enciclopedic.
- Dascălu Jinga, L. (2002). *Corpus de română vorbită (CORV). Eșantioane*. București: Oscar Print.
- Dascălu Jinga, L. (coord.). (2003). *Dialogul în româna vorbită*. București: Oscar Print.
- Dascălu Jinga, L. (2006). *Pauzele și întreruperile în conversația românească actuală*. București: Editura Academiei Române.
- Fraser, B. (2009). An Account of Discourse Markers. *International Review of Pragmatics* 1(2), 293-320.
- Goss, E. L. și Salmons, J.C. (2000). The evolution of a Bilingual Discourse Marking System: Modal particles and English markers in German-American dialects. *International Journal of Bilingualism* 4(4), 469-484.
- Gumperz, J. (1982). *Discourse strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Halliday, M. A. K. și Hasan, R. (1984). *Cohesion in English*. London: Longman.
- Hornby, P. A. (ed.). (1977). *Bilingualism. Psychological, Social and Educational Implications*. New York: New York Academic Press.

- Lewis, E. G. (1972). *Multilingualism in the Soviet Union. Aspects of Language Policy and its Implementation*. The Hague/ Paris: Mouton.
- Jucker, A. H. și Ziv, Y. (1998). *Discourse Markers: Descriptions and Theory*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- King, C. (2002). *Moldovenii, România, Rusia și politica culturală*. Chișinău: Arc.
- Marin, M., Mărgărit, I. și Neagoe, V. (2000). Graiuri Românești din Ucraina și Republica Moldova. In M. Marin et al. *Cercetări asupra graiurilor românești de peste hotare* (pp. 42 – 121). București: Editura Academiei Române.
- Maschler, Y. (1998). Rotsè lishmoa kéta? 'Wanna hear something weird/funny?' [lit. 'a segment']: Segmenting Israeli Hebrew Talk-in-interaction. In A. H. Jucker și Y. Ziv. *Discourse Markers: Descriptions and Theory* (pp. 13 – 60). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Maschler, Y. (2000). *Discourse Markers in Bilingual Conversation*. Middlesex: Kingston Press.
- Maschler, Y. (2000). What can bilingual conversation tell us about discourse markers?: Introduction. *International Journal of Bilingualism* 4(4), 437-445.
- Maschler, Y. (2000). Toward fused lects: Discourse markers in Hebrew-English bilingual conversation twelve years later. *International Journal of Bilingualism* 4(4), 529-561.
- Matras, Y. (2000). Fusion and the cognitive basis for bilingual discourse markers. *International Journal of Bilingualism* 4(4), 505-528.
- Mărgărit, I. (2011). Considerații asupra limbii române din Basarabia anilor 1957-1994, pe baza unor documente particulare. In I. Mărgărit. *Românii din afara României și limba lor. Perspectivă dialectologică*. (pp. 272 – 294). București: Editura Academiei Române.
- Mătaș, N. (2011). *Calvarul limbii române din Basarabia: Studii. Articole. Comunicări*. Chișinău: Casa Limbii Române.
- Myers-Scotton, C. și Jake, J. (2009). A universal model of code-switching and bilingual language processing and production. In B. E. Bullock și A. J. Toribio. *The Cambridge Handbook of Linguistic Code-switching* (pp. 335 – 336). Cambridge: Cambridge University Press.
- McCormik, K. M. (2001). Code-switching: Overview. In *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics* (pp.447-454). Amsterdam/New York: Elsevier.
- Nistor, I. (1991). *Istoria Basarabiei*. Chișinău: Cartea Moldovenească.
- Poplack, S. (1980). Sometimes I'll start a sentence in English y terminó en español: Toward a typology of code-switching. *Linguistics*, 18, 581–618.
- Sala, M. (1997). *Limbi în contact*. București: Editura Enciclopedică.
- Torres, L. și Potowski, K. (2008). A comparative study of bilingual discourse markers in Chicago Mexican, Puerto Rican, and MexiRican Spanish. *International Journal of Bilingualism*, 12(4), 263-279.
- Weinreich, U. (1974). *Languages in contact. Findings and Problems*. The Hauge: Mouton.

About the author

Ionuț BURCEA is a Ph.D. Student at The National School of Political and Administrative Studies Bucharest.

E-mail: ionutzburcea@gmail.com

RĂSPUNSUL ARHITECTURAL AL ROMÂNIEI ȘI AL FILIPINELOR LA DINAMICA MODERNIZĂRII. CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA STRUCTURILOR TRADIȚIONALE ȘI CULTURALE

(THE ARCHITECTURAL RESPONSE OF ROMANIA AND THE PHILIPPINES TO THE DYNAMICS OF MODERNIZATION. CONSERVATION AND RESTORATION OF TRADITIONAL AND CULTURAL STRUCTURES)

Lhian Kelsey K. HERNANDEZ

Abstract: Cultural and historical identity is what makes a country's individuality— it is a window to the past that helps the present in forming the future. A concrete way of showing one's culture and history is through architectural structures, which serve as a background of our lives. With the rise of modernization, a fragment of the countries' traditional and cultural architecture are threatened by modernization through poor restorations, abandonment, and demolition of traditional and cultural buildings to produce contemporary structures. The discussion revolved around the differences in historical viewpoint, contemporary status, legal policies, and proactive strategies that shapes the architectural response of Romania and the Philippines. Through a comparative analysis, results show that Romania holds more advancement compared to the Philippines; however, both countries are still in vile need of improvements in their responses.

Keywords: *architectural preservation; Romania; Philippines; modernization; restoration*

Introducere

a. Aspecte generale despre subiect

Arhitectura servește ca fundal al vieților noastre și este o reprezentare vizuală a trecutului și viitorului. Arhitectura poate fi definită drept tehnica și arta de a construi și proiecta structuri cu scopul de a atenua diverse probleme prin designuri funcționale și sustenabilitate ambientală (Scruton et al., 2024). Prin urmare, arhitectura nu încântă doar prin componentele estetice, ci răspunde și nevoilor unei societăți. Cu toate acestea, arhitectura nu se concentrează doar asupra mediului construit al viitorului, ci se extinde și la alte practici, cum ar fi conservarea și restaurarea arhitecturală.

Conservarea arhitecturală vizează elementele fizice dintr-un mediu construit care au o semnificație istorică, culturală sau arhitecturală (Kumar, 2023). În plus, conservarea arhitecturală este importantă în beneficiul generațiilor

viitoare, deoarece această practică este o fereastră către trecut care ajută prezentul în modelarea viitorului. Mai mult, practica conservării arhitecturii ajută societățile actuale să își amintească identitatea de bază a țării lor (Khokhar, 2023). Fără actul de conservare, identitatea construită a fiecărei țări ar înceta să mai existe. Conservarea arhitecturală servește drept unul dintre fundamentele identității culturale, restaurarea arhitecturală fiind mecanismul său esențial. Restaurarea arhitecturală presupune practica de întinerire a unei clădiri uzate, așa cum arăta ea într-o anumită perioadă a propriei sale istorii, respectând în același timp standardele arhitecturale contemporane.

Structurile dețin o valoare intrinsecă, de la utilizarea lor până la modul în care au crescut, iar rațiunile care stau la baza restaurărilor arhitecturale sunt valoarea structurală, designul arhitectural, durabilitatea și semnificația culturală (Kumar, 2023). În restaurarea arhitecturală, durabilitatea joacă un rol foarte important și este adesea numită reutilizare adaptivă. Reutilizarea adaptivă este o strategie ecologică și sistematică de reconversie a unei structuri arhitecturale; prin urmare, se păstrează integritatea structurii, respectând în același timp nevoile sociale și economice. În cele din urmă, majoritatea structurilor arhitecturale sunt reprezentări vizuale ale identității culturale a unei țări. Astfel, restaurarea acestor structuri este esențială pentru păstrarea istoriei, culturii și identității unei națiuni.

În această lucrare, modernizarea deține un rol semnificativ, deoarece este principala preocupare și principalul obstacol în ceea ce privește reperele culturale și tradiționale. Modernizarea, în sensul general, reprezintă transformarea unei societăți agrare într-una industrială. Modernizarea este un proces nemărginit, iar evoluția noastră ca ființe vii și ca societate este un exemplu superlativ al modului în care modernizarea este inevitabilă (Kumar, 2024). Cu toate acestea, schimbarea constantă pe care o cunoaște această lume permite, de asemenea, ștergerea tradițiilor și a culturilor diferitelor națiuni. Rolul modernizării în arhitectură nu poate fi ignorat deoarece este de netăgăduit faptul că arhitectura contemporană este mai eficientă din punct de vedere al costurilor și al forței de muncă în comparație cu arhitectura centrată pe artă. Cu toate acestea, ea ridică multiple probleme din punct de vedere tradițional și cultural, cum ar fi punerea în pericol a autenticității și a identității culturale.

b. O paralelă: România și Filipine

România și Filipine sunt țări de pe continente diferite și sunt caracterizate de culturi și tradiții diferite. România este o țară din sud-estul Europei, iar Filipine este o țară din sud-estul Asiei. Cu toate acestea, se aseamănă una cu cealaltă, de la cultura lor tradițională bogată, la istoria lor marcată de dominația europeană și de complexe edilitare care au afectat profund arhitectura lor contemporană. Ambele țări sunt creuzete de culturi diferite. În cazul României, poziția sa geografică contribuie la o influență vastă din partea diferitelor țări, deoarece servește drept poartă de acces către țările balcanice și către unele țări din Europa de vest. Astfel, România este un echilibru între Europa de vest și Europa de est.

Pe de altă parte, moștenirea istorică a Filipinelor este ceea ce le definește ca fiind un creuzet de culturi diferite. Filipinele au fost colonizate de spanioli timp de 333 de ani și de Statele Unite timp de 48 de ani. În plus, țara este predominant influențată de cultura chineză, iar Mindanao, cea mai mare insulă din Filipine, este locuită preponderent de musulmani. Prin urmare, ambele țări au istorii complexe care pot fi observate prin obiceiurile lor și, bineînțeles, prin arhitectura lor. Punctul central al acestui discurs sunt capitalele ambelor țări, deoarece aceste zone sunt afectate în cea mai mare parte de modernizare.

București, capitala României, este un amestec de arhitectură neoclasică, structuri art nouveau și clădiri comuniste. Una dintre zonele bine conservate ale capitalei este Centrul Vechi, care datează din anii 1600. Pe de altă parte, Manila, capitala Filipinelor, este una dintre zonele din țară în care influența arhitecturii spaniole și occidentale este încă evidentă până în prezent. Corespondentul Centrului Vechi din București este Intramuros, Manila. Intramuros este un oraș istoric înconjurat de ziduri în cadrul capitalei Filipinelor. Acest oraș fortificat a prosperat în perioada secolelor XVII-XVIII, iar în prezent găzduiește unul dintre cele mai vechi monumente din țară.

Centrul Vechi al Bucureștiului și Intramuros din Manila sunt exemple vii care arată de ce conservarea arhitecturală și restaurarea structurilor tradiționale și culturale sunt vitale pentru patrimoniul cultural și identitatea acestor două țări. În plus, concentrarea asupra capitalelor celor două țări va oferi o perspectivă specifică asupra modului în care modernizarea a transformat patrimoniul cultural al celor două țări, oferind în același timp exemple adecvate și relevante despre modul în care modernizarea afectează identitatea culturală a României și a Filipinelor în alte părți ale celor două țări.

c. Scenarii ilustrative ale problemei

Identitatea culturală și istorică este ceea ce individualizează fiecare țară. O modalitate concretă de a arăta cultura și istoria cuiva este reprezentată de structurile arhitecturale, care servesc drept fundal al vieții noastre. Odată cu ascensiunea modernizării, un fragment din arhitectura tradițională și culturală a țărilor este amenințat de modernizare prin restaurări deficitare, abandon și demolarea clădirilor tradiționale și culturale pentru a produce structuri contemporane.

În București, Casa Macca este un exemplu de abandon arhitectural. Este o construcție veche de peste 120 de ani, care se află pe strada Henri Coandă, numărul 11, fiind inclusă pe lista patrimoniului arhitectural al României și aflându-se în grija statului de 101 ani. În prezent, clădirea găzduiește Institutul de Arheologie Vasile Pârvan și Muzeul de Arheologie. Cu toate acestea, clădirea nu a fost niciodată restaurată și se degradează pe zi ce trece; de aceea, Vlad Ignat și Ciprian Plăiașu o numesc „un alt monument pierdut”. Pe de altă parte, Uniunea Arhitecților din România este un exemplu de restaurari arhitecturale conflictuale.

Această faimoasă restaurare este situată în București, având o importanță culturală și istorică semnificativă, atrăgând atenția oamenilor cu fațada sa renovată. Servind inițial ca ambasadă a guvernului austriac înainte de Primul Război Mondial, a devenit ulterior sediul Direcției a V-a a Securității comuniste. În plus, a fost locul în care 80 000 de oameni s-au adunat în piață pentru a asculta discursul lui Nicolae Ceaușescu (Sevak, 2023). Deși clădirea a fost restaurată și conservată, noua sa stare nu surprinde pe deplin adevărata identitate arhitecturală, deoarece prezintă un exterior modern din sticlă care contrastează cu fațada sa istorică. Acest compromis între trecut și viitor este benefic, însă diminuează oarecum profunzimea semnificației în restaurările arhitecturale.

În Manila, a fost numită „The Wall Street of Asia”, deoarece a fost centrul economiei țării în perioada postbelică a Filipinelor. După cel de al Doilea Război Mondial, infrastructurile art-deco din Escolta au fost distruse și au fost lăsate să se deterioreze. În 2022, Comisia Națională pentru Cultură și Artă din Filipine a emis un ordin privind demolarea Teatrului Capitol, o infrastructură art-deco care este considerată drept patrimoniu național al țării. Motivul din spatele acestei demolări este construirea unei clădiri înalte de către Ascott Resources and Development Corp. Cu toate acestea, corporația nu a respectat

angajamentul de a păstra fațada structurii și reprezintă o încălcare a Legii Republicii nr. 10066, cunoscută și sub numele de Legea patrimoniului cultural din 2009 (Adel, 2022).

Oficiul Poștal Central din Manila este construit în stil arhitectural neoclasic, un stil arhitectural occidental care definește o viziune a țării între Primul și Al Doilea Război Mondial. Din păcate, anul trecut, clădirea veche de un secol a luat foc din cauza exploziei unei baterii de mașină (Iglesias, 2023). Din cauza acestui incident, un alt patrimoniu cultural a fost pierdut. Cu toate acestea, rapoartele recente din ianuarie 2024 spun că, în urma unor discuții la nivel guvernamental, infrastructura urmează să fie restaurată și va deveni o atracție turistică a orașului (Purnell, 2024). În ciuda rezoluției propuse, acesta este încă un exemplu de neglijență din partea societății și a guvernului, deoarece acest lucru nu s-ar fi întâmplat dacă infrastructura ar fi fost monitorizată și protejată în mod constant. Problema neglijenței și a modernizării persistă dincolo de capitalele României și Filipinelor, ceea ce ne amintește de ce conservarea și restaurarea adecvată a acestor patrimonii culturale sunt cruciale pentru păstrarea identității culturale a țării.

Odată ilustrată această problemă în ambele țări, trei întrebări fundamentale ies la iveală: Cât de eficient este răspunsul arhitectural al României și al Filipinelor când vine vorba de conservarea și restaurarea clădirilor și reperelor tradiționale? Cum reușesc ambele țări să păstreze identitatea culturală și tradițională a unui reper sau a unui oraș în condițiile în care influența modernității face ravagii la nivel mondial și ce factori determină modernizarea unui reper sau a unui oraș tradițional în ambele țări? Cum se comunică nevoia de restaurare a clădirilor istorice ținând cont de diferitele grupuri etnice care construiesc societatea, cu precădere pe cea filipineză? Cu ajutorul acestor întrebări, această lucrare își propune să discute comparativ elementele menționate.

În urma cercetărilor inițiale și a comparației statisticilor istorice și a simplelor observații, ipoteza acestei lucrări este că, în timp ce România și Filipine au ambele răspunsuri inerente pentru a proteja patrimoniul cultural și tradițional al reperelor și structurilor, România are un progres arhitectural mult mai mare în ceea ce privește politicile și răspunsurile de conservare și restaurare. Prin urmare, are rezultate mai reușite în perpetuarea identității istorice și culturale a reperelor, spre deosebire de Filipine, unde lipsa anumitor politici și răspunsuri arhitecturale duce la un proces inconsecvent de conservare și restaurare a

reperelor naționale. Indiferent de deficiențele de conservare și restaurare arhitecturală pe care le au ambele țări, calea României și a Filipinelor către conservarea și restaurarea arhitecturală pe fondul modernizării relevă modul în care ambele țări au răspunsuri arhitecturale inerente. În această lucrare, discuția se învâрте în jurul diferențelor în ceea ce privește punctul de vedere istoric, statutul contemporan, legile și strategiile pasivele și proactive.

1. O fereastră spre trecut: istoria arhitecturii din România și Filipine

Istoria arhitecturală a României și a Filipinelor a fost modelată de diverse influențe coloniale și sociale. Pentru a simplifica paralele dintre perioadele arhitecturale din ambele țări, aceasta a fost clasificată în patru secole distincte, și anume secolele al V-lea, al X-lea, al XV-lea și al XX-lea. În ciuda surselor limitate din secolul al V-lea, această epocă a fost în mod clar punctul de reper al arhitecturii în ambele țări. Potrivit unui studiu arheologic care discută așezările din Banat din perioada cuprinsă între secolele al II-lea și începutul secolului al V-lea d. Hr., așezările din această perioadă au fost construite în principal din piatră, lut, lemn și paie. În plus, casele și spațiile publice arată caracteristici de bază, cum ar fi încălzirea.

Pe de altă parte, Filipinele precoloniale au fost mai primitive. Conform lui Tajar (2020), primele așezări înainte de colonizării spaniole erau construite în principal pe piloți dreptunghiulari, care puteau fi ridicați și transportați într-un noi habitat, conceptul original de „bayanihan”.

Arhitectura secolului al X-lea din ambele țări este complet diferită. În România a apărut arhitectura vernaculară bizantină și românească, caracterizată prin rezultatul abordărilor ingineresti din secolul al VI-lea, cum ar fi cupola înalțată și mozaicurile interioare. Arhitectura așezărilor din Filipine a evoluat doar treptat până la „bahay kubo”, cunoscută în prezent, o casă tradițională din Filipine, realizată din elemente de bază precum bambusul, lemnul și paiul.

În jurul secolului al XV-lea din ambele țări, diferite influențe modernizate au afectat arhitectura țărilor. În România, fuziunea dintre arhitectura renascentistă, gotică și bizantină a fost evidențiată în profunzime prin diferite structuri istorice care încă rezistă până în prezent. Un exemplu excelent este Mănăstirea Voroneț, despre care se spune că a fost construită în jurul anului 1488 și care are elemente de origine bizantină și de arhitectură gotică. Un alt exemplu semnificativ al acestei epoci este Mănăstirea Curtea de Argeș. Această

mănăstire a fost construită cam în aceeași perioadă cu mănăstirea Voroneț și prezintă elemente bizantine (Condrea, 2020). Cu toate acestea, restaurarea acestei structuri în urma cutremurelor și incendiilor a distrus esența originală a structurii, iar unele fragmente sunt expuse în Muzeul Național de Artă în București.

În mod similar, arhitectura secolului al XV-lea în Filipine a reprezentat începutul epocii de colonizare spaniolă. Arhitectura din Filipine s-a schimbat drastic în timpul colonizării spaniole. Această epocă a arhitecturii din Filipine este caracterizată prin elemente arhitecturale vernaculare, cum ar fi aleile pietruite, bisericile opulente și alte structuri publice (Fulgar, 2024). Un prim exemplu al acestei epoci este Intramuros, Manila, cunoscut și sub numele de „orașul cu ziduri” sau „walled city” în engleza. Acest oraș fortificat a fost fondat de conchistadorul spaniol Miguel López de Legazpi (Cullinane et al., 2024). Mai mult, această zonă a devenit capitala Nouului Dominion spaniol și a prosperat în jurul secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea. Prin urmare, arhitectura din această epocă are caracteristici europene, deoarece spaniolii au creat atunci structuri care reflectă patria lor.

Secolul al XX-lea din ambele țări pune în evidență stilurile arhitecturale art-deco, neoclasic și modernist. Acest secol special accentuează regimul totalitarist al lui Nicolae Ceaușescu în România și al lui Ferdinand Marcos Jr. în Filipine prin intermediul mediului construit din această perioadă. În România, secolul al XX-lea este împărțit în 4 secțiuni: perioada de dinaintea războiului mondial, perioada interbelică, epoca comunistă și cea post-comunistă. Arhitectura de dinainte de Primul Război Mondial din România este caracterizată de stilul arhitectural neoromânesc. Acest stil particular reprezintă un amestec între elementele bizantine orientale, arta otomană și temele Renașterii italiene. În plus, perioada interbelică din România, în special în capitala orașului, a prezentat o îmbunătățire drastică a planificării urbane și apariția stilurilor arhitecturale moderniste și art deco.

După perioada interbelică, a urmat infama eră a comunismului în țară. Nicolae Ceaușescu a planificat remodelarea marilor orașe din România și, după cum afirmă John Feffer (2014), a fost o „reînnoire urbană care a smuls inima Bucureștiului”. Aceasta a însemnat că multiplele sate ale marginalilor au fost înlocuite cu arhitectura modernistă și cu celebrul Palat al Parlamentului din București (Wellen, 2021). Fragmentele acestei epoci arhitecturale acoperă în prezent 70-80% din București, ceea ce, din păcate, distruge elementul

europene al capitalei. După epoca întunecată a arhitecturii din România a venit perioada postcomunistă. În această epocă, au existat mișcări progresiste de conservare a reperelor istorice, adaptându-se în același timp la tendințele arhitecturale contemporane.

În mod corespunzător, Filipinele au trecut și ele prin 4 epoci diferite în secolul al XX-lea: perioada colonială americană, perioada de după cel de-al doilea război mondial, epoca lui Ferdinand Marcos și epoca post-Marcos, care se aseamănă perfect cu epocile secolului al XX-lea din România. Epoca colonială americană a fost o perioadă introductivă pentru stilurile arhitecturale occidentale, cum ar fi art deco, neoclasic și beaux-arts. Această perioadă a modelat puternic arhitectura din Filipine în zilele noastre, deoarece prima generație de arhitecți filipinezi care au studiat arhitectura și ingineria au fost sponsorizați de majoritatea liderilor coloniali.

În plus, această epocă a contribuit în mare măsură la repere bine conservate în Filipine cum ar fi: reședința lui Emilio Aguinaldo din Kawit-Cavite, sala Siliman a Universității Siliman și biserica Universității Centrale Filipine din Iloilo City. După aceste dezvoltări urbane plăcute a venit perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial. Potrivit lui Lico (2017), bătălia de eliberare din 1945 a fost martora distrugerii masive a patrimoniului construit al Manilei și a comorilor arhitecturii coloniale. Arhitectura modernistă a fost principalul stil de arhitectură care s-a ridicat în această perioadă, deoarece a contribuit la resuscitarea rămășițelor vechiului oraș Manila și a fost un simbol al plienței și optimismului poporului filipinez.

Epoca lui Ferdinand Marcos a fost similară cu regimul totalitarist al lui Nicolae Ceaușescu. În această epocă, au fost realizate proiecte de infrastructură grandioasă și clădiri monumentale, care au transformat arhitectura orașului Manila și care pot fi văzute și în zilele noastre. Cu toate acestea, contribuția sa enormă la mediul construit din Manila nu a venit fără un preț — majoritatea proiectelor sale au fost finanțate prin împrumuturi străine care sunt plătite de țară până în prezent. Un exemplu semnificativ al acestei epoci este Complexul Cultural Center of The Philippines (CCP). Această infrastructură reprezintă arhitectura modernistă-brutalistă, o temă constantă în majoritatea planurilor urbane ale lui Ferdinand Marcos.

După 21 de ani de dictatură lungă și dureroasă, epoca post-Marcos a fost considerată o perioadă de renaștere a arhitecturii tradiționale și culturale

filipineze, iar majoritatea profesioniștilor au început să se concentreze pe conservarea culturală. În plus, această epocă a fost punctul de referință pentru clădirile înalte din Manila. Atât România, cât și Filipine prezintă o istorie arhitecturală sinonimă; cu toate acestea, este evident că, în ceea ce privește conservarea culturală, prin aruncarea unei priviri asupra istoriei celor două țări, România înregistrează un progres mai mare în comparație cu Filipine. Cu toate acestea, nu putem submina motivele care stau la baza lipsei de progres în această din urmă țară, inclusiv diversele influențe coloniale care i-au modelat semnificative identitatea.

2. Fațada prezentului: starea arhitecturală a Bucureștiului și a Manilei

2.1. Starea actuală

Bucureștiul și Manila secolului al XXI-lea s-au confruntat cu o dezvoltare urbană și arhitecturală după regimul totalitar al lui Nicolae Ceaușescu și Ferdinand Marcos în țările respective. În ambele țări, urbanizarea rapidă a reprezentat descoperirea modernizării. Bucureștiul post-comunism a cunoscut o revitalizare și o dezvoltare urbană rapidă, cu scopul de a remodela peisajul urban, care a inclus dezvoltări de birouri, facilități comerciale și locuințe (Teodorescu, 2013). În mod similar, epoca post-Marcos a arhitecturii filipineze a întruchipat aceleași obiective și a reprezentat o deschidere către clădirile înalte și diverse dezvoltări urbane (Wong, 2020).

Arhitectura Bucureștiului din secolul al XXI-lea trece de la un film de Wes Anderson, datorită arhitecturii baroce, neoclasice și art-deco, la arhitectura Capitoliului din *Hunger Games*, datorită complexelor rezidențiale care întruchipează arhitectura comunistă și brutalistă din timpul regimului lui Nicolae Ceaușescu. Prin această analogie, putem deduce că arhitectura Bucureștiului este o îmbinare perfectă între vechi și nou. Bucureștiul se prezintă ca un oraș al contrastelor — o explozie de stiluri arhitecturale diferite care funcționează în mod ciudat împreună.

Sediul Ordinului Arhitecților din România, hotelul Novotel, Metropolis Center și Evocasa Selecta sunt unul dintre puținele exemple de arhitectură contrastantă a Bucureștiului: un contrast și un compromis între perioadele arhitecturale din trecut și tendințele contemporane, ceea ce reprezintă un compromis ideal (Zilli, 2023). În plus, cea mai mare parte a Bucureștiului este acoperită de apartamente rezidențiale construite în stil arhitectural comunist. Cele mai multe dintre aceste complexe rezidențiale îmbătrânesc încet cu timpul și nu

sunt atractive pentru ochii publicului. Pe de altă parte, arhitectura Bucureștiului se confruntă cu o multitudine de probleme, cum ar fi degradarea mai multor reperi tradiționale și neglijarea unei planificări urbane problematice.

În mod similar, arhitectura Manilei din secolul al XXI-lea este o explozie de stiluri arhitecturale diferite datorită istoriei sale arhitecturale. Cu toate acestea, conform cercetărilor și comparației inițiale, Filipine nu a luat în considerare conservarea și restaurarea arhitecturală la fel de profund ca România. În Manila, majoritatea clădirilor tradiționale, precum Teatrul Capitol din Escolta și clădirea „El Hogar” Filipino, sunt deja abandonate și lăsate să se deteriorează. Mai mult, majoritatea clădirilor apărute în secolul al XXI-lea sunt clasificate în categoria arhitecturii contemporane, fără a lăsa nicio urmă de identitate culturală și istorică. De asemenea, arhitectura țării nu este integrată în peisajul orașelor (Saldaña, 2019). Prin urmare, planificarea urbană generală a orașului nici măcar nu poate fi numită plan.

În general, în prezent, capitalele ambelor țări suferă de probleme arhitecturale în contexte diferite, în ciudă progreselor înregistrate. În România, dezvoltarea urbană post-comunistă a provocat dezbateri cu privire la păstrarea identității lor istorice și la călătoria în vehiculul modernizării. Pe de altă parte, în Filipine, urbanizarea rapidă și lipsa unei planificări urbane adecvate au cauzat o multitudine de probleme pentru mediul construit al țării, cum ar fi lupta pentru conservarea reperelor tradiționale și culturale în unele zone din Manila.

2.2. O paralelă între Centrul Vechi din București și Intramuros din Manila

Centrul Vechi din București și Intramuros din Manila sunt ambele bunuri arhitecturale prețioase ale celor două țări. Ambele zone ale capitalelor sunt bine conservate și au o importanță arhitecturală deosebită, datând din secolul al XVI-lea. Totodată, ambele zone au fost considerate centrul comerțului în primele secole. În plus, atât Centrul Vechi, cât și Intramuros au intrat în revitalizare masivă pentru a-și proteja patrimoniul cultural. Un fragment din această lucrare este dedicat discutării și comparării acestor două zone, deoarece ambele părți ale orașelor respective sunt exemple concrete în analiza răspunsului celor două țări în ceea ce privește conservarea patrimoniului arhitectural în mijlocul modernizării.

Centrul Vechi al Bucureștiului își are originile în secolul al XVI-lea, când au fost inițiate primele activități comerciale. Dezvoltarea ulterioară a Centrului Vechi

s-a datorat influențelor politice și economice din București, atunci când acesta a devenit capitala Munteniei, în 1660. Cea mai veche stradă din această zonă este Strada Franceză, care a fost pavată în 1692. Zona era frecvent populată de negustori care își aduceau mărfurile din Bulgaria, Germania, Leipzig și Gabrovo. De aici și numele străzilor Gabroveni și al emblematicei străzi Lipscani. În prezent, Centrul Vechi găzduiește restaurante, puburi și câteva magazine și este considerat un punct de atracție turistică.

Pe lângă magazine și restaurante, Centrul Vechi găzduiește, de asemenea, repere arhitecturale emblematice, cum ar fi Palatul Voievodal Curtea Veche, un loc de reședință al foștilor conducători ai vechii provincii Muntenia. Potrivit sursei similare, acest loc este cel mai vechi monument medieval situat în București. Acest palat a fost construit din cărămizi, pietre și marmură. Sursele spun că acesta include o sală a divanului, apartamentul voievodului, o cameră de dormit a doamnei și camerele coconilor.

Pe lângă palate, în zonă se găsesc biserici, clădiri administrative și muzee. De exemplu, Biserica Stavropoleos a fost construită în stil brâncovenesc în anii 1700 și a fost restaurată de arhitectul Ion Mincu în 1899. Tot aici se află și Banca Națională a României, construită în stil neoclasic francez în anii 1800. Regăsim aici și Muzeul Național de Istorie, construit în stil neoclasic german, cu mult timp în urmă, în secolul al XIX-lea. Acest muzeu ocupă o suprafață de aproximativ 8 000 de metri pătrați.

În Manila, Intramuros este orașul istoric înconjurat de ziduri, situat în zona metropolitană Manilei. Numele locului provine de la cuvântul spaniol „muros” care înseamnă „ziduri”. În plus, Intramuros este considerat principalul precedent al experimentelor urbane filipinezo-europene, deoarece această zonă este primul oraș cu ziduri din Filipine. Moștenirea arhitecturală a spaniolilor poate fi observată în detaliu în această zonă. De aici și motivul pentru care Intramuros are propria sa administrație, numită Administrația Intramuros, responsabilă de conservarea structurilor istorice din Intramuros, care vor fi discutate în continuare în ultima parte a acestei lucrări.

Fortul Santiago Intramuros este una dintre cele mai vechi fortificații din Manila, construită de spanioli în jurul anilor 1500, care a înlocuit ceea ce Rajah Soliman a construit în Maynila. În timpul atacului chinez condus în 1574, fortul a fost distrus și apoi reconstruit între 1589 și 1592. Diferiți colonizatori, precum spaniolii, britanicii, japonezii și americanii au folosit această zonă ca sediu și

închisoare. După multiplele evenimente care au avut loc în zonă, aceasta a fost predată guvernului filipinez în 1946 și a fost declarată Sanctuar al Libertății. Astăzi, Fort Santiago este un loc de comemorare a victimelor celui de-al Doilea Război Mondial.

În mod similar, în Intramuros se află biserici, clădiri administrative, universități, muzee și zone rezidențiale. Intramuros se deosebește de alte orașe istorice datorită influenței coloniale vaste. Potrivit Registrului de stiluri din cadrul Administrației Intramuros, Intramuros a fost un oraș extrem de cosmopolit și globalizat. Avea ierarhia ecleziastică europeană cu supuși născuți în țară. În plus, comerțul cu galionul Manila-Acapulco a saturat orașul cu vizitatori străini din țările asiatice vecine cu origini europene.

Arhitectura din Intramuros are influențe europene. De exemplu, biserica San Agustin a fost construită între 1587 și 1607. Această biserică este considerată a fi una dintre cele mai vechi construcții de piatră aflate în Filipine. Conform unor surse similare, această biserică este considerată a fi prima structură rezistentă la cutremur construită în Filipine. În plus, arhitectura acestei biserici are influențe occidentale, care pot fi identificate prin fațada sa. Intramuros cuprinde, de asemenea, mai multe stiluri arhitecturale, precum barocul, Renașterea, stilul romanic, neoclasic, renașterea gotică și iconicul „bahay na bato”. Într-o notă negativă, Manila încă se confruntă cu o multitudine de probleme arhitecturale, de la planificarea urbană la conservarea reperelor tradiționale din afara Intramuros, din cauza lipsei de politici naționale și a unui răspuns activ, care vor fi discutate în ultima parte a acestei lucrări.

Atât Centrul Vechi din București, cât și Intramuros din Manila au stiluri arhitecturale similare, indiferent de diferențele geografice. Cu toate acestea, conform unor cercetări amănunțite, Bucureștiul nu păstrează un corespondent al Registrului de stiluri care poate fi găsit în Filipine. La o scară mai largă, Bucureștiul are în mod evident un avantaj mai mare atunci când vine vorba de conservarea reperelor arhitecturale din oraș, deoarece Manila încă se confruntă cu mai multe probleme de acest fel în afara Intramuros, Manila.

3. Cum comunicăm nevoia de conservare și restaurare arhitecturală? Provocări interculturale la nivelul discursului public

Acest capitol se concentrează în principal pe provocările interculturale în comunicarea necesității de conservare și restaurarea arhitecturală prin

compararea ideologiilor socio-culturale și socio-politice ale României și Filipinelor în materie de arhitectură, prin intermediul unor studii de caz. Arhitectura este un domeniu vast care nu doar că răspunde necesităților unei societăți, dar reflectă și identitatea socio-culturală a unei țări. Identitatea socio-culturală cuprinde credințele, influențele, tradițiile și practicile sociale la care aderă o țară, acestea fiind de obicei baza anumitor principii de design într-o construcție (De Burca, 2023). Un exemplu semnificativ al acestei definiții sunt unele practici arhitecturale din Filipine, cum ar fi proiectarea scărilor. Treptele scărilor nu trebuie să fie un multiplu de trei, conform teoriei „oro, plata, mata”, care se traduce în aur, argint și moarte. Conform credințelor filipineze, treapta nu trebuie să se termine în „mata” (moarte) pentru a asigura norocul familiei (Mawis, 2019). Totodată, explorarea aspectelor arhitecturale ale identității socio-culturale în ambele țări ilustrează modul în care credințele și tradițiile modelează abordarea lor în ceea ce privește modernizarea arhitecturală în era globalizării.

Așa cum s-a stabilit în capitolele anterioare, ideologiile arhitecturale ale României și Filipinelor sunt perfect paralele. Ambele țări au adoptat arhitectura colonială și politică, de la epoca bizantină la era comunistă în România și de la era spaniolă la arhitectura brutalistă sub conducerea lui Ferdinand Marcos în Filipine. Arhitectura bizantină este definită ca un stil de construcție al Constantinopolului, cu influențe puternice din arhitectura romană și având o caracteristică distinctă a planului central simetric, de obicei poligonal sau circular. Acest stil arhitectural prezintă decorațiuni grandioase, cum ar fi coloane de marmură, mozaicuri și chiar plafoane de aur. Pe de altă parte, arhitectura comunistă a provenit din Uniunea Sovietică și a fost adaptată prin credința în controlul comunal, ceea ce se poate observa în clădirile rezidențiale înalte, cu puțină personalitate sau chiar lipsite de personalitate (Ball, 2024).

În schimb, arhitectura colonială spaniolă din Filipine se caracterizează prin biserici mari și fațade elegante, deoarece spaniolii au fost cei care au adus catolicismul în țară (Fulgar, 2024). Acest stil arhitectural este caracterizat de acoperișuri din țiglă roșie, stuco și adob pentru casele rezidențiale. De asemenea, brutalismul (etim. din cuvântul francez „béton brut”, care înseamnă „beton brut”) este definit prin accentul puternic pe texturi și materiale, ceea ce produce forme foarte expresive, dar fără eleganța culorilor și decorațiunilor complicate. Acest stil înconjoară puternic arhitectura din Manila, deoarece în epoca sa, Ferdinand Marcos a prioritizat construirea diferitelor structuri publice. Filipinele au, de asemenea, grupuri etnice diverse, ceea ce contribuie

la spectrul influențelor arhitecturale din țară și explică de ce majoritatea regiunilor din Filipine încă se bazează pe arhitectura vernaculară a țării. În plus, arhitectura ambelor țări are o semnificație simbolică importantă care îmbogățește istoria lor culturală și politică. Înțelegerea acestor concepte este esențială în comunicarea eforturilor de conservare și restaurare în ambele țări, deoarece acestea sunt baza formărilor guvernamentale, organizațiilor și politicilor fiecărei țări.

3.1. Studii de caz

Potrivit Academiei Europene pentru Educație Executivă, provocările interculturale apar din abordările diferite ale problemelor întâmpinate de un grup, deoarece diferite culturi reacționează diferit la aceeași situație (Newman, 2020). Dintr-o perspectivă arhitecturală, un exemplu perfect al acestui fenomen este istoria Palatului Parlamentului din București, România. Această structură simbolizează regimul totalitar al lui Nicolae Ceaușescu și viziunea sa de a schimba Bucureștiul. Construirea acestei structuri a însemnat demolarea unor mănăstiri și a dealului Uranus, care, conform sursei, a fost nivelat. În aceeași zonă se aflau următoarele locuri: Arhivele Naționale, Spitalul Brâncovenesc, Mănăstirea Văcărești și aproximativ 37 de fabrici și ateliere. De asemenea, mii de oameni au murit, estimându-se că aproximativ 3 000 de oameni au fost forțați să muncească pentru a crea această structură grandioasă. Totuși, acest număr nu poate fi validat pe deplin, pentru că nu există înregistrări adevărate în mass-media. În plus, mii de oameni au fost relocați.

Au avut loc multiple discuții publice în această eră a comunismului, însă mânia regimului Ceaușescu era pur și simplu prea puternică pentru a se conforma. Potrivit Diane Condrea (2022), opt biserici au fost salvate, în ciuda riscurilor politice, cu ajutorul unui inginer civil român, Eugen Iordăchescu. El a formulat și implementat o soluție prin care bisericile au fost mutate la 300 de metri de locul lor original, ascunzându-se în spatele blocurilor puternice ale clădirii civice comuniste. În noiembrie 2023, împreună cu o colegă, am vizitat una dintre mănăstirile relocate de guvernul Ceaușescu. Preotul și-a împărtășit sentimentele cu privire la istoria tristă a mănăstirii, indicând că aceasta fusese odată mai mare; totuși, din cauza construcției Palatului Parlamentului și a relocării și demolării a mii de structuri, mănăstirea a fost relocată forțat și parțial demolată, un fapt trist pe care nu toată lumea îl cunoaște.

Astăzi, opinia publică este puternic divizată, deoarece unii oameni văd această structură grandioasă ca parte a patrimoniului lor național, în timp ce alții o consideră un simbol al opresiunii, unii chiar pledând pentru reproiectarea și demolarea parțială a acesteia. În prezent, guvernul României susține structura, dar se confruntă cu multiple provocări din cauza întreținerii și a sarcinilor financiare. Palatul Parlamentului deține o valoare intrinsecă pentru țară. În acest sens, o formă de soluție utilizată de guvern pentru a include publicul este prin expoziții publice, campanii media, locuri de evenimente și tururi care oferă o utilizare suplimentară a structurii, în loc să fie doar o clădire administrativă. Prin aceasta, publicul dobândește mai multă conștientizare cu privire la istoria și arhitectura locului, ceea ce oarecum reduce distanța dintre perspectivele sociale diferite.

În Filipine, dezastrele naturale sunt cunoscute ca fiind unul dintre principalele motive pentru care comorile arhitecturale sunt adesea distruse. De exemplu, acum 11 ani, un cutremur catastrofal cu magnitudinea de 7,2 a lovit partea de Visayas, a doua insulă ca mărime din Filipine. Într-o zonă numită Bohol, peste 21 de biserici au fost avariate din cauza acestui eveniment catastrofal și au fost complet restaurate abia după 8 ani de la dezastru (Patinio, 2020). Aceste biserici erau foarte semnificative pentru istoria Filipinelor; prin urmare, a fost crucial pentru guvernul filipinez să restaureze aceste comori naționale. Au apărut numeroase probleme sociale și politice din cauza acestui eveniment. Dezastrul natural a însemnat că întreaga comunitate era în dezordine. Astfel, atât guvernul, cât și membrii comunității au priorizat nevoile esențiale și restaurarea infrastructurilor rezidențiale în loc de restaurarea tuturor celor 21 de biserici distruse. În plus, un factor important a fost reprezentat de constrângerile financiare ale guvernului, deoarece restaurările necesare erau prea extinse pentru a fi executate imediat. În acest context, majoritatea bisericilor rămase au fost lăsate să se deterioreze.

Prin comunicare socială și politică, guvernul filipinez a reușit să rezolve problema finanțării prin donații internaționale de la diferite organizații precum UNESCO, World Monuments Fund și sprijinul guvernului național al țării. În plus, cetățenii țării au participat la campanii de conștientizare și sprijin comunitar pentru a aborda atât catastrofa, cât și procesul lung de restaurare. În ciuda diferențelor de contexte dintre România și Filipine, ambele exemple arată cum conștientizarea publicului și colaborarea și comunicarea guvernamentală ajută procesul de conservare sau restaurare a acestor comori arhitecturale.

3.2. Instituții și politici

Soluțiile găsite de ambele țări în secțiunea anterioară nu au apărut pur și simplu de nicăieri. Toate soluțiile oferite au fost bazate și protejate de instituții naționale, cum ar fi organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale și politicile naționale urmate de ambele țări. În exemplul din România, Palatul Parlamentului este protejat de două instituții naționale: Ministerul Culturii și Identității Naționale și Institutul Național al Patrimoniului.

Zona guvernamentală este principala responsabilă de supravegherea implementării legilor privind patrimoniul în țară. De asemenea, este responsabilă de furnizarea sau căutarea de finanțare, împreună cu sprijinul tehnic și de construcție pentru proiecte. Institutul Național al Patrimoniului este responsabil pentru furnizarea de sprijin tehnic Ministerului Culturii. Această organizație se concentrează pe dezvoltarea și gestionarea bazelor de date care vizează patrimoniul cultural al României. În plus, această organizație este responsabilă de conștientizarea publicului cu privire la importanța acestor situri istorice, încurajând în același timp cetățenii României să contribuie la eforturi simple de conservare. Cele două organizații colaborează cu alte organizații guvernamentale pentru a asigura protecția acestor monumente istorice, similar unui angrenaj de mașină. În plus, acestea se asigură că toate politicile naționale implementate sunt urmate și respectate de arhitecți și ingineri.

România urmează mai multe legi și ordonanțe. Totuși, în cazul Palatului Parlamentului, următoarele legi au fost considerate principale în funcționare: Legea nr. 422/2001 privind Protecția Monumentelor Istorice, Legea nr. 50/1991 privind Autorizarea Lucrărilor de Construcție și Legea nr. 564/2001 privind Institutul Național al Patrimoniului. Aceste legi funcționează similar angrenajelor pentru a face organizațiile eficiente. Prima lege reglementează protecția, restaurarea și conservarea tuturor monumentelor istorice înregistrate din România. Aceasta implică faptul că România are o lege națională dintr-o perspectivă arhitecturală care nu doar discută importanța patrimoniului cultural al țării, ci discută de fapt precis aspectele arhitecturale și ingineresti necesare pentru a păstra sau restaura cu succes aceste edificii.

Din punct de vedere administrativ, România urmează Legea nr. 50/1991 privind Autorizarea Lucrărilor de Construcție, care evidențiază procedurile de obținere a autorizațiilor de construire, restaurare și chiar conservare a monumentelor istorice. În cazul Palatului Parlamentului, orice restaurare sau conservare realizată în clădire necesită autorizații speciale pentru a asigura

protecția imensă a structurii. Această lege sprijină legea menționată anterior, deoarece întărește importanța patrimoniului cultural al țării dintr-o perspectivă administrativă și politică. În cele din urmă, România urmează și Legea nr. 564/2001 privind Institutul Național al Patrimoniului. Prin această lege, a fost înființat Institutul Național al Patrimoniului din România, care are responsabilitatea generală de documentare, cercetare și conștientizare publică. Setul de politici al României poate fi dedus ca un echilibru perfect deoarece țara are atât politici centrate pe arhitectură, cât și politici administrative. Acesta este un pas înainte pentru România în direcția conservării patrimoniului; totuși, țara trebuie să angajeze mai mult domeniul conștientizării publicului.

Restaurarea bisericilor din Bohol, Filipine, cuprinde și multiple formațiuni naționale și politice. Trei formațiuni principale sunt implicate în procesul de restaurare a celor 21 de biserici din Bohol, Filipine: Comisia Națională pentru Cultură și Arte (NCCA), Comisia Națională Istorică a Filipinelor (NHCP) și unitățile guvernamentale locale (LGU) din Bohol. Comisia Națională pentru Cultură și Arte este o organizație națională care supraveghează comorile culturale tangibile și intangibile ale Filipinelor. În plus, această organizație a fost una dintre principalele organizații care au furnizat finanțare și sprijin pentru restaurările bisericilor din Bohol, pentru a vedea dacă restaurările erau în conformitate cu politicile stabilite de guvernul național.

Comisia Națională Istorică a Filipinelor (NHCP), pe de altă parte, este responsabilă în principal pentru conservarea siturilor istorice și arhitecturii din țară. Focalizarea sa majoră cuprinde programe culturale privind studiile istorice, conservarea arhitecturală, diseminarea informațiilor istorice și alte forme de restaurări în țară. În cele din urmă, o parte importantă a oricărui proiect de restaurare în Filipine sunt unitățile guvernamentale locale. Filipinele sunt un arhipelag și o țară în curs de dezvoltare, ceea ce face dificil pentru guvernul național să ajungă în fiecare colț al țării; prin urmare, unitățile guvernamentale locale sunt în principal responsabile de respectarea politicilor guvernului național. Unitatea guvernamentală locală este formată din guverne provinciale și municipale care facilitau în primul rând proiectele de restaurare din întreaga zonă după catastrofă. Ele erau responsabile de colaborarea cu agențiile și organizațiile naționale pentru a asigura alocarea corectă a fondurilor și abordarea tuturor nevoilor.

Un alt exemplu din Filipine, care include grupurile etnice ale țării, este restaurarea teraselor de orez Banaue. Acestea sunt terase vechi, create de om în munții Ifugao, un trib etnic din Filipine numit Igorot (Tikanen, 2017). Potrivit lui Frost (2023), unele câmpuri din Banaue sunt la fel de vechi ca unele piramide egiptene. Totuși, din cauza modernizării și a creșterii numărului de turiști în țară, peisajul antic este puternic amenințat. Terasele de orez Banaue sunt atât semnificative cultural, cât și istoric și se încadrează în arhitectura peisajului. Se raportează că înainte de pandemie, acest reper natural era în pericol de prăbușire din cauza schimbărilor climatice, deoarece țara experimentează frecvent dezastre naturale precum taifunurile. Raportele spun că 33,6% din terase au fost deteriorate și abandonate. Conform aceleiași surse, unele părți ale muntelui terasat au fost abandonate din cauza eroziunii. Unii fermieri au raportat, de asemenea, că și-au abandonat pământul deoarece nu aveau suficient sprijin financiar pentru a repara terasele.

Potrivit Autorității pentru Infrastructura și Zonele de Întreprinderi Turistice (TIEZA), un total de 950 000 de euro a fost alocat pentru reabilitarea și restaurarea unor părți din terasele de orez. Proiectul de reabilitare a inclus excavare, consolidare și curățarea zonei. Autoritatea pentru Infrastructura și Zonele de Întreprinderi Turistice (TIEZA) a colaborat cu Comisia Națională pentru Cultură și Arte (NCCA) și Muzeul Național al Filipinelor pentru a răspândi conștientizarea necesității de a păstra, proteja și conserva zona. Pe lângă organizațiile menționate, o mare parte din acest proiect a fost coordonată de Biroul pentru Patrimoniul Cultural Ifugao (ICHO), care este o organizație locală responsabilă în principal de abordarea problemei în ceea ce privește zona în fața guvernului național și a organizațiilor naționale ale țării. Această organizație se asigură că proiectele de restaurare implică comunitatea și respectă practicile tradiționale ale tribului etnic, împreună cu unitatea guvernamentală locală din Ifugao.

Două dintre exemplele furnizate din Filipine sunt protejate de o lege națională, Republic Act No. 10066 sau Legea Patrimoniului Cultural Național din 2009. Cu toate acestea, această lege nu este centrată pe arhitectură. Această lege oferă cadrul legal pentru protejarea și conservarea siturilor și monumentelor de patrimoniu cultural din țară. În cazul teraselor de orez Banaue, acestea au fost protejate de Republic Act No. 7586 sau Legea privind Sistemul Național Integrat de Zone Protejate (NIPAS) din 1992, care protejează patrimoniul natural și cultural din țară. Această lege asigură că toate eforturile de conservare și restaurare sunt durabile și respectă diferitele triburi etnice din

țară. Când vine vorba de instituții naționale, ambele țări au organizații solide care întăresc eforturile de conservare și restaurare ale țării. Totuși, în ceea ce privește politicile și ordonanțele, România are un set mai bun de politici centrate pe arhitectură, deoarece Filipinele nu au una. În cele din urmă, în trei dintre studiile de caz furnizate se arată cum ambele țări își folosesc vocea și agențiile pentru a comunica eficient necesitatea restaurărilor și conservărilor arhitecturale prin intermediul publicului larg, guvernului și formațiunilor naționale respective.

4. Răspunsul împotriva modernizării arhitecturale

4.1. Răspunsul pasiv

Documentare și inventariere

Pe lângă instituțiile și politicile pe care le au ambele țări, ele au, de asemenea, inventare publicate care documentează comorile istorice ale ambelor țări. În România, diverse resurse online de încredere țin evidența monumentelor istorice din țară, cum ar fi Consiliul Europei și un site web interactiv numit culturadata.ro. Acesta acoperă toate monumentele istorice păstrate în țară, care se ridică la 30 147 de monumente istorice din ultimul an înregistrat, 2015. Pe de altă parte, Filipine își inventariază monumentele istorice printr-o manieră similară cu cea din România, care este înregistrată de către Comisia Națională Istorică din Filipine.

În plus, Filipine se mândrește cu un inventar arhitectural notabil, cunoscut sub numele de Registrul stilurilor, păstrat de Administrația Intramuros. Acest registru cuprinzător cataloghează meticulos fiecare structură din cadrul orașului istoric cu ziduri din Manila. Acesta servește ca o măsură proactivă, completând eforturile legislative din ambele țări. În mod special, Filipine deține un avantaj cu Registrul stilurilor, o resursă care, conform cercetărilor, lipsește în prezent în România – în special în Centrul Vechi din București.

În general, ambele țări realizează un bun inventar al patrimoniului lor construit. Cu toate acestea, în acest domeniu, România deține un avantaj, deoarece site-uri precum culturadata.ro îl face mai ușor de accesat de către public — o caracteristică care lipsește în Filipine. Cu acest progres tehnologic din România, se încurajează conștientizarea oamenilor, ceea ce ajută la deschiderea unei discuții despre modernizare și riscurile acesteia față de structurile tradiționale și culturale din țară. Cu toate acestea, Filipine are un document mai cuprinzător când vine vorba de comparația dintre Intramuros și centrul vechi de București.

4.2. Răspunsul activ

Răspunsul activ se referă la o măsură proactivă prin acțiuni, intervenții sau strategii care ajută la atenuarea problemei. În sens arhitectural, răspunsul activ implică eforturi proactive de protejare, restaurare și gestionare durabilă a clădirilor istorice și a siturilor de patrimoniu cultural. Această abordare presupune luarea de măsuri deliberate pentru a proteja patrimoniul arhitectural, a preveni deteriorarea și a asigura relevanța și aprecierea continuă a structurilor istorice. În ambele țări, răspunsul activ aplicat implică mai multe aspecte.

Practici durabile (reutilizare adaptivă)

Reutilizarea adaptivă este o strategie arhitecturală utilizată pe scară largă în întreaga lume. Această strategie se referă la reconversia unei structuri existente, de obicei structuri istorice care încă respectă standardele arhitecturale și ingineresti moderne. În plus, reutilizarea adaptivă aduce beneficii unei comunități, deoarece menține patrimoniul cultural, încetinește modernizarea și folosește costuri mai mici de construcție. Mai mult, reutilizarea adaptivă împuternicește o comunitate prin durabilitate.

În România, reutilizarea adaptivă este utilizată pe scară largă. Un bun exemplu în acest sens este restaurarea și reutilizarea adaptivă a fostului restaurant din Grădina Botanică din București. Se spune că acest proiect a fost finanțat de Comisia Europeană și a fost condus de Arhitect Octav Diocescu. Potrivit unor surse similare, principala provocare a acestuia este restaurarea clădirii la starea arhitecturală inițială, adaptând-o în același timp la o nouă funcție de spațiu de predare pentru Facultatea de Biologie.

În Filipine, un exemplu excelent de reutilizare adaptivă, situat în Intramuros, Manila, este Museo de Intramuros. Acesta este unul dintre muzeele de patrimoniu care reprezintă o fereastră către trecutul bogat al Filipinelor. Acest muzeu special prezintă artele locale și credința poporului filipinez. Înainte de a fi refolosit ca muzeu, acesta se numea anterior Biserica *San Ignacio* și Casa Misiunii a Societății lui Isus.

Numeroase proiecte de reutilizare adaptivă sunt evidente în ambele capitale, ceea ce indică o recunoaștere comună a acestei metode de conservare. Cu toate acestea, cercetările extinse sugerează că România a făcut progrese mai semnificative în ceea ce privește reutilizarea adaptivă în comparație cu Filipine.

În timp ce România a îmbrățișat de mult timp reutilizarea adaptivă ca strategie principală de conservare a patrimoniului cultural, Filipine a început abia recent să acorde prioritate acestei abordări.

Restaurări

România și Filipine practică restaurări arhitecturale. Cu toate acestea, ele diferă în ceea ce privește frecvența de punere în aplicare, stilul și abordarea. În România, s-a găsit o cale de compromis pentru a menține structura originală, aderând în același timp la tendințele arhitecturale contemporane. Câteva exemple semnificative ale acestei afirmații sunt sediul Uniunii Arhitecților din România, Centrul Metropolis și Hotel Novotel aflat în București. Toate aceste structuri au o caracteristică similară: o fațadă istorică cu un corp modernizat. Teoretic, acesta este un răspuns excelent împotriva modernizării, deoarece nu neglijează în totalitate tendințele contemporane. Cu toate acestea, nici această metodă de restaurare nu întruchipează pe deplin esența restaurării unei clădiri în valoarea sa originală și istorică.

Filipine însă nu are aproape nicio structură atunci când vine vorba de restaurări arhitecturale, deoarece liderii politici ai țării optează adesea pentru calea mai ușoară – demolarea. În Filipine, există doar rare cazuri de restaurări în Manila, un exemplu semnificativ în acest sens fiind restaurarea oficiului poștal din Manila care a ars anul trecut și restaurările efectuate în Intramuros, Manila. Astfel, se poate deduce că România are restaurări arhitecturale mai bune și, într-adevăr, acordă mai multă importanță patrimoniului construit al țării în comparație cu Filipine.

Concluzii

În urma unei evaluări amănunțite a răspunsului arhitectural al României și al Filipinelor în ceea ce privește conservarea și restaurarea clădirilor și reperelor tradiționale, se poate concluziona că răspunsurile lor respective sunt eficiente, dar numai într-o anumită măsură. România are seturi bune de legislație și răspunsuri active. Cu toate acestea, după cum se vede în capitală, România are încă o mulțime de structuri istorice și tradiționale care sunt lăsate să se deterioreze. Acest lucru înseamnă că, în ciuda soluțiilor stabilite, România mai are un drum lung de parcurs în ceea ce privește conservarea patrimoniului construit.

Pe de altă parte, Filipine duce lipsă atât de răspunsuri pasive, cât și active. În primul rând, țara nu are o legislație centrată pe arhitectură și care să acopere problema prezervării și conservării patrimoniului construit. În plus, în cea mai mare parte a capitalei Filipinelor a rămas puțin sau deloc din patrimoniul tradițional și cultural, majoritatea clădirilor construite în secolele XIX și XX fiind fie demolate, fie lăsate să se deterioreze, cu excepția Intramuros, Manila. Prin aceasta, se arată că România, de departe, are un răspuns arhitectural mai eficient atunci când vine vorba de conservarea și restaurarea clădirilor și reperelor tradiționale.

În ceea ce privește păstrarea identității culturale și tradiționale în capitalele lor, ambele țări au încă mult de lucru. Globalizarea prezintă atât provocări, cât și oportunități în această privință, având un impact asupra modului în care este perceput și gestionat patrimoniul cultural. În plus, din punct de vedere arhitectural, fiecare țară prezintă răspunsuri inerente la eforturile de conservare. Cu toate acestea, există loc pentru îmbunătățiri: Filipine ar putea să se concentreze pe consolidarea răspunsurilor pasive, în timp ce România ar trebui să acorde prioritate implementării constante a strategiilor stabilite. Totodată, această analiză a arătat că următorii factori care determină modernizarea unui reper tradițional sau a unui oraș în ambele țări sunt: globalizarea, urbanizarea, economia, schimbarea culturală și identitară și sustenabilitatea. Acești factori sunt vinovații pentru care ambele țări se luptă enorm cu conservarea acestor patrimonii construite.

Compararea răspunsurilor celor două țări aruncă lumină asupra punctelor forte și a domeniilor de îmbunătățire ale acestora, oferind oportunități de învățare și colaborare reciprocă. În ceea ce privește legislația, România se remarcă prin setul său solid de legi centrate pe arhitectură și dedicate conservării și restaurării patrimoniului construit. Folosirea cadrului legislativ din România, împreună cu revizuirile corespunzătoare, ar putea oferi o soluție viabilă pentru a remedia lipsa unei legislații naționale cuprinzătoare în acest domeniu în Filipine.

În plus, succesul României în ceea ce privește sensibilizarea publicului, în special prin implementarea consecventă a practicilor de reutilizare adaptivă și a platformelor inovatoare, cum ar fi inventarele interactive, constituie un exemplu valoros pentru Filipine. Prin adoptarea unor strategii similare, Filipine ar putea spori implicarea publicului și înțelegerea amenințărilor pe care le reprezintă modernizarea pentru patrimoniul său construit. Acest schimb de

cunoștințe și de bune practici între cele două țări are potențialul de a consolida eforturile de conservare și de a proteja comorile culturale pentru generațiile viitoare.

În schimb, Registrul Stilurilor și Administrația Intramuros servesc drept modele exemplare din care România ar putea învăța, în special în ceea ce privește salvagardarea zonelor conservate, cum ar fi centrul istoric al Bucureștiului. Adoptarea unor inițiative similare ar putea oferi un nivel suplimentar de protecție pentru clădirile existente în zonă. Mai mult, astfel de măsuri ar putea contribui la atenuarea vandalismului, deoarece domeniul de aplicare al Administrației Intramuros se extinde dincolo de documentarea stilurilor arhitecturale pentru a cuprinde eforturi mai ample de conservare.

În general, România are, în mod evident, răspunsuri arhitecturale mai bune decât Filipine și arată un viitor decent în domeniul arhitecturii. Cu toate acestea, așa cum orice situație ilustrează, există încă secțiuni pe care România ar trebui să se concentreze să le îmbunătățească. Odată cu dezvoltarea tehnologiei, se așteaptă ca ambele țări să își ridice standardele arhitecturale într-un interval de 10 ani sau mai puțin. În plus, această analiză va învăța pe toată lumea că patrimoniul cultural și tradițional al unei țări trebuie protejat cu orice preț, deoarece acesta este identitatea cheie a unei țări, o referință pentru viitor. Fără conservarea și restaurarea culturală și istorică, țările riscă să piardă legăturile semnificative cu trecutul lor, eliminând tradițiile și identitățile care le formează patrimoniul colectiv.

Bibliografia

- Adel, R. (13 august 2022). Heritage advocates issue call to save façade of Escolta's Capitol Theater [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.philstar.com/headlines/2022/08/13/2202456/heritage-advocates-issue-call-save-faade-escoltas-capitol-theater>.
- Angeles, V. (30 septembrie 2013). Islam in the Philippines [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780195390155/obo-9780195390155-0102.xml>.
- Anuala de Arhitectură București. (f. d.). The restoration and the adaptive reuse of the former restaurant in Bucharest Botanical Garden. Consultat la adresa <https://www.anuala.ro/en/projects/2022/046/>.
- Ball, T. și Dagger, R. (2024). Communism | Definition, History, Varieties, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/topic/communism>.

- Condrea, D. (f. d.). The Parliament Palace from Bucharest: Ceausescu's Final Dream [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.uncover-romania.com/attractions/history-culture/landmarks/parliament-palace-from-bucharest/>.
- Condrea, D. (f. d.). Voronet Monastery or the Sistine Chapel of the East [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.uncover-romania.com/attractions/unesco-heritage-romania/voronet-monastery/>.
- Cullinane, M., Hernandez, C. G. și Borlaza, G. C. (2024). Philippines | History, Map, flag, Population, capital, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/place/Philippines>.
- Culturadata Interactive*. (f. d.). Consultat la adresa <https://culturadata.ro/interactiv/arhiva/romantias-national-cultural-heritage/historical-monuments/?r=1>.
- Daabay, C. H. C. (f. d.). American Colonial Architecture in the Philippines. Consultat la adresa <https://www.scribd.com/document/362355327/American-Colonial-Architecture-in-the-Philippines-docx>.
- De Burca, J. (14 august 2023). Cultural Identity and built Environment: Unraveling the story of Indigenous architecture [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://constructive-voices.com/cultural-identity-and-built-environment-unraveling-the-story-of-indigenous-architecture/#:~:text=Architecture%20is%20not%20merely%20a,design%20and%20construction%20of%20buildings>.
- Encyclopaedia Britannica. (2009). Byzantine architecture | Definition, Style, Examples, & Facts. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/art/Byzantine-architecture>.
- Encyclopaedia Britannica. (2024). Intramuros | Spanish Colonial, Fort Santiago, Walled City. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/place/Intramuros>.
- Feffer, J. (5 septembrie 2014). Ceausescu's Architectural Apocalypse [Articol de blog]. Consultat la adresa disponibil la <https://fpif.org/ceausescus-architectural-apocalypse/>.
- Frost, R. (6 februarie 2023). Banaue Rice Terraces: World wonder at risk of collapse as locals turn to tourism jobs. *Euronews*. Consultat la adresa <https://www.euronews.com/travel/2023/02/06/banaue-rice-terraces-world-wonder-at-risk-of-collapse-as-locals-turn-to-tourism-jobs>.
- Fulgar, I. (18 decembrie 2022). Architecture of the Philippines, then and now. Architect in the Philippines Into New Designs & Land Ventures [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.ianfulgar.com/architecture/architecture-of-the-philippines-then-and-now/>.
- Global Public Diplomacy Network - GPDNet. (2023). The National Commission for Culture and the Arts (NCCA), Philippines - GPDnet. Consultat la adresa <https://gpdnet.org/cultural-hub/exhibitions/the-national-commission-for-culture-and-the-arts-ncca-philippines/#:~:text=The%20National%20Commission%20for%20Culture%20and%20the%20Arts%20is%20the,arts%20programs%20in%20the%20Philippines>.
- Global Regulation. (f. d.). Law No. 50 of 29 July 1991 (Republished) Authorizing Execution of Construction Works. Consultat la adresa disponibil la <https://www.global-regulation.com/translation/romania/3743977/law-no.-50->

- of-29-july-1991-%2528republished%2529-authorizing-execution-of-construction-works.
- Home - International Council on Monuments and Sites. (f. d.). Consultat la adresa <https://www.icomos.org/en>.
- Intramuros administration. (f. d.). Consultat la adresa <https://intramuros.gov.ph/about-the-ia/>.
- Iglesias, F. (10 iulie 2023). The struggle to save the Philippines' architectural heritage. *The Diplomat*. Consultat la adresa <https://thedi diplomat.com/2023/07/the-struggle-to-save-the-philippines-architectural-heritage/>.
- Ignat, V. și Plăiașu, C. (f. d.). Casa Macca, un alt monument pierdut. *Historia*, Consultat la adresa <https://historia.ro/sectiune/general/casa-macca-un-alt-monument-pierdut-581036.html>.
- IPERION HS | Integrating Platforms for the European Research Infrastructure ON Heritage Science. (f. d.). Consultat la adresa <https://www.iperionhs.eu/provider/10/>.
- Khokhar, S. (f. d.). Why is historical and architectural preservation important? [Blog post]. Consultat la adresa disponibil la <https://www.re-thinkingthefuture.com/architectural-community/a5949-why-is-historicaland-architectural-preservation-important/>.
- Kumar, K. (2024). Modernization | Nature, Features, Examples, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/topic/modernization>.
- Kumar, M. (f. d.). Renovation, Restoration, Preservation, Conservation-Understanding the difference and how the work [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.re-thinkingthefuture.com/architectural-community/a9320-renovation-restoration-preservation-conservation-understanding-the-difference-and-how-the-work/>.
- Lico, G. (2008). Arkitekturang Filipino: a history of architecture and urbanism in the Philippines. *Internet Archive*. Consultat la adresa <https://archive.org/details/arkitekturangfil0000lico>.
- Marta, R. (15 noiembrie 2021). Bucharest's run-down buildings: the silent testimony of decades of neglect [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://thebite.aisb.ro/bucharests-run-down-buildings-the-silent-testimony-of-decades-of-neglect/>.
- Mawis, A. V. L. (f. d.). Filipino building beliefs [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://business.inquirer.net/266349/filipino-building-beliefs/amp>.
- Ministerul Culturii. (f. d.). Lista monumentelor istorice. Consultat la adresa <http://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice>.
- Newman, P. (f. d.). Cultural barriers and how to overcome them in your global company as a global leader [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://eurac.com/cultural-barriers-and-how-to-overcome-them-in-your-global-company-as-a-global-leader/#:~:text=This%20is%20a%20result%20of,job%20done%20in%20different%20ways>.
- Patinio, F. (15 octombrie 2020). 21 churches damaged in 2013 Bohol Quake restored. *Philippine News Agency*. Consultat la adresa <https://www.pna.gov.ph/articles/1118685>.
- Portal legislativ. (f.d.). Legea nr.422 18/07/2001. Consultat la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/29761>.

- Portal legislativ. (f. d.). Legea 564 19/10/2001. Consultat la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/31952>.
- Portal legislativ. (f. d.). Ordinul nr. 2025/2018. Consultat la adresa https://lege5.ro/Gratuit/gi3dqobqhe3a/monumente-istorice-regulament?dp=gi2tenbrgu2dcnq#google_vignette.
- Portal legislativ. (f. d.). Ordinul nr. 2978/2019. Consultat la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/218729>.
- Purnell, K. (2 ianuarie 2024). Manila Post Office to become tourism spot after restoration [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.philstar.com/lifestyle/travel-and-tourism/2024/01/02/2322959/manila-post-office-become-tourism-spot-after-restoration>.
- Scruton, R. et al. (2024). Architecture | Definition, Techniques, Types, Schools, Theory, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/topic/architecture>.
- Sevak, N. (f. d.). Timeline of restoration: The Union of Romanian Architects (Bucharest, Romania) [Articol de blog]. Consultat la adresa disponibil la <https://www.re-thinkingthefuture.com/architectural-styles/a9061-timeline-of-restoration-the-union-of-romanian-architects-bucharest-romania/>.
- Sunio, P. (f. d.). From past to present. *Grid Magazine*. Consultat la adresa <https://www.gridmagazine.ph/story/past-to-present-manila-heritage>.
- Tajar, F. (24 ianuarie 2015). History of Philippine architecture. Real Estate Blog - Trending News Guides, Tips and Articles [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.hoppler.com.ph/magazine/lifestyle/history-of-philippine-architecture>.
- Teodorescu, L. (28 octombrie 2013). Privatized publicness: Post-Communist public space in Bucharest [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://failedarchitecture.com/privatized-publicness-post-communist-public-space-in-bucharest/>.
- The Lawphil Project. (f. d.). P.D. No. 1616. Consultat la adresa https://lawphil.net/statutes/presdecs/pd1979/pd_1616_1979.html.
- The Lawphil Project. (f. d.). Republic Act No. 10066. Consultat la adresa https://lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10066_2010.html.
- The Lawphil Project. (f. d.). Republic Act No. 7586. Consultat la adresa https://lawphil.net/statutes/repacts/ra1992/ra_7586_1992.html.
- Tikkanen, A. (2017). Banaue rice terraces | Philippines, History, Map, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. Consultat la adresa <https://www.britannica.com/place/Banaue-rice-terraces>.
- Website oficial Mănăstirea Voroneț. (f. d.). Consultat la adresa <https://www.manastireavoronet.ro/en/prezentare-general-a-manastirea-voronet/>.
- Wong, B. J. (Decembrie 2019). Architectural history of Marcos era structures in Manila (1965-1986). Consultat la adresa https://www.academia.edu/41985849/Architectural_History_of_Marcos_Era_Structures_in_Manila_1965_1986.
- Zilli, E. (30 august 2023). Welcome to Bucharest! An urban tour through the history and architecture of Romania [Articol de blog]. Consultat la adresa <https://www.archipanic.com/bucharest-architecture-guide/>.

About the author

Lhian Kelsey K. HERNANDEZ is a graduate student of the Preparatory Year of Romanian language at the Technical University of Civil Engineering Bucharest, class of 2024, and from October 2024 will pursue bachelor's studies in architecture at the University of Architecture and Urbanism Ion Mincu, Bucharest.

E-mail: lhianhernandez@gmail.com

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE – O COMPONENTĂ NECESARĂ ÎN INTEGRAREA STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI

(EXTRACURRICULAR ACTIVITIES – A NECESSARY COMPONENT IN THE INTEGRATION OF INTERNATIONAL STUDENTS)

Marinela-Doina NISTEA

Abstract: Extracurricular activities are very important for the educational community of the Technical University of Civil Engineering Bucharest, and the benefits of organizing them are evident. In the Preparatory Year of Romanian Language for Foreign Citizens, these activities provide an excellent opportunity for students to practice Romanian in non-formal contexts, overcome cultural shock, and adapt to the new norms and rules of coexistence in Romanian society, which are undoubtedly different from those in their home countries. For the teachers, this type of learning serves as a way to make the teaching process more dynamic and offers the possibility of helping students integrate more easily into the Romanian socio-cultural environment. A significant part of the extracurricular activities takes place during the Foreign Languages Week, a unique event in the landscape of technical higher education in Bucharest.

Keywords: *foreign students; diversity; learning; extracurricular; integration*

Introducere

Româna ca limbă străină predată în România este o disciplină relativ nouă. Cadrul instituțional pentru învățarea ei a apărut în anii '70 ai secolului trecut, atunci când, în baza unor acorduri internaționale, a fost posibilă venirea studenților străini la studii în universități cu predare în limba română. După căderea regimului comunist, numărul instituțiilor de învățământ superior organizatoare de an pregătitor de limba română pentru cetățenii străini a crescut în mod constant.

La Universitatea Tehnică de Construcții București, Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini (de acum înainte „Anul pregătitor”) a debutat în anul 2018 ca un program de studii oferit în cadrul Facultății de Inginerie în Limbi Străine. Corpul profesoral, aflat într-o continuă extindere, aparține Departamentului de limbi străine și comunicare, mai exact colectivului de limba română din acest departament. Anul pregătitor are o structură proprie, care respectă standardele de calitate impuse de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, fiind împărțit în două semestre, cu

respectarea vacanțelor și zilelor libere prevăzute în calendarul academic-cadru al universității. Din cauza faptului că studenții străini care solicită înscrierea la Anul pregătitor obțin cu greu vizele de ieșire din spațiul național și ajung cu întârziere în România, grupele încep diferit cursurile, activitățile didactice sunt astfel concepute încât să asigure integrarea studenților și recuperarea orelor pierdute.

Obiectivele programului de studii se reflectă în planul de învățământ aferent, pe parcursul Anului pregătitor studenții străini dobândind competențe generale de comunicare lingvistică profesională în limba română (minimum B1, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi Străine): structuri gramaticale specifice limbii române și aplicarea lor în conversații curente, dar și în producerea de texte scrise. De asemenea, studenții străini învață unele elemente de cultură și civilizație românească și achiziționează cunoștințe specifice corelate cu profilul viitoarei pregătiri în domeniile: științe inginerești, matematică, economie, respectiv științe biologice, biomedicale și socio-umane.

Activitățile desfășurate în cele două semestre ale Anului pregătitor sunt extrem de dinamice și de interesante. „Cultura unei țări n-o poți cunoaște în adevăratul ei sens decât mergând în țara respectivă și venind în contact direct cu mediul cultural respectiv” (Dafinoiu, 2016: 289); de aceea, în mod constant, avem grijă ca activitățile didactice să fie completate și de o serie de activități extracurriculare, astfel concepute încât să îi ajute pe studenți să descopere cu adevărat România și să le faciliteze integrarea în mediul socio-cultural și profesional românesc.

Activitățile educative non-formale vin în completarea activităților didactice și sunt foarte importante pentru comunitatea educațională a Universității Tehnice de Construcții București, beneficiile organizării lor fiind evidente și traducându-se prin reducerea abandonului și absenteismului școlar, prin crearea unei perspective pozitive asupra învățării și prin activități de voluntariat.

1. Tehnici de învățare consacrate la Anul pregătitor

În ultimele decenii, viziunea asupra curriculumului a evoluat de la o accepțiune formală, tradițională, de simplă planificare a unui curs, la o abordare holistică, înglobând toate cunoștințele și abilitățile dobândite atât în cadrul activităților planificate, cât și al celor neplanificate (Platon, 2021: 119-120), dovedindu-se astfel că nu doar cadrul instituțional este responsabil cu învățarea, ci și alte experiențe din societate. Prin urmare, pe lângă pedagogia aplicată în educația

formală (instituționalizată), corpul profesoral al Anului pregătitor acordă o mare atenție și altor forme de învățare, care completează și fixează noțiunile predate în cadrul orelor de curs/seminar.

Astăzi educația nu se mai reduce doar la instruirea de tip școlar (formal), iar pedagogia ultimei jumătăți de secol delimitează clar conceptele de educație formală (asimilare sistematizată a cunoștințelor), non-formală (extrașcolară, complementară) și informală (spontană, interdisciplinară, difuză) (Coombs și Ahmed, 1974: 18-19). Cele trei tipuri de educație se află într-o relație de interdependență, iar coordonarea și relaționarea lor reprezintă o problemă complexă. Literatura de specialitate demonstrează că articularea lor se poate realiza cu succes potrivit finalităților educației formale și conduce la rezultate favorabile pentru cursanți. Esența procesului de predare-învățare este comunicarea, iar abordarea comunicativă, spontană, inconștientă și intuitivă, le permite cursanților să-și exerseze vocabularul în funcție de motivare, de sentimente și aptitudini, dar și de personalitate. Profesorul poate alege metodele și strategiile folosite în funcție de interese, de cerințe și de stilul de învățare al fiecărui student. Respectul și imaginea de sine sunt foarte importante în procesul învățării, iar rezultatele muncii sunt întotdeauna comunicate și validate de către dascăli.

O componentă esențială în procesul didactic desfășurat la Anul pregătitor o reprezintă feed-backul. El poate fi imediat sau întârziat și reprezintă tot o formă de învățare, de această dată bilaterală, deoarece permite verificarea modului în care s-a produs achiziția de cunoștințe, abilități și competențe noi. Independent de activitățile desfășurate, studenții sunt permanent încurajați să ofere feed-back direct, prin discuții sincere și constructive, iar semestrial și feed-back indirect, prin completarea unor chestionare de evaluare a materiilor parcurse. Conducerea facultății validează reușitele sau corectează eventualele disfuncționalități prin intermediul organizării de audituri de discipline și prin discuțiile generate de acestea. Feed-backul de ambele părți are și o funcție de reglare socială – pe de o parte facilitează înțelegerea punctului de vedere al celuilalt, iar pe de alta permite continuarea comunicării prin transmiterea de informații și receptarea ori însușirea acestora în cele mai bune condiții.

2. Forme de manifestare a educației non-formale

Încă de la prima generație de studenți, 2018-2019, am încercat să dinamizăm actul didactic și să implicăm studenții în cât mai multe activități formale și non-

formale, care să îi încurajeze să-și exerseze limba română și să îi familiarizeze cu istoria și cultura țării noastre. Anual, sunt organizate ateliere și mese rotunde, tururi ghidate la diferite muzee și instituții de cultură, vizite în București, la diferite evenimente tematice, sau în satul tradițional românesc – în localitatea Nana, județul Călărași (trei ediții anuale consecutive), toate aceste forme de învățare desfășurându-se, așa cum am menționat anterior, pe parcursul celor două semestre de studiu ale Anului pregătitor.

Un prilej deosebit în organizarea acestui gen de activități îl reprezintă și Săptămâna Limbilor Străine, un eveniment unic în peisajul universitar tehnic bucureștean inițiat de colectivul de limbi moderne al universității în anul 1995. Această săptămână „altfel” permite diversificarea activităților extracurriculare la nivel instituțional și oferă o perspectivă multiculturală universității noastre. Studenții străini înmatriculați la Anul pregătitor provin de pe toate continentele lumii, unii din zone defavorizate, alții din zone de conflict. La început sunt mai închiși în sine și, în general, mai puțin mai cooperanți, de aceea, pe lângă activitățile de predare a limbii române - o limbă diferită și dificilă pentru majoritatea dintre ei, profesorii concep și desfășoară activități speciale, menite să îi ajute să-și depășească condiția psiho-socială și să se integreze în colectiv. Abilitățile psiho-pedagogice sunt foarte importante, întrucât le permit cadrelor didactice să genereze situații de învățare care să conducă la crearea unei atmosfere de studiu plăcute și să evite situațiile conflictuale la nivel de grup.

Este bine cunoscut faptul că modalitatea unui individ de a acționa și de a reacționa în anumite împrejurări sau situații se schimbă în funcție de mediul în care el se manifestă. Individul se poate modela și se poate educa, iar la Anul pregătitor de la Universitatea Tehnică de Construcții București o preocupare permanentă a corpului profesoral o reprezintă inventarea și reinventarea unor metode și ambianțe de lucru care să le ofere studenților străini încredere în sine și interes față de disciplinele din planul de învățământ.

Mediul în care se desfășoară învățarea este foarte important: la facultate, sala de curs este amenajată și organizată, astfel încât studenților să le fie activată dorința de a performa. Pe lângă materialele realizate de generația actuală sau de generațiile anterioare, avem grijă să actualizăm mereu calendarele lunii în curs: „Calendarul cuvintelor frumoase” și „Calendarul faptelor bune” și avem mereu la îndemână resurse care să ne permită stimularea învățării experiențiale și exersarea capacităților de analiză. Iar când instruirea

depășește limitele spațiului universitar, sarcina profesorului devine și mai incitantă.

Activitățile extracurriculare interdisciplinare ne permit proiectarea conținuturilor și strategiilor de învățare, astfel încât să putem ține cont de diversitatea stilurilor de învățare ale cursanților noștri. A le suscita interesul înseamnă, în primul rând, a-i confrunța cu situații care îi privesc direct, a-i valoriza și a le oferi posibilitatea să se afirme conform sferei lor de interes și vârstei. Dezvoltarea unor atitudini pozitive în clasă și în grup este o activitate extrem de solicitantă, în general, dar foarte necesară, ce putând fi pusă în relație cu realitățile vieții, cu anturajul social și, mai ales, cu propria persoană.

3. Diversitatea – o sursă inepuizabilă de învățare

La Anul pregător suntem diferiți, dar diversitatea se bazează pe egalitatea de șanse. Diferențele ne oferă avantaje și caracteristici unice și o perspectivă distinctă asupra vieții, iar în sprijinul acestei ipoteze în Săptămâna Limbilor Străine, ediția 2023, am organizat o dezbatere cu titlul: „Cine sunt eu? Stereotipuri vs diversitate culturală” - un dialog intercultural ghidat de valori precum toleranța și respectul reciproc. Concluziile desprinse în urma dezbaterilor au condus la ideea că deși stereotipurile continuă să existe, ele sunt, de cele mai multe ori, nefondate.

O parte amuzantă a discuției a reprezentat-o ilustrarea unor clișee negative despre români și România, distilate de presă și de internet, iar studenții au fost uimiți să constate că ele nu reflectă deloc realitatea. Diversitatea nu înseamnă negarea sau înlăturarea unor prejudecăți, ci cunoașterea lor înainte de exprimarea unei poziții, iar stereotipurile pot fi integrate atât în mod explicit, cât și implicit fără limitarea la prieteni, profesori sau grupuri de colegi. A fi diferit la Anul pregător este sinonim cu a fi valoros. Șansele egale și diversitatea sunt interdependente, iar acceptarea diversității conduce întotdeauna la progres. Empatia și umanitatea sunt calități foarte importante în relația profesor-student, căci „pedagogia are un pronunțat caracter socio-uman și gnoseologic” (Bocoș et al., 2019: 41-42). De aceea, crearea unui mediu educațional prietenos și cald este o prioritate pentru noi, conștienți fiind de faptul că pentru cursanți, în multe dintre cazuri, nevoia de acest mediu este chiar mai mare decât nevoia de educație. Prin depășirea preconcepțiilor, studenții ajung la descoperiri cu adevărat importante, iar cunoașterea limbii române conduce implicit la cunoașterea culturii și esenței poporului român.

În sprijinul tuturor argumentelor oferite de noi, avem obiceiul de a invita, cel puțin o dată pe an, foști absolvenți ai Anului pregătitor, actualmente studenți la diferite universități din România. Ei le vorbesc cursanților despre experiențele reale trăite aici, despre instruirea profesională și multitudinea de informații acumulate la Anul pregătitor, care au reprezentat o bază solidă a dezvoltării lor ulterioare - unele mărturii pot fi citite pe blogul studenților Anului pregătitor, Jurnal studentesc/Student journal, sau pe pagina de Facebook a programului de studiu (Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini - UTCB, f.d.). Competența plurilingvă contribuie la o mai bună înțelegere a prezentului și va fi în viitor purtătoarea valorilor de toleranță și de acceptare a diferențelor și diversităților culturale, căci „din perspectiva străinului, civilizația și cultura unui popor sunt nu doar o problemă de cunoaștere, ci și de sensibilizare.” (Branște, 2008: 73).

4. Dinamica activităților extracurriculare

De la înființarea Anului pregătitor de limba română, în cele șase generații de studenți școlarizați, dinamica activităților extracurriculare este evidentă:

Promoția 2018-2019: „Să ne cunoaștem mai bine!” (activitate organizată de Marinela-Doina Nistea și studenții specializării Traducere și interpretare), „Seară gastronomică internațională” (Mirel Anghel), „Vizită la Camera Deputaților” (Mirel Anghel), „Mămăliga în lume” (Marinela-Doina Nistea), „Vizită la Galeria Artera, expoziția Wearing the Inside Out” (Oana-Luiza Barbu).

Promoția 2019-2020: „Ce vă place cel mai mult în România?” (Oana-Luiza Barbu), „Ziua Limbii Române” (Oana-Luiza Barbu).

Pentru generația următoare, din păcate, pandemia generată de infectarea cu virusul SARS-CoV-2 a determinat închiderea instituțiilor de învățământ în întreaga țară, cursurile online cu ajutorul platformei Microsoft Teams fiind o perioadă singura opțiune posibilă în universitatea noastră. Prezența fizică nu a mai fost posibilă pentru o lungă perioadă de timp, ceea ce a făcut ca „sistemul educațional să se adapteze noilor tehnologii, în special, de a îmbunătăți căile de comunicare și de transmitere a noilor cunoștințe, de a păstra, până la urmă legăturile emoționale existente și de a crea altele noi.” (Pop, 2021: 85)

Facilitățile moderne au creat noi contexte pentru asigurarea unor activități incluzive de calitate, iar comunicarea virtuală, produs al societății contemporane, a suplinit comunicarea reală și a permis inclusiv continuarea

activităților extracurriculare, care au fost regândite și reinterpretate, continuând să existe chiar și în acest format. Astfel, promoția 2020-2021 beneficiat de două tipuri de activități desfășurate online: „Trei minute din viața mea” (Oana-Luiza Barbu), „Dialog intercultural. Cultura și civilizația românească văzute prin ochii străinilor” (Marinela-Doina Nistea). În acest mod, i-am (re)descoperit pe studenții noștri, le-am aflat pasiunile și preocupările și ne-am apropiat unii de ceilalți, chiar dacă ne aflam la mii de kilometri distanță.

Revenirea la cursurile în format fizic, precum și dorința și nevoia de dialog au condus la organizarea altor activități pentru promoția 2021-2022: „Ziua Națională a României” (Oana-Luiza Barbu), „Zilele de 1 și 8 Martie” (Marinela-Doina Nistea, Oana-Luiza Barbu), editarea volumelor *Păsări călătoare și Viitorul luminos* (Oana-Luiza Barbu), „Vizita la Muzeul Național al Satului «Dimitrie Gusti»” din București (Mirel Anghel), „Vizita la Senatul României – Palatul Parlamentului” (Marinela Doina Nistea, Oana-Luiza Barbu și Andreea Dinu), „Să cunoaștem satul românesc!” - vizită în localitatea Nana, jud. Călărași (Alexandru Brîncoveanu) și, nu în ultimul rând, „Anul tineretului european – o abordare interculturală din perspectiva identității europene” (Anca Bunea, Victor Ciuciuc, Andreea Dinu, Cristina Văduva), activitate ce a inclus workshopul intitulat „Ce mă definește ca tânăr european” și seara culturală „Ghicește din ce țară vin” (proiectul a fost înscris în platforma de evenimente a Comisiei Europene, a fost validat de Ministerul Tineretului și Sportului din țara noastră și a apărut în agenda Comisiei Europene (European Union, f.d.)).

Promoția 2022–2023 a beneficiat de crearea blogului Jurnal studentesc/Student journal (<https://aplrblog.wordpress.com>) prin eforturile Oanei-Luiza Barbu, dar și de alte activități non-formale interesante: „Ziua națională a României – 1 Decembrie 2022” (Oana-Luiza Barbu), „Secret Santa” și „Vânătoarea de Comori 2022” (Oana-Luiza Barbu, Alexandru Brîncoveanu), „Cine sunt eu? Stereotipuri vs diversitate culturală” (Marinela-Doina Nistea), „În vizită la Palat” (Oana-Luiza Barbu, Marinela-Doina Nistea), „Tradiții și obiceiuri de primăvară” (Oana-Luiza Barbu, Marinela-Doina Nistea), „Să cunoaștem satul românesc!” (Alexandru Brîncoveanu, Oana-Luiza Barbu), „În vizită la Palatul Mogoșoia cu actuali și foști studenți APLR” (Oana-Luiza Barbu), „Româna ludică – învățare prin cooperare” (Marinela-Doina Nistea, Oana-Luiza Barbu și Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră din UTCB). Cum lesne se poate observa, prin munca și dăruirea cadrelor didactice care predau la Anul pregătitor, activitățile extracurriculare s-au diversificat de la an

la an, oferindu-le studenților străini noi contexte informale și noi oportunități de învățare prin descoperire.

5. Scurte exemplificări

În cele ce urmează, vom detalia succint câteva dintre activitățile organizate de-a lungul celor cinci generații de studenți străini ai Anului pregătit de la Universitatea Tehnică de Construcții București, nu înainte de a sublinia că de multe ori ele s-au realizat și cu participarea unor studenți români, ceea ce le-a permis cetățenilor străini să exerseze dialoguri în limba română, să afle care sunt preocupările tinerilor din România și să facă schimb de informații cu scopul de a revela diferențele culturale dintre ei. O astfel de activitate a fost concepută chiar pentru prima generație de studenți APLR, echipele mixte creând scenarii de film pe diferite teme de interes comun, pe care ulterior le-au prezentat în fața celorlați colegi.

În cadrul Săptămânii limbilor străine ediția 2019, studenții străini ai Anului pregătit de limba română, au realizat prezentări orale despre importanța porumbului și a mămăligii în culturile din care proveneau fiecare în cadrul mesei rotunde „Mămăliga în lume”. Astfel, am putut afla lucruri inedite despre importanța acestui aliment de bază în țări precum: Yemen, Afganistan, Sudan (mămăligă albă), Irak, Congo (fufu), Brazilia și America Latină etc. Activitatea a prilejuit și discuții interesante despre gastronomia românească, utile în perspectiva cursului Cultură și civilizație românească și s-a încheiat cu un festin, fiecare student contribuind cu bucate pregătite pentru această ocazie specială.

Condițiile în care s-a desfășurat procesul de predare din timpul pandemiei de Covid 19 ne-au determinat să organizăm o masă rotundă online cu titlul „Dialog intercultural. Cultura și civilizația românească văzută prin ochii străinilor”, în care au fost dezbătute teme de interes comun: „Un tur imaginar în România”; „Mituri și stereotipuri cu și despre România”; „Patrimoniul românesc: imaterial și material”; „Cultura și civilizația tradițională”; „Literatura, arta românească, știința și tehnica – momente și personalități reprezentative”. Prin organizarea acestei activități s-a urmărit corectarea și îmbogățirea noțiunilor de limba română ale studenților străini și, în același timp, familiarizarea cu aspecte reale și definitorii ale civilizației autohtone.

Zilele de 1 și 8 Martie au reprezentat ocazia perfectă de a organiza masa rotundă „Mărțișoare și taifasuri. Zilele de 1 și 8 Martie”, cu activități dinamice

gândite ca un schimb intercultural, în care studenții au aflat mai multe despre simbolistica acestor zile și despre felul în care sunt sărbătorite în România, dar, în același timp, au împărtășit și ei informații despre obiecte simbolice din țara lor și despre modalitatea de celebrare a zilei femeii. După prezentarea istoriei mărtisorului și după o dezbateră referitoare la importanța zilei de 8 martie în lume, studenții au prezentat un element simbolic al țării lor. Astfel, au fost prezentate steagurile țărilor Albania și Guatemala, am aflat secretele preparării cafelei turcești, au fost prezentate costume tradiționale din Maroc și Pakistan, am asistat la un dans tradițional din Honduras, am aflat istoria Zilei Morților din Mexic sau am asistat la explicarea simbolului iranian Farvahr. Scopul activității a fost de a familiariza studenții cu tradițiile și obiceiurile românești, de a încuraja schimburile interculturale, respectul și toleranța față de alte culturi și religii, dar și de a evalua competențele de producere și de receptare a discursului oral. În anul 2023, activitatea a fost completată de o altă masă rotundă, „Tradiții și obiceiuri de primăvară”, prin intermediul căreia studenții au realizat prezentări orale, în limba română, despre sărbători de pe patru continente și unsprezece țări: Dita e Veres (Albania), Holi (India), Nouruz (Iran), Ramadan (Sudan, Nigeria, Turcia și Siria), Tafsit (Algeria), Tvenitza (Bulgaria), Las Romerias de mayo (Cuba) și ziua lui Moshoeshoe (Lesotho), iar în 2024 conceptul a fost continuat cu alte prezentări inedite.

Însoțiți de profesori, studenții Anului pregătitor au avut ocazia să viziteze una dintre cele mai mari clădiri ale lumii, Palatul Parlamentului, să-i afle istoria și, în același timp, să își îmbogățească bagajul de cunoștințe cu informații despre autoritățile publice ale României. Ei au fost întâmpinați de un ghid pe scările monumentale ale clădirii și conduși pe un traseu bine stabilit. Astfel, au putut admira sălile Constantin Stere și Avram Iancu, dar și Sala de Plen a Senatului României și au putut afla informații extrem de interesante despre atribuțiile senatorilor români.

Jocul didactic este o altă metodă de comunicare orală folosită la Anul pregătitor. El contribuie la stimularea activității personale, la îmbunătățirea reciprocă a relațiilor dintre studenți sau studenți și profesori, dezvoltă curiozitatea, educă simțul corectitudinii și dezvoltă un comportament adecvat normelor de conduită cerute. Astfel, se formează spiritul de siguranță și se dezvoltă potențialul creator, totul într-o atmosferă relaxată în care predomină acțiunea didactică simulată. Activitatea „Româna ludică – învățare prin cooperare” organizată în colaborare cu Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră în luna mai 2023, ne-a permis să generăm noi situații de comunicare

recurgând la diferite exerciții și chiar la arta teatrală, iar studenților le-a oferit posibilitatea să participe activ la o comunicare autentică.

Pentru generația în curs, seminarele „Magia cuvintelor – dezbateri lingvistice” (2024) și „Speedfriending STI-APLR” au reprezentat alte șanse de a cunoaște studenți români de la specializarea Traducere și interpretare (ambele programe de studii aparțin Facultății de Inginerie în Limbi Străine), într-un mediu prietenos și autentic, ce le-a permis exersarea limbii române și legarea de noi prietenii.

Concluzii

Activitățile extracurriculare interdisciplinare au un rol deosebit de important în completarea cunoștințelor predate la cursurile și seminarele din cadrul Anului pregătitor. Ele permit proiectarea conținuturilor și strategiilor de învățare, astfel încât să putem ține cont de diversitatea culturală și, de ce nu, de diversitatea stilurilor de învățare ale cursanților. Organizate fără întrerupere de la înființarea Anului pregătitor, activitățile extracurriculare sunt special concepute astfel încât să stimuleze interesul direct al studenților și motivația lor pentru învățare în funcție de obiectivele definite de profesori. Asemenea practici sunt des întâlnite în Universitatea noastră și reflectate în multitudinea de activități desfășurate în cadrul unor manifestări devenite deja tradiționale precum Săptămâna limbilor străine, ajunsă la cea de-a XXIX-a ediție, sau Construct Fest, care anul acesta a împlinit șapte ani de existență. Practica pedagogică din cei șase ani de existență ne-a demonstrat că în cazul activităților extracurriculare cursanții devin independenți și responsabili de propria lor activitate, comunică interactiv și degajat, fac schimburi de informații și deprind mai ușor uzanța de a vedea o situație și din perspectiva celuilalt. Dezbaterile tematice, mesele rotunde, vizitele la muzee sau la diferite obiective turistice creează premisele extinderii activității didactice spre o multitudine de variante, fapt ce contribuie la dezvoltarea procesului de comunicare și, în cele din urmă, la integrarea mai facilă a cursanților în mediul socio-cultural românesc. Activitățile sunt concepute pentru a le facilita integrarea lingvistică, socială și culturală, iar participarea lor este activă și conștientă. Căutările noastre sunt inspirate de dorința de cunoaștere, de dificultățile apărute în practica predării limbii române în fiecare an și, nu în ultimul rând, de experiența acumulată, care ne ajută să discernem între ce este potrivit și benefic pentru studenți. Entuziasmul profesorilor, sprijinul permanent, feed-backul continuu sunt câteva dintre elementele-cheie care contribuie la starea de bine a cursanților

și oferă climatul disciplinar propice obținerii unor rezultate pe măsura așteptărilor.

Bibliografie

- Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini - UTCB. (f.d.). Timeline [pagina Facebook]. Consultat la adresa <https://www.facebook.com/AnulPregatitorUTCB>.
- Bocoș, M., Răduț-Taciu, R., Stan, C. (2019). *Dicționar praxiologic de pedagogie. Volumul V: P-Z*. Pitești: Editura Paralela 45.
- Brașiște, L. (coord.) (2008). *Româna ca limbă străină între metodă și impact cultural*. Iași: Casa Editorială Demiurg.
- Coombs, P. și Ahmed, M. (1974). *Attacking rural poverty. How non-formal education can help*. Baltimore: John Hopkins Press.
- Dafinoiu, C. (2016). Studenții anului pregătitor și integrarea lor în mediul socio-cultural românesc. *Analele Universității Ovidius din Constanța. Seria Filologie*, XXVII(2), 283-292.
- European Union. (f.d.). Anul tineretului european. Consultat la adresa <https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/2626>.
- Platon, E. (2021). *Româna ca limbă străină (RLS)*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Pop, C. (2021). *Metode și tehnici de comunicare în mediul educațional*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

About the author

Marinela-Doina Nistea is an Assoc. prof., Ph.D. - Department of Foreign Languages and Communication, Faculty of Engineering in Foreign Languages, Technical University of Civil Engineering Bucharest.

E-mail: marilena.nistea@utcb.ro

ETYMOLOGY USED IN TRANSLATING TECHNICAL TERMS. FROM FILLET WELD BACK TO GEOFFREY CHAUCER'S FILET: A CASE STUDY

Marina-Cristiana ROTARU

Abstract: The aim of the paper is to demonstrate that technical translation, though possibly considered by some a domain with little contact with the world of culture and literature, does have a great potential to help technical translators develop their cultural and language awareness, a skill which is of paramount importance for both literary translators and technical translators. Technical language is highly metaphorized as a result of the transformation of language through time. Etymology, through the study of the origins of words, may help reveal the hidden, and often surprising connection between, on the one hand, language, literature, culture and, on the other hand, technical terminology and technical translation.

Keywords: *etymology; technical terms; fillet weld; technical translation; ISO 17100*

Introduction

The purpose of this paper is to demonstrate that technical translation, through the investigation of the etymological origins of various specialized terms, may help stimulate the translators' interest in the source culture(s), and consequently, enrich one's general knowledge. In addition, the paper aims to investigate whether the etymological origins of technical terms may help find a better translation for them in the target language.

Those of us who teach specialized translation studies (namely non-literary translations) at university often hear that one reason why students are interested in specialized translation studies is because they do not have to study literature. Their lack of appetite for reading literature, in general, is a challenge for today's educators. Specialized translation is no exception. The fact that university candidates are under no obligation, by the university study plans, to study literature, makes specialized translations appealing to some of them.

Therefore, it may seem pointless to expect that non-literary translators should have, apart from a thorough knowledge of the technical domain in which they translate, considerable cultural knowledge since non-literary translators are required to deliver good-quality technical translations, first and foremost.

Hence, it is believed that they must focus only on the specialized terminology of the technical domain in which they translate.

However, tackling the issue from this standpoint may not encourage translation students to broaden their horizon, but would rather narrow it. Linguistic competence cannot be developed only by exposure to the specialized domain in which they will work as translators. Everyday contact with the language used in literature (novels, poetry, etc.) or the language of the quality press, for example, can only help students improve their linguistic competence by becoming familiar with the syntax, morphology, lexicology and/or semantics of the language translators work with. Through literature and other written works, translation students become aware that words are pluri-semantic. Cultural competence can also be developed through regular exposure to literature. Language reflects changes in society and is also a means of expression in and for any culture. A wider understanding and knowledge of the language they work with (and not only a thorough knowledge of specialist terminology) is one of the marks of a professional translator.

1. Professional competences of translators according to ISO 17100

ISO 17100 is the International Standard which lays down requirements for translation services. In more detail, ISO 17100 “provides requirements for the core processes, resources, and other aspects necessary for the delivery of a quality translation service that meets applicable specifications” and “provides the means by which a translation service provider (TSP) can demonstrate conformity of specified translation services to this International Standard and the capability of its processes and resources to deliver a translation service that will meet the client’s and other applicable specifications” (ISO 17100, 2015: 1).

Apart from “translation competence”, “linguistic and textual competence in the source language and the target language”, “technical competence” and “domain competence”, ISO 17100 requires that professional translators should also display “competence in research, information acquisition, and processing” and “cultural competence” (ISO 17100, 2015: 6).

According to ISO 17100, “competence in research, information acquisition, and processing” is defined as

the ability to efficiently acquire the additional linguistic and specialized knowledge necessary to understand the source language content and to produce the target language content. Research competence also requires experience in the use of research tools and the ability to develop suitable strategies for the efficient use of the information sources available. (ISO 17100: 6)

Furthermore, cultural competence is understood as “the ability to make use of information on the behavioural standards, up-to-date terminology, value systems, and locale that characterize both source and target language cultures” (ISO 17100, 2015: 6).

This complex mix of competences helps translators tackle terms with a fairly high degree of specificity (such as culture-specific terms, for instance) and turn source language content into target language content accurately. Let us have a look at the following terms: “Justice of the Peace”, “backbencher” and “party Whip”. They represent positions in the judicial and political system of the United Kingdom and are difficult to translate because they do not have a perfect equivalent in Romanian.

When dealing with the term “Justice of the Peace”, one must pay attention to the false friend “justice” and avoid translating it as “justiție”. “Justice” is a synonym for “judge”. The noun “Justice” reflects the long history, in the English legal system, of this occupation, crystallized during the reigns of the Plantagenet kings.

In 1195, King Richard I the Lionheart appointed knights to ensure the king’s peace in his realms and called them “keepers of the peace”. Their task was to uphold the law and ensure public order. In time, they were also entrusted with administrative responsibilities. In the meantime, however, civil cases were increasing. Consequently, in 1327, another Plantagenet king, Edward III, appointed “peace officers” whose task was to tackle minor offences to the king’s peace. This way, the judges who were travelling across the land and tried cases in the name of the king could deal with the more serious cases. By the time of King Henry III’s reign, the twelfth-century title of “keeper of the peace” came to be known as “Justice of the Peace”, thus integrating the two functions of judge and “peace officer” (Queensland Justices Association, n.d.). Today, a Justice of the Peace is a magistrate that sits in a magistrates’ court (Justice of the Peace, 2015) and is responsible with dealing with minor criminal offences. Having all this background data in mind, the translator can either

translated "Justice of the peace" as "Judecător de pace" or "judecător de drepturi și libertăți" (justice, 2017).

How about the terms "backbencher" and "party Whip"? Can a translator tackle them without any cultural competence and competence in research and information acquisition? A bit of research can help the translator find a suitable translation that can make sense in the target culture. "Backbencher" is a term typical of the British political system and defines

a Member of Parliament who does not hold a senior position in the government or in the opposition. Backbenchers sit on the backbenches, the seats behind ministers or members of the Shadow Cabinet. They are expected to vote as the party Whip tells them to. (backbencher, 1999)

Having some cultural background about the British political system, one may easily infer that a backbencher is a member of the House of Commons, where ministers sit, not a member of the House of Lords. As the House of Commons is the lower house of the British Parliament, one can understand that an approximate Romanian equivalent for a backbencher is "deputat". But the backbencher carries more meaning – someone who does not have an important political position. Hence, backbencher can be better translated as "deputat de rang secundar".

What about "party Whip"? The term is quite opaque for someone who is not familiar with the organization of political parties in the United Kingdom. What does the noun "whip" have to do with the noun "party"? According to the dictionary, a Whip, in the British political system, is "any of several MPs who are responsible for keeping discipline among the MPs belonging to their party, making sure that they go to debates and advising them how to vote [...]" (whip, 1999). As there is no correspondence between the British culture and the Romanian culture regarding party organization, the translator can only give an explanation of the term: "responsabilul cu disciplina de partid".

The examples introduced above are meant to illustrate the paramount role played by research and cultural awareness in developing professional translation skills. Non-literary translators should not limit their training to extensive reading in the technical domain(s) which they cover. Although this exercise is mandatory in order to develop a good translation competence, it is not, by any means, the only necessary one. Professional translators should be

able to acquire information from any written or spoken source (from literature and specialist books to documentaries and radio programmes, from public transport tickets to food menus or from sales receipts to parking tickets).

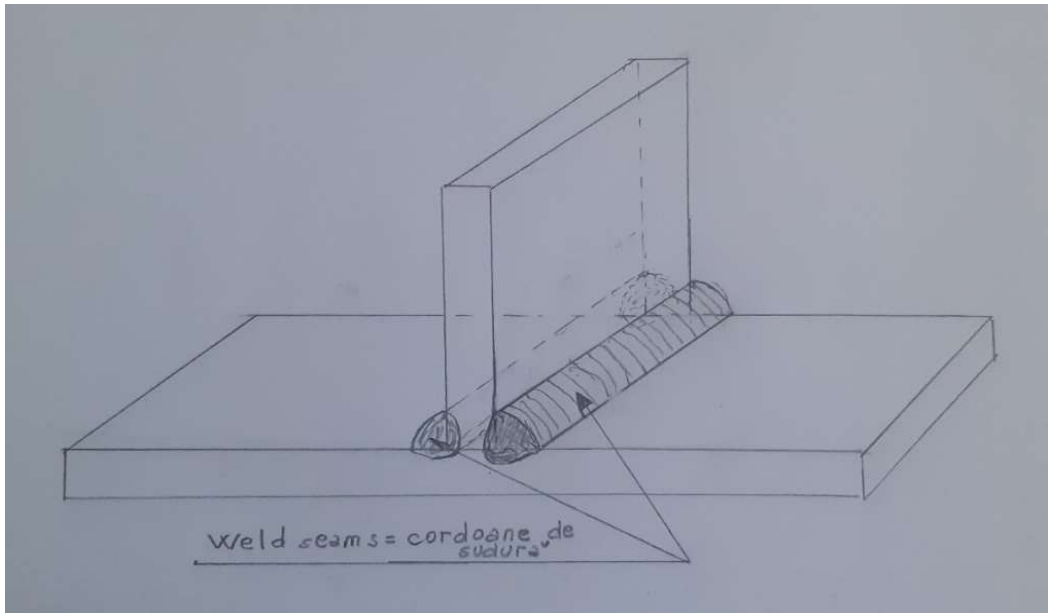
2. Etymology as a source for improving the cultural awareness and cultural competence of students of translation studies

Our investigation has been triggered by the question raised by one of our colleagues, Associate Professor Bogdan Cătălin Ștefănescu¹, a member of the Department of Steel Structures, Management and Engineering Graphics of the Technical University of Civil Engineering Bucharest. A very fluent speaker of English, and a real connoisseur of the English technical terminology of his field, our colleague has been looking for a more adequate translation for the term “fillet” used in the description of a type of weld seams – the fillet weld seam – considering that the current Romanian equivalent may not be the most accurate one.

Welding seams help join together two distinct pieces of metal and they fall into two main categories: butt weld seams and fillet weld seams. Our focus is on the latter – fillet weld seams. A fillet weld is roughly defined as “a joint such as a 90-degree or T-joint, where the weld bead is filling a triangular-shaped area” (Storer and Haynes, 1994: GL-4). Another definition completes the one above: “The alternative to butt weld, fillet welds join two overlapping pieces (lap joint) or two pieces placed perpendicularly to each other (e.g. a T or L-shaped joint)” (Weman, 2012: 9). However, it is to note that these definitions are quite limited and practice shows a lot of examples where the angle between connected parts is between 60 and 120 degrees.

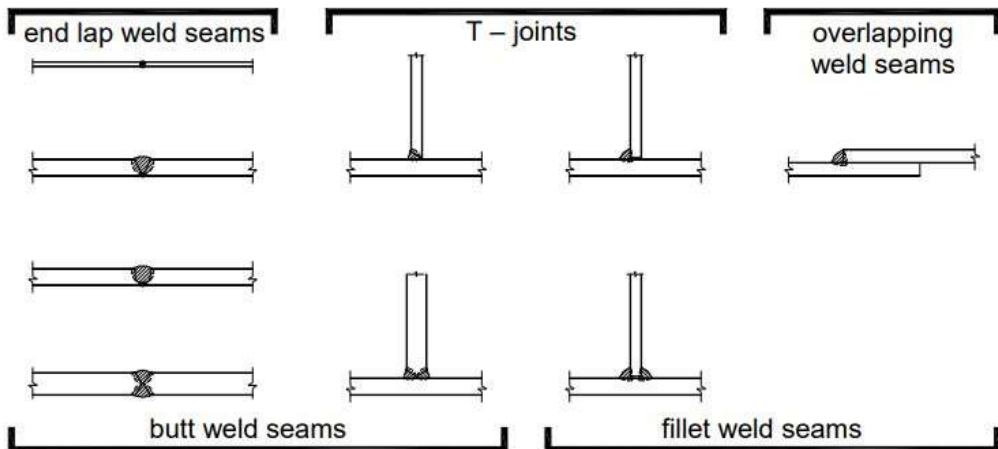
---

¹ Associate Professor Bogdan-Cătălin Ștefănescu has been teaching Steel Structures in English at the Faculty of Engineering in Foreign Languages of the Technical University of Civil Engineering Bucharest and is the author of numerous research articles as well as the co-author of several books in the field of Steel Structures. The initial inquiry about the etymological origin of the noun “fillet” has turned into a fruitful dialogue between Associate Professor Bogdan-Cătălin Ștefănescu and the author of this paper. The technical input provided by the engineering specialist has helped the author of the present article to have a better understanding of the welding technology and terminology by providing her with engineering drawings of various types of welding.

Fig. 1 Fillet weld seams (the author's drawing)

However, depending on the types of joints between the welded parts, welds can be classified into more than two main types: end lap weld seams, overlapping weld seams, for instance, as illustrate in the figure below, designed by Bogdan-Cătălin Ștefănescu.

Fig. 2 Classification of welds by Bogdan-Cătălin Ștefănescu (Dima and Ștefănescu, 2005: Figure 4.17)

2.1. Romanian translations of the term “fillet weld”

In Romanian, the term “fillet welds” has been translated as either “suduri în relief” or “suduri de colț”. Some authors show a preference for one variant over the other while others seem to accept both of them. For example, Popescu (1963: 243), Pătrîniche, Siminea and Chesaru (1982: 243), Siminea and Negrei (1982: 183) or Șerbescu, Mühlbacher, Țăranu and Pescaru (1987: 88) prefer the translation “suduri în relief”.

Other authors – Fluture, Otescu and Cristea (1964: 449) and Bia, Ilie and Soare (1983: 118) have opted for the translation “suduri de colț”. Technical standards such as *STAS 10108/0-78 – Construcții civile, industriale și agricole. Calculul elementelor din oțel* (p. 42)² and *SR EN 1993-1-8:2006 – Eurocod 3: Proiectarea structurilor din oțel, Partea 1-8: Proiectarea îmbinărilor* (p. 39)³ indicate a preference for the same translation – “suduri de colț”.

A third category of authors accept both translations: “suduri de colț” and “suduri în relief” (Dalban et al., 1983: 111 and Dalban et al., 1997: 159). However, the manner in which both translations are introduced in the text – “suduri de colț (în relief)” – indicate a slight preference for “suduri de colț”, the other version, “suduri în relief” being inserted between brackets.

This hierarchy may be explained by the official adoption of the translation “suduri de colț” by the Romanian Institute of Standardization, in 1987, in the standard *STAS 10108/0-78 – Construcții civile, industriale și agricole – Calculul elementelor din oțel*. The same term, “suduri de colț”, was preserved by the Romanian Standardization Association, in the Romanian version of the European Standard Eurocod 3 – *SR EN 1993-1-8:2006 – Eurocod 3: Proiectarea structurilor de oțel, Partea 1-8: Proiectarea îmbinărilor*.

2.2. How accurate are these translations?

In general, earlier authors seem to prefer the version “suduri în relief” while more recent authors prefer the version “suduri de colț”. How well do these translations reflect the technical style of welding? Are both equally accurate translations?

---

² Our translation (*STAS 10108/0-78 – Non-industrial, industrial and agricultural buildings – The design of steel elements*).

³ Our translation (*SR EN 1993-1-8:2006 – Eurocode 3: The design of steel structures, Part 1-8: The design of joints*).

In the case of the fillet weld, the fillet weld seam fills the angle formed between the joined parts. One may wonder how appropriate the translation "sudură de colț" is if we take into consideration the meaning of the noun "colț"⁴ in Romanian: "point where the edges of an object or the sides of a figure meet"⁵ (colț, 1998). The term "sudură de colț" infers that there is a corner somewhere, but a graphic representation of the fillet weld can demonstrate that there are no corners in the joint pieces. Fillet welds presuppose pieces that overlap each other. In the case of overlapping plates, there is no corner.

Consequently, the other translation, "sudură în relief", may be considered by some to be more appropriate. In Romanian, the adjective phrase "în relief" means "three-dimensional, protruding from a plane; synonyms: protuberant"⁶ (relief, 1998). Hence, the translation "sudură în relief" appears to reflect the material reality of the welded piece more correctly than the translation "sudură de colț"⁷.

2.3. Etymology

No third translation for the term "fillet weld" has yet appeared in addition to the two existing ones. Some have been wondering whether the etymology of the word "fillet" might suggest new solutions in the translation of this specialized technical term.

Nowadays, in English, the term "fillet" as a noun means: **1** "a single side of the body of a fish, with the bones removed" as in "a salmon fillet"; **2** "a long thin piece of meat with no bones in it" as in "fillet of beef" (fillet, 2002). It is also used as a verb, meaning "to prepare fish or meat for cooking by removing the bones" (fillet, 2002). Hence, today, the term "fillet" has a culinary meaning.

However, when the term "fillet" first entered the English language, during the fourteenth century, it was used with the meaning of "a little band". The term, in its original English meaning, derives from the Old French term "filet", which is a diminutive of the French noun "fil", meaning "thread" ("fir" in Romanian). In its turn, the Old French term "filet" derives from the Latin term "filum",

---

⁴ Our note: In English, "colț" translates as "corner".

⁵ Our translation (colț, colțuri 1. punct în care se întâlnesc muchiile unui obiect sau laturile unei figuri).

⁶ Our translation (cu trei dimensiuni, ieșit în afară dintr-un plan; sinonime: proeminent).

⁷ The two translations have been debated by specialists and it seems that in the translation of future European norms, the engineering community would rather opt for the term "sudură în relief" rather than "sudură de colț". However, this is just a sort of gentleman's agreement as no official document has been yet published in this respect.

which means “a thread” (fillet, 2005). The Romanian equivalent of the English noun “fillet” is “file” (with the plural form “fileuri”) and it has the same meaning as in English: “the high-quality meat from the backbone of cows, pigs, or fish; a food prepared from such meat”. The Romanian noun “file” comes from the French term “fillet” and can also be used with an adjectival value as in “mușchi file” (sirloin fillet, in English) (file, 1998).

The term “fillet” was introduced in literary English by Geoffrey Chaucer in *The Canterbury Tales*, a poem written both in verse and prose, during a stage of English language development known as Middle English. Middle English represents a period of approximately three hundred years, from the twelfth century to the fourteenth century, when the English language internalized the Norman French and Latin influences and strengthened its status as a language used not only by the native population, but also in state institutions. For example, in 1362, during the reign of king Edward III, the English language became the language of the English parliament which, until then, had used French as its official language (Poruciuc, 1999: 48). Middle English is characterized by a particular refinement of the English vocabulary and pronunciation, manifest in Geoffrey Chaucer’s *Canterbury Tales* or William Langland’s *Piers Plowman* and makes the transition to Modern English.

In *The Canterbury Tales*, Chaucer introduces the Norman term “fillet” in the chapter “The Miller’s Tale”, describing the wife of one of his characters – a carpenter. Below we present the Middle English version of the text, as written by Chaucer:

The tapes of hir white voluper
Were of the same suyte of hir coler.
Her **filet**⁸ brood of silk and set full hye.
And sikerly she hadde a likerous eye. (Chaucer, 2008: 93)

The excerpt is rendered in Modern English as follows:

The tapes and ribbons of her milky mutch
Were made to match her collar to a touch;
She wore a broad silk **fillet**⁹, rather high.

---

⁸ Our emphasis. Notice the spelling of the noun in Middle English – with one “l” – “filet”.

⁹ Our emphasis. Notice the spelling of the noun in Modern English – with double “l” – “fillet”.

And certainly she had a lecherous eye¹⁰. (Chaucer, 1977: 106)

We notice that the original Middle English meaning, that of headwear, is preserved in the Modern English translation of the tales, although in present-day dictionaries, the term "fillet" is used only in its culinary sense. The same meaning of head covering is preserved in the Romanian translation where "fillet" is translated as "maramă" – "a long strip of fine veil that country women use to cover their heads when dressed in national costume (letting their fringes hang almost to the ground)"¹¹ (maramă, 1998).

Wouldn't it be possible to start from the original meaning of "fillet", that of "headband" and try and find a more apposite translation than "sudură de colț" or "sudură în relief" for the term "fillet weld"? Why not tackle the terms "sudură de colț" or "sudură în relief" from the perspective of the problem-solving method?

The two Romanian translations, "sudură de colț" and "sudură în relief" were perhaps meant to describe the form of the welding seam as the welding occurs on the outside of the joined parts, hence the version "sudură în relief". Keeping the focus on the form of the welding seam, and drawing inspiration from the etymology of the term "fillet", would it be possible to find other appropriate translations?

As non-specialists, we can only play with words for words' sake. Could the word "bandă", for instance, be taken into consideration and coin the term "sudură tip bandă" as an appropriate description of the fillet weld? In Romanian, the main meaning of the noun "bandă" is that of "a strip of cloth, paper, leather, etc., with which something is wrapped, bound or reinforced"¹² (bandă, 1998). A strip, however, is something flat and may not reflect the protuberant, quarter circle shape of a fillet weld seam correctly.

Technical terminology is often characterized by metaphors, numerous technical terms being formed from other terms whose denominative meanings are circumscribed to non-technical fields. Keeping in mind the headwear element, the "headband", we can look for other nouns more or less related to

---

¹⁰ Dan Duțescu (traducător): "La scufa albă își lega cordele / Aidoma cu gulerul și ele, / Iar sus pe frunte-și înnodea maramă. / Și-avea o uitătură ... mamă, mamă ...".

¹¹ Our translation (Fâșie lungă de voal fin, cu care își acoperă capul femeile de la țară când se îmbracă în costum național (lăsând capetele să atârne până aproape de pământ).

¹² Our translation (fâșie de stofă, de hîrtie, de piele etc. cu care se înfășoară, se leagă sau se întărește ceva).

the noun "headband" or "thread" among, for instance, haberdashery items. One such item is the Romanian noun "șnur"¹³, which is defined as "a string (dressed in colored silk) made of two or three twisted threads, used mostly as an ornament on clothing" (șnur, 1998)¹⁴. The term "șnur" may reflect the round shape of the welding beads better than the term "bandă". Furthermore, in the case of fillet welding, might the term "șnur" be more illustrative of the quarter circle shape of the weld seams as depicted in Figure 1? Could the term "sudură tip șnur" represent a potential new translation for "sudură de colț" and "sudură în relief"? It is unlikely that "sudură tip bandă" and "sudură tip șnur" become accepted by the engineering community. Although the terms "sudură în relief" and "sudură de colț" have their own limitations, they have been used for almost a century and have become established terms and considered technically expressive.

We do not pretend that the suggestions put forward above are options that the engineering community will consider as workable solutions. Rather they raise questions and stimulate the translator's imagination. The two established translations, "sudură de colț" and "sudură în relief", together with the two new terms that we have been analyzing above illustrate the degree of metaphorization encountered in technical terminology. In addition, the two formulations that we have discussed above, "sudură tip bandă" and "sudură tip șnur" illustrate that metaphors can only become part of the structure of technical terms if the professional community considers them suggestive enough for the term they are meant to describe.

Conclusions

Close collaboration between linguists and engineers can only increase the chances of finding suitable translations. The article tries to underline that practical solutions for the translation of specialized technical terms may be looked for outside the technical domain. As technical language is not metaphor-proof, one can always find highly suggestive terms from non-technical fields which can be borrowed and used in technical domains. Furthermore, our paper aims to highlight that research, for technical translators, should not be circumscribed only to the technical sphere. Research should be more inclusive and the translator should be ready and willing to go the extra mile and draw inspiration from non-technical domains, such as

---

¹³ The term "șnur" is "cord" in English.

¹⁴ Our translation (Sfoară îmbrăcată în mătase colorată, în fir etc., de obicei răsucită în două sau în trei, folosită mai ales ca ornament la îmbrăcăminte).

etymology, for instance. Although time consuming, this exercise may often prove revealing and profitable, giving technical translators the opportunity to broaden their horizons, improve their general knowledge and, ultimately, polish their linguistic skills and raise their cultural awareness.

Acknowledgments

I am extremely grateful to my colleague, Associate Professor Bogdan-Cătălin Ștefănescu PhD from the Technical University of Civil Engineering Bucharest, who has generously provided me with knowledge and expertise on the topic of welding. His feedback and visual input have been instrumental in helping me clarify the topic for myself and express my views as clearly as possible.

References

- Asociația de Standardizare din România. (2006). *SR EN 1993-1-8:2006 – Eurocod 3: Proiectarea Structurilor din oțel, Partea 1-8: Proiectarea îmbinărilor*.
- backbencher. (1999). In J. Crowther. (ed.). *Oxford Guide to British and American Culture for Learners of English*. Oxford: Oxford University Press.
- bandă. (1998). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.
- Bia, C., Ille, V. and Soare, M.V. (1983). *Rezistența materialelor și teoria elasticității*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Chaucer, G. (1977). *The Canterbury Tales* (translated into Modern English by Nevill Coghill). Harmondsworth, Middlesex, England: Penguin Books.
- Chaucer, G. (2008). *The Canterbury Tales. A Selection* (edited by Robert Boenig and Andrew Taylor). Peterborough, Ontario, Canada: Broadview Press.
- Chaucer, G. (1998). *Povestirile din Canterbury* (traducere, cuvinte înainte și note de Dan Duțescu). Iași: Polirom.
- colț. (1998). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.
- Dalban, C. et. al. (1983). *Construcții metalice* (ediția a II-a). București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Dalban, C. et al. (1997). *Construcții cu structură metalică*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Dima, Ș. and Ștefănescu, B.-C. (2005). *Steel Structures – basic elements*. București: Conspress.

- file. (1998). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.
- fillet. (2002). In M. Rundell (editor-in-chief). *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. International Student Edition*. Oxford: Macmillan Education.
- fillet. (2005). In Walter W. Skeat. *An Etymological Dictionary of the English Language*. Mineola, New York: Dover Publications, Inc.
- Fluture, E., Otescu, I. and Cristea, P. (1964). *Îndreptar pentru construcții metalice*. București: Editura Tehnică.
- Institutul Român de Standardizare. (1987). *STAS 10108/0-78 – Construcții civile, industriale și agricole – Calculul elementelor din oțel*. București.
- International Standard Organisation. (2015). *ISO 17100 – Translation Services. Requirements for translation services*. Geneva, Switzerland.
- justice. (2017). In S. Lozinschi. *Dicționar juridic englez-român cu ample referiri la legislația anglo-americană*. București: Editura Smaranda.
- Justice of the Peace (JP). (2015). In J. Law. *A Dictionary of Law*. Oxford: Oxford University Press.
- maramă. (1998). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.
- Pătrîniche, N., Siminea, P. and Chesaru, E. (1982). *Construcții metalice pentru subingineri*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Popescu, V. (1963). *Construcții metalice – Elemente generale și execuția construcțiilor metalice* (ediția a II-a). București: Editura Tehnică.
- Poruciu, A. (1999). *Limbă și istorie engleză. Între William Cuceritorul și William Caxton*. Iași: Polirom.
- Queensland Justices Association. (n.d.). History. Retrieved from https://qja.com.au/QJAPublicSite/QJA_PublicSite/News/History-of-the-JP.aspx
- relief. (1984). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.
- Siminea, P. and Negrei, L. (1982). *Construcții metalice – calculul prin metoda stărilor limită*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Skeat, W. (2005). *An Etymological Dictionary of the English Language*. Mineola, New York: Dover Publications, Inc.
- Storer, J. and Haynes, J. H. (1994). *The Haynes Welding Manual*. Somerset, England, Newbury Park, California: Haynes Publishing Group, Haynes North America.
- Șerbescu, C. et al. (1987). *Alcătuirea și calculul structurilor metalice pentru hale industriale*. București: Editura Tehnică.
- șnur. (1998). In Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. In *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revizuită și adăugită). București: Editura Univers Enciclopedic.

whip. (1999). In J. Crowther. (ed.). *Oxford Guide to British and American Culture for Learners of English*. Oxford: Oxford University Press.

Weman, K. (2012). *Welding Processes Handbook* (2nd edition). Cambridge, UK: Woodhead Publishing.

About the author

Marina-Cristiana ROTARU is an Associate Professor, Ph.D., the Technical University of Civil Engineering Bucharest, Romania. She holds a Master in British Cultural Studies and a Ph.D. in Philology (Discourse Studies). Her Ph.D. thesis is entitled *British and Romanian Constitutional Monarchies. Their Representations in the Royal Discourse of Queen Elizabeth II and King Mihai I*, published by Institutul European Publishing House in 2020. Her research interests are: Royal Discourse British Cultural Studies, British History, Discourse and Genre Studies, Legal English, ESP and EPP.

E-mail: marina.rotaru@utcb.ro

FAUX PAS IN CULINARY TELEVISION: HOW TRANSLATION CAN BOIL OVER THE LANGUAGE

Valentina VICLEANU

Abstract: This paper aims to provide the reader with information on translation mistakes encountered on several cooking television channels around the world from a linguistic point of view and to analyse related aspects such as culture, health conditions and future of the industry. In the past decade, culinary shows seemed to gain popularity due to their diversity presented on the small screen. From baking contests to Christmas specials and exploring different parts of the worldwide cuisine country by country, viewers find a sense of comfort and knowledge in these television programs that would be impossible to experience without a proper understanding of the media content.

Keywords: *subtitling; culture; cooking shows; closed captions; language*

Introduction

Gastronomy, a seemingly creative yet technical field of activity, has proved itself challenging for translators. Perhaps not a lot of translators relish in consuming culinary media in their free time so when the time comes, their work often lacks substance, cultural nuances and actual facts. In this post pandemic era, where social media consumption has reached its peak and the average individual becomes more and more interested in finding hobbies and topics to get informed on, subtitles and closed captions represent not only the source of amusement and delight but also a fountain of knowledge. Placing emphasis on accuracy in technical translation is necessary, so the question is: why are there so many errors when translating something from the gastronomy field?

1. The science and purpose of cooking shows

Between 1940 and 1950, the sole purpose of cooking shows was to cultivate the stoicism of those who wanted to cook but had no skills for it. French chef and restaurateur Marcel Boulestin encouraged viewers of the first cookery show broadcasted on BBC in 1937 to try cooking, too. The black and white cooking show's focal point was teaching in 15-minute-long episodes how to make individual dishes. Vintage cooking shows can be watched today on various social media platforms, be it to reminisce about the past, thanks to simplicity in recipes and the easiness to follow the host or due to its

entertaining hue. Cooking shows were also a means of entertainment in those times, especially in the 1960s when Julia Child, the host of *The French Chef*, came up with intricate recipes and methods of cooking, too complex and elaborate for the average viewer to implement in the kitchen. In the late 20th century, people watched cooking shows strictly for the entertainment part. Moreover, foodies that seek visual pleasure in these shows have the tendency to eat more, especially while sat on the couch, enjoying Gordon Ramsay's or Jamie Oliver's Easter Special.

There is some evidence that suggests that people who watch food shows snack more while watching. While they might not be able to eat the food they see on screen, it seems that they still want to snack on 'something', so it could lead to a subconscious desire for consumption. (Herz, 2020: par. 8).

Merriam Webster dictionary defines the word "foodie" as "a person having an avid interest in the latest food fads" (foodie, 2023). The purpose of cooking shows slowly drifted into something less practical and more focused on vision and sensory experiences in the past years, hence the outlook of the viewers also changed. While the eyes can picture the food on the screen, our brain can replicate the taste, allowing us to taste the food with our mind.

What is more, different people like different types of shows. Competitive individuals seem to enjoy competitions where contestants have a limited time to prepare a scrumptious dish from scrapes and leftovers. Others find pleasure in a one-man show, where a pretty woman with an apron slowly bakes cakes and talks about her family values. Cooking show producers aim to target all kinds of audience through their shows and the chosen host. This is not only the case of television, but also other media platforms that stream cooking shows.

A phenomenon that has been trending in the past years on YouTube is termed "mukbang". Originating from South Korea, the word "mukbang" comes from the Korean term "먹방" ("meokbang"), which merges the words for "eating" ("먹는/meongneun") and "broadcast" ("방송/bangsong"). With the same purpose of engaging the viewer, content creators became imaginative, including ASMR sounds (autonomous sensory meridian response) and sharing stories about their life, crime documentaries and other elements that seem relevant for numerous people to watch. One aspect thought to be alluring yet

dangerous to everyone is the abnormal quantity of food consumed by these “mukbangers”. In 2020, researchers Mattias Strand and Sanna Aila Gustafsson published a study called “Mukbang and Disordered Eating: A Netnographic Analysis of Online Eating Broadcasts” in which they claim: “For some, mukbang appears to be a constructive tool in increasing food intake, preventing binge eating, or reducing loneliness. For others, it is clearly a destructive force that may motivate restrictive eating or trigger a relapse into loss-of-control eating.” (Strand and Gustafsson, 2020). This phenomenon became so widely recognized that Collins Dictionary featured “mukbang” as one of their words of 2020, alongside terms related to the pandemic.

2. Translating names of foreign dishes

Since these culinary shows are available globally, it is no surprise that translators have to put effort in subtitling so audiences can understand everything, from measurements to ingredients and time. Closed captions and subtitles should provide the viewer with exact information, especially because cooking is a science based on accuracy. Considering all these facts, why do we see so many mistakes aired on television? Some are funnier than others, some are pure nonsensical. Here are a few examples that display a remarkable notoriety, starting with one of the most watched culinary Korean series on Netflix:

- “A Nation of Kimchi”;
- “A Nation of Broth”;
- “A Nation of Banchan”;
- “Korean Cold Noodle Rhapsody”;
- “Hanwoo Rhapsody”.

While some of these titles kept the original Korean name of the food: “kimchi”, “banchan” and “hanwoo”, others were translated with the exact attribution the dish possess. Korean broth has very specific characteristics that make it a staple for Korean cuisine due to its ingredients and method of preparation. The simplicity of the term “broth” is not capable of highlighting its taste, complexity and social value, as having variations of this dish is considered a social outing in South Korea.

The next type of food we are discussing represents the main theme in the show “Korean Cold Noodle Rhapsody”. Its original name is “naengmyeon”, a cold noodle dish with thin, chewy noodles made with buckwheat and potato

or sweet potato starch. Having its highest rate of consumption during the summer, "naengmyeon" is also a staple dish in Korean cuisine. Restaurant menus choose to maintain that foreign touch by using the Korean name as the title of the dish and provide the ingredients below.

Culture identity is highlighted by specific elements, terms, behaviours, habits and why not, food. The ethics of translating culinary terms are often neglected because not many individuals pay attention to this domain in the world of linguistic research. However, we must think about the fact that in many cases, we associate foods with certain cultures: rice with Japan, pasta with Italy, fish and chips with England, curry with India and so on. Food is part of people's heritage. "The food itself and the associated preparation techniques and social customs serve as a reminder of the past and provide a connection to historic and cultural roots" (Evans, 2023: par. 3).

The name of the following shows: "A nation of Kimchi", "A nation of Banchan" and "Hanwoo Rhapsody" serve as a great example on how translators should maintain the cultural nuance of a dish. In addition, it represents how a long list of various ingredients, recipes and cooking methods can be shaped in one fundamental name. Kimchi, a side dish or a main ingredient in South Korean cuisine can be made from Nappa cabbage, Korean radish, cucumber, green onion and more. It can be red thanks to the red chili pepper flakes added or white due to their absence. Both types are left to ferment and additional spices can be added to adjust the spiciness and saltiness levels. Kimchi is actually part of Banchan, translated as side dishes that also include pickled radishes, scallion pancakes, seaweed, and so on. Lastly, hanwoo places emphasis on another cultural aspect of Korea that has been around for centuries, barbecue. Hanwoo is a breed of small cattle indigenous to Korea, one of the most rare and expensive meats in the world due to its high marbling.

We can state that in titles, it is better to keep the term originating from the source language. What if the official name of the dish has borrowed words from a foreign language? "**Omurice**", the term associated with a traditional Japanese dish including a simple omelette and rice, seasoned with ketchup on top represents quite a controversy in terms of linguistic views. This Western-style dish has spread its roots in Tokyo, Japan, in 1900. "Prior to World War I, religious beliefs caused many Japanese to eat mostly vegetarian foods. During the Meiji restoration period, foreign influences were allowed to penetrate the

country, and among them was eating more meat and dairy" (Gourdeau, 2023: par. 6).

From a linguistic point of view, "omurice" is a compound term that blends the French pronunciation of the word "omelette" and the English word "rice" with a hint of a Japanese accent, often being called "o-muraisu" by locals. The fusion of traditional Eastern and Western food takes us through a symbolic journey reminiscing of the war and the modern world, where Japan is not so territory oriented as in the past, this dish being an emblem of foreigners and their habits accepted by the Japanese society while cohabitating in the same space, time and having similar values.

Another dish that is worth analysing is called "**ramyeon**". Originating from Japan, it is the Korean version of instant Japanese ramen. The main difference is that in South Korea, ramen concerns noodles with fresh ingredients and spices while ramyeon refers to instant noodles with dried pre-packaged vegetables and artificial flavoring. Korean, Chinese and Japanese all use Chinese characters in their language, but the pronunciation is different. The word "ramyeon" comes from Japanese, since the Korean pronunciation is "nap-myeon". However, the Korean pronunciation of the word "myeon" is used to give the dish a more culture-oriented feeling. This food became so popular that even a slang arose from it: "Do you want to eat ramen?" being a question with sexual references.

Batter frying or "**tempura**" originates from the mid-16th century and it is a vegetable based dish brought by Portuguese called "peixinhos da horta" in Japan, along with the ideology and ideas of Catholicism. Tempura is a term that comes from the Latin word "tempora", referencing to "The Ember Days (quattuor anni tempora)", when Catholics are not allowed to eat any meat.

There are also dishes that have variations of names around the world, and even around the same country. "Aspic", also known as "piftie" or "răcitură" (Romania), "zuzzu" (Italy), "sült" (Estonia), "thịt đông" (Vietnam) and "dželadija" (Croatia) is a jelly dish made from boiling animal bones, veggies and spices. The earliest records for an aspic recipe are in the cookbook *Le Viandier*, published in 1486. Its history starts around the Middle Ages, when cooks discovered that broth cooled into a jelly form is a good way of preserving the meat much longer.

“Pilaf”, a simple yet popular rice dish can be found in many countries around the world. The word “pilaf” has Persian origin, as the ancient Persian word “pilav” means “a dish of grains that have been cooked in stock.” Other historians link the origin of the word to “pulaka”, a Sanskrit word being described as “cake of boiled rice.” Other variations of names include “pilau”, “pulao”, “polo”, polow and many others, showcasing the multitude of cultures that have implemented variations of this dish in their daily lives.

Romanians made use of quite a few words from the semantic field of food, inventing idioms and slang:

- “A face (pe cineva) pilaf” = “a bate pe cineva” (to beat someone);
- “A-i da (cuiva) pilaf” = “a avea contact sexual cu o femeie” (to have sexual intercourse with a woman);
- “A face pe cineva piftie”= “a zdrobi pe cineva în bătaie” (to beat someone severely).

Another food-related word that gave birth to multiple meanings in slang is “watermelon”. Known for its health benefits and colourful robust outer green skin, the watermelon was used for offensive language addressed to certain types of individuals throughout decades.

“Watermelon” is the most representative fruit of Palestine. It not only shares the flag’s colours, red, green, white and black but it also came to be a weapon of protest against Israel. In January 2023, National Security Minister Itamar Ben-Gvir ordered the confiscation of Palestinian flags from public places. As a response, Zazim, an Arab-Israeli peace organisation placed the flag in watermelon form on a dozen Tel Aviv service taxis. After two weeks, they also began to distribute watermelon-patterned shirts as a loud form of expression and counterattack. Moreover, watermelon became a cultural pinnacle that is now present in pieces of art, posters and it even grew into a popular emoji on social media.

During the 10th century AD, South African native fruits called watermelons found their way in China, having the status of a luxurious and expensive fruit which only the rich could afford. Keeping this tradition throughout centuries, watermelon portrays financial wealth, prosperity and good luck in Chinese culture, often being consumed during celebrations.

The watermelon stereotype has its roots in the 19th century and concerns the negative portraits of Black Americans. The fruit was introduced in America through European colonists and the transatlantic slave trade from Africa. History shows that enslaved people often negotiated with their owners in order to obtain a small patch of land to cultivate and later sell watermelons. The watermelon stereotype is used to characterise African Americans as simple-minded slaves having the audacity to try thriving in a post-war economy run by the supremacy of white people. Numerous images and posters depicting African Americans eating watermelon spread in the media, trying to give a false sense of laziness, misery, uncleanliness and indolence to those concerned. Even nowadays, racial jokes about this stereotype are still present, although the media response is not as harsh and vulgar as it used to be.

Romania also made use of this complex fruit by adding several meanings to it. On the one hand, watermelon can refer to a woman's breasts. On the other, there are several idioms containing the word "pepene" with a variety of meanings:

- "Gras ca pepenele (sau ca un pepene)" = "foarte gras" (very fat);
- "A-și ieși (sau a scoate pe cineva) din pepeni" = "a-și pierde (sau a face pe cineva să-și piardă) răbdarea", "a (se) enerva", "a-și ieși (sau a scoate pe cineva) din fire" (to lose one's temper);
- "A ieși (sau a ajunge etc.) la pepeni" = "a face o afacere proastă" (to make a bad deal);
- "A da țanc la pepene" = "a tăia o bucățică dintr-un pepene pentru degustare" (to cut small piece of watermelon for tasting);
- "A ține doi pepeni într-o mână" = "a încerca (și a reuși) să obțină profituri din două părți deodată" (to try and make profit from two sources at the same time).

3. Are closed captions helpful for deaf and hard of hearing people?

The French Chef was the first show ever to air with captions in 1972. While ordinary people did not really pay attention to it, there were several groups of health minorities who found great usage of closed captions. Here are the

cognitive or behavioural disorders that rely on closed captions in order to understand the content of the show.

The first one is **autism**. "It's estimated that 3.5 million Americans are on the autism spectrum. It is the fastest-growing developmental disability, increasing by 119% between 2000 and 2010" (Downey, 2022: par. 2). People suffering from autism have a hard time engaging in human interaction due to their lack of understanding human emotions and social behaviour. They fail to sense fine nuances in speech, such as sarcasm or passive aggression so a clear sentence written on the screen, not accompanied by sounds, is a way for them to enjoy television content more.

ADHD seems to have become the disorder of the century. While uninformed people deem this condition as just being "lazy", Attention Deficit Disorder is a condition affecting one's capability of putting their thoughts in order, often facing mental chaos and distress. A study carried out in 2012 by David Lewis and Victoria Brown, "Multimedia and ADHD Learners: Are Subtitles Beneficial or Detrimental?" (Lewis and Brown, 2012) provided proof that in spite of being more difficult to focus on two things at the same time, individuals with ADHD retain a higher amount of information with the help of closed captions.

A condition that targets mostly new-borns, **Auditory Neuropathy Spectrum Disorder**, or ANSD can lead up to hearing loss and difficulty in speaking. Basically, "Auditory Neuropathy Spectrum Disorder (ANSD) is a hearing problem in which the ear detects sound normally, but has a problem sending it to the brain." (Wingo, 2023: par. 1). Hearing devices and speech therapy is used to alleviate some symptoms; hence, this condition is reversible if treated correctly from the start. However, adults may face emotional struggles, frustration and mental torment so watching something with close captions may come in help.

Another condition that benefits from watching media with closed captions is represented by **dyslexia**. "In 1968, the World Federation of Neurologists defined dyslexia as a disorder in children who, despite conventional classroom experience, fail to attain the language skills of reading, writing, and spelling commensurate with their intellectual abilities" (Perlstein, 2023: par. 1). Regarded as a paradox, the fact that closed caption help children, especially students in note taking is no surprise since they can check the spelling, order of the words and gain confidence by acknowledging their effort. "In fact,

closed captioned videos may be a better tool for dyslexic students than textbooks since they can hear and see the information simultaneously” (Downey, 2022: par. 4).

The last one, **Down Syndrome**, is a genetic disorder where an individual is born with a copy of chromosome 21. This condition can lead to the altering of auditory short-term memory, having difficulties in remembering conversations and information. However, they excel in reading and understanding diaphanous things like grammar aspects, so closed caption support their learning journey through written language.

4. Are closed captions and subtitles of cooking shows reliable?

In 2014, *Know Your Meme*, an internet meme database posted a picture from a cooking show with the caption “With refried beans cooked in lard and refried penis, make your own” featuring a discussion between two women trading tips on how to cook refried beans.

Another translation error that backfired took place during the eighth episode of tvN's cooking show *Youn's Kitchen* in which Korean actors had to sell traditional Korean food to Spanish locals in order to analyse their reaction. During the airing, you can hear a man from Austria saying, “Und zwei schwule Koreaner heir”, which can be translated as “Two gay Koreans are here”. However, the subtitles on the screen showed: “Two handsome men are here”. While some netizens think it was a strategic move, trying to create controversy and to attract foreign viewers, it is also a possibility that the translator wanted to avoid the topic of homosexuality, a rather taboo subject in Korea.

Other television fails, especially present on Food Network, are represented by the following closed captions:

- “My wallet is gone. Here we go. I realize how good I smell after being down in there”;
- “I’ve gotta get some meat in me”;
- “I love nuts in general. They have a great mouthfeel”;
- “Sander’s pee recipe. We could know what is in that”.

Sometimes, it is not only about cooking shows, but also about the general area of cuisine that seems to be a problem for the translators. Around Christmas of 2018, the famous movie *Love Actually* (2003) began to air on a national television program in Romania. With each year that is passing by, the subtitles

for the famous line “It must have been the prawns” replace the translation of “creveți” with “melci”.

5. Why are subtitles and closed captions not accurate?

As translators, our work is often overlooked and not taken seriously because AI has come a long way in the last decade. Machine translation and websites slip some mistakes here and there but most of the time, they are accurate. ChatGPT also represents a newer tool that threatens the industry of translation. The biggest question now is: will Artificial Intelligence be enough to replace the classic translators? While AI lacks the human touch and the attention to details, it is a fact that technology handles technical translation better than we want to admit. That being said, it is not perfect, and no one knows if it will ever be. Certain nuances, dialects, cultural characteristics, proper names and references cannot be checked or recognised by AI. Subtitling a movie, especially a foreign one requires a lot of research and documentation on the topic, not only knowing both source and target language.

Alexander Brandt, artist and designer stated in a recent interview for the YouTube channel CGTN that “If you refuse AI, you will be replaced by AI”. A powerful claim that shows another side of this approach, encouraging workers from every industry to make use of AI instead of being afraid of it.

Man made the machines, so they could be of help, not to dismiss the capacity of humankind. However, what AI lacks is cultural compassion. Culture, while at first glance not seeming as something more than an ethical concept to follow, embodies the essence of soul, gathering habits and memories that shape one individual in a society. *Lost in Translation* (2003), an acclaimed movie due to its message and portray of the struggle of humanity and cultural differences, explores how two different people, alienated by the foreign background of Japan, find comfort and peace in each other by sharing the same language. Perhaps we could regard that translators must follow certain regulations and rules, keep it to a minimum number of words, and make use of modulations sometimes and overall struggling to portray an idea that may not be easy to understand by the target culture. Naturally, translators can be considered messengers of global issues and ideas.

Conclusion

The subject of specialised translation often concerns fields such as law, economy, engineering and so on. However, translating gastronomy related terms has proved to be a challenge over the years due to the lack of commitment and cultural shortcomings. We have seen that suitable and correct translation and closed captions benefits a variety of health-concerned individuals and we have discovered the similarities and differences between the translations of foreign foods on national media platforms. Regardless of the approach, those who put their hard work in subtitling cooking shows are responsible for not only the viewers' enjoyment but also for delivering culture appropriate and accurate information.

References

- 36 of the Funniest Closed Caption Fails You Need to See [Blog post]. (January 25, 2019). Retrieved from <https://www.rev.com/blog/caption-blog/funny-closed-caption-fails>.
- 9 Most Popular ASPICS in the World [Blog post]. (July 16, 2023). Retrieved from <https://www.tasteatlas.com/most-popular-aspics-in-the-world>.
- First TV cookery show [Blog post]. (n. d.). Retrieved from <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/630545-first-tv-cookery-show>.
- Andrews, T. (April 24, 2023). Will AI Replace Human Translators? [Blog post]. Retrieved from <https://ititranslates.com/blog/will-ai-replace-human-translators/>.
- Burrows, V. (February 20, 2020). Wait, tempura isn't Japanese? So where is everyone's favourite healthy fried food really from? [Blog post]. Retrieved from <https://www.scmp.com/magazines/style/leisure/article/3051515/wait-tempura-isnt-japanese-so-where-everyones-favourite>.
- Gourdeau, CC. (March 11, 2023). The Hazy Origins Of Omurice [Blog post]. Retrieved from <https://www.tastingtable.com/1218409/the-hazy-origins-of-omurice/#:~:text=Omurice%2C%20a%20portmanteau%20of%20English%20words&text=Some%20say%20that%20the%20omurice,Japan%20that%20opened%20in%201895>.
- CGTN. (2023). Alexander Brandt. If you refuse AI, you will be replaced by AI [video]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=ERP1m1wpbVU>.
- Chao, J. (October 24, 2018). Chinese tech slang, from water army to eating melon [Blog post]. Retrieved from <https://thelowdown.momentum.asia/chinese-tech-slang-from-water-army-to-eatingmelon/#:~:text=Chi%20Gua%20%E5%90%83%E7%93%9C,%3A%20Onlookers%2C%20often%20used%20humorously>.
- Cheng, A. (March 30, 2022). 35 Asian Foods You Absolutely Need to Try At Least Once [Blog post]. Retrieved from <https://www.chefspencil.com/35-asian-foods-to-try-at-least-once/>.

- Cheyenne, A. (November 13, 2022). How the watermelon stereotype came to be weaponized against Black Americans [Blog post]. Retrieved from <https://www.insider.com/watermelon-stereotype-african-american-history-food-racism-2022-8>.
- Dee, J. (March 15, 2022). The 9 Funniest TV Subtitle Flubs [Blog post]. Retrieved from <https://screenrant.com/funniest-tv-subtitle-flubs/>.
- Downey, C. (September 16, 2022). How Closed Captions Benefit More than the Deaf and Hard of Hearing [Blog post]. Retrieved from <https://www.rev.com/blog/caption-blog/how-captions-benefit-more-than-the-deaf-and-hard-of-hearing>.
- Doyle, S. (May 6, 2021). Why do people like watching cooking shows? [Blog post]. Retrieved from <https://cravedfw.com/2021/05/06/why-do-people-like-watching-cooking-shows/>.
- Evans, S. (July 19, 2023). Food As Culture: Cuisine, Food Customs, And Cultural Identity [Blog post]. Retrieved from <https://www.slofoodbank.org/food-as-culture/>.
- Field, L. (October 23, 2023). The Country that Produces the Most Watermelon in the World [Blog post]. Retrieved from <https://www.foodrepublic.com/1427352/country-produces-most-watermelon-china/>.
- foodie. (n. d.). In *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/foodie>.
- Hanwoo Beef - One of the Most Rare & Expensive Meats in the World [Blog post]. (n. d.). Retrieved from <https://kimcmarket.com/blogs/korean-food-blog/hanwoo-beef-one-of-the-most-rare-and-expensive-meats-in-the-world>.
- Hyosun. (October 31, 2014). Baek Kimchi (White Kimchi) [Blog post]. Retrieved from [https://www.koreanbapsang.com/baekkimchi/#:~:text=Baek%20kimchi%20\(%EB%B0%B1%EA%B9%80%EC%B9%98\)%20is%20a,have%20issues%20with%20spicy%20food!](https://www.koreanbapsang.com/baekkimchi/#:~:text=Baek%20kimchi%20(%EB%B0%B1%EA%B9%80%EC%B9%98)%20is%20a,have%20issues%20with%20spicy%20food!).
- Hyosun. (July 7, 2016). Naengmyeon (Cold Noodles) [Blog post]. Retrieved from <https://www.koreanbapsang.com/naengmyeon-cold-noodles/>.
- Lawrenson, E. (June 13, 2023). What is mukbang? And why is it so popular? [Blog post]. Retrieved from <https://www.qustodio.com/en/blog/what-is-mukbang/>.
- Lewis, D. and Brown, V. (2012). Multimedia and ADHD Learners: Are Subtitles Beneficial or Detrimental?. Retrieved from <https://davidlewisphd.com/publications/2012-AECT-LewisBrown.pdf>.
- Naveed, A. (September 7, 2021). Pilaf: The Culturally Diverse Rice Dish [Blog post]. Retrieved from <https://blog.suvie.com/pilaf-the-culturally-diverse-rice-dish/#:~:text=Pilaf%20is%20also%20known%20as,of%20this%20winsome%20rice%20dish>.
- Park, J. (April 12, 2021). Translation errors or censorship? Youn's Kitchen under fire for wrong subtitles. *The Korea Times*. Retrieved from https://www.koreatimes.co.kr/www/art/2023/10/398_307040.html%20.%20
- Perlstein, D. (March 13, 2023). Dyslexia [Blog post]. Retrieved from <https://www.medicinenet.com/dyslexia/article.htm>.
- Sella, A. (August 31, 2023). The fruits of Palestine and their symbolism. *AlJazeera*. Retrieved from <https://www.aljazeera.com/news/2023/8/31/the-fruits-of-palestine-and->

